

ürün

SOSYALİST DERGİ

NİSAN
1977

34

YIL:3

CİLT:6

• *türkiye'de anti-komünizmin
"solcu,, biçimleri*

• *öğretmen hareketi işçi
sınıfının yolunda ilerliyor*

• *ücretler ve enflasyon*

• *Lenin'in 107. doğum*

yıldönümü

• *portekiz devriminin
sonuçları A.KUNYAL*

• *1917 şubat devrimi*

K.ZARODOV

İÇİNDEKİLER

HABER — YORUM — İNCELEME	
Türkiye'de Anti - Komünizmin «Solcu» Biçim ve Yöntemleri	
C. YILMAZ	6
Öğretmen Hareketi İşçi Sınıfının Açtığı Yoldan İlerliyor	
İbrahim AKIN	10
FİDEF'in Kurulması Yurtdışındaki İşçilerimizin Birliği Yolunda Önemli Bir Adımdır	11
Lenin'in 107. Doğum Yıldönümü	15
İşçi Ücretleri ve Enflasyon	
Oktay KAYABAŞI	16
Emekçi Kadınlar Demokrasi Savaşımında	23
BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN 60. YILI	
Şubat 1917 : Demokratik Bir Devrimin Utkusu	
Konstantin ZARODOV	28
İnsanlık Tarihinde Büyük Bir Değişimin Başlangıcı	43
DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ	
ÜZERİNE BİLGİLER	
Portekiz Devrimi'nin Sonuçları Ve Gelişme Olanakları	
Alvaro KUNYAL	46
Kosta Rika Öncü Halk Partisi'nin Onikinci Kongresi	62
ÇEVİRİLER	
Halk Birliği Yönetiminin 1000 Günü Üzerine Düşünceler	
Volodia TEİTELEBOİM	70
Dünya Çö l Olmasın!	
Dünya Sendikalar Federasyonu ve Dünya Bilim İşçileri Federasyonu'nun Ortak Açıklaması	83
AYIN HABER ÖZETLERİ	
Sovyetler Birliği Haberler Ajansı «TASS»	90

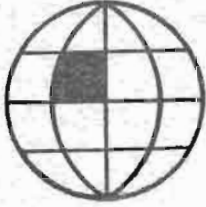

Murat Morali
bağışdır - 2012

Sahibi : URAL ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN • Yönetim Yeri :
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi :
P.K. 41 Sirkeci / İSTANBUL • Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmusahip
Sokak, Tan Apt. No: 2, Cağaloğlu / İSTANBUL • Ankara Dağıtım : ANKARA
DAĞITIM, Bayındır Sokak, 38/3 Kızılay / ANKARA • İzmir Dağıtım : EGE
DAĞITIM • Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır. • Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI • Baskı: UFUK MATBAASI

- 1 — **DÜNYA'DA İLK ANTI - FAŞİST AYAKLANMA**
İ. MİCHAİLOV (6 Lira - toplatıldı)
- 2 — **TOPLUMDA KADININ ROLÜ ÜZERİNE**
V. İ. LENİN (5 Lira - toplatıldı)
- 3 — **MAĞLUP EDİLEMİYEN VİETNAM VE KAMBOÇYA**
A. BOUDANOV — G. SOTCHEVKO (6 Lira)
- 4 — **UZAKTAN MEKTUPLAR**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 5 — **ÇEKOSLOVAKYA AĞUSTOS - 1968** (7 Lira)
- 6 — **REDETTİĞİMİZ MİRAS**
V. İ. LENİN (6 Lira)
- 7 — **SOSYALİST TEORİNİN SORUNLARI**
RİÇHARD KOSOLAPOV (12 Lira)
- 8 — **SEÇİLMİŞ ŞİRLER**
N. Y. VAPTSAROV (7,5 Lira - toplatıldı)
- 9 — **TROÇKİSTLER GENÇLİĞİ NEREYE GÖTÜRÜYOR**
MİKHAİL BASMANOV (8 Lira)
- 10 — **DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONUNUN 30 YILI**
(12 Lira)
- 11 — **SBKP PARTİ YAŞAMI**
L. BREJNEV — Z. KULYUCHEVA (5 Lira - toplatıldı)
- 12 — **MAOİZM VE GENÇLİK HAREKETİ**
A. YELNİKOV — V. TURUSOV (9 Lira)
- 13 — **BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ XI. KONGRE RAPORU**
TODOR JIVKOV (10 Lira)
- 14 — **MPLA HALKTIR — Program - Tüzük —** (6 Lira)
- 15 — **TARIM ÜRETİCİ KOOPERATİFLERİ
VE ULUSLARARASI KOOPERATİF HAREKETİ**
STOYAN SYULEMEZOV — (11 Lira)
- 16 — **KOMÜNİST ve İŞÇİ PARTİLERİ'NİN 4 TOPLANTISI**
1957 - 1960 - 1969 - 1976 Toplantıları (30 Lira)
- 17 — **ASBP MERKEZ KOMİTESİ'NİN IX. KONGRE RAPORU**
ERİCH HONECKER (15 Lira)
- 18 — **ULUSAL POLİTİKA VE
PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ**
V. İ. LENİN (17.50 Lira)
- 19 — **GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER :
DEVLET SEKTÖRÜ VE SENDİKALARIN ROLÜ**
DSF (6 Lira)

baş düşman baş hedef

Genel seçimlerin yapılmasına az bir zaman kaldığı şu günlerde işçi sınıfımız, onun öncü politik örgütü önündeki engelleri aşip duvarları delerek, tarihsel özgörevini yerine getirme yolunda vura vura ilerliyor. Gerici - faşist güçlerin azgınca saldırılarına rağmen, işçi sınıfımız tuttuğu mevzilerden bir adım bile gerilemeden kararlı adımlarla yürüyor. Bu yolda, geçtiğimiz aylarda DGM'lerin ezilmesi, sıkıyönetim ve faşist darbe girişimlerinin önlenmesi, işçi sınıfımız ve genel demokratik hareket bakımından önemli bir kazanım olmuştur. Sandıktan çıkması artık gittikçe zorlaşan emperyalizmin güdümündeki tekelci burjuvazinin, toprak ağalarının temsilcilerinin seçimlere gitmeye zorlanması, demokratik güçlerin hiç de azımsanmıyacak bir başarısıdır.

İki yıldır tüm demokratik güçlerin önünde duran baş soru, gerici - faşist karması MC'nin iş başından uzaklaştırılması, onun yerine ilerici, halktan yana bir hükümetin getirilmesidir. Başta bulunduğu iki yıl içinde halka kan kusturan, 150'ye yakın yurttaşın ölümüne yol açan, faşist tırmanışı alabildiğine hızlandıran MC'nin sultasına karşı halkın tepkisi doruk noktasına varmıştır. Halka kan, zulüm ve kıyımdan başka bir şey getirmeyen, ülke üzerine bir karabasan gibi çöken bu karanlık güçlerin alaşağı edilmesi olanakları bugün her zamankinden daha fazladır. İşçi sınıfımız ve tüm demokratik kuruluşlar, eli yurtsever kanına bulanmamış, adı faşist teröre karışmamış parti ve kişilerden kurulu bir hükümetle seçimlere gidilmesinden yanadır.

Tüm demokratik güçler, politik bakımdan şu canahcı günlerde, omuzlarında tarihsel bir sorumluluk taşıyorlar. Baş hedef nedir, baş düşman kimdir? Önümüzdeki canahcı soru budur. Baş hedef, gerici - faşist karması bu karanlık güçleri bir an önce iş

başından uzaklaştırmaktır. Bu bakımdan öznel niyetler ne olursa olsun, her türlü hedef şaşırtıcı davranıştan, demokratik - devrimci güçlerin birliğini zedeleyici, bölücü her türlü ters hareketten titizlikle kaçınmak gerekir. Ülkenin bugünkü somut koşullarında, seçmenlerin önüne değişik listelerle çıkılmamalı, baş düşmana karşı hedef şaşırtıcı her türlü davranıştan kesinlikle uzak durulmalıdır. Bu, çeşitli demokratik kuruluşlar, siyasal partiler seçimlere kendi bağımsız istekleriyle katılamazlar demek değildir. Birliği zedeledikten seçimlere katılmak, ortak bir platform çevresinde eylem birliği yollarını aramak, seçim ortamını alabildiğince değerlendirmek, elbette, her demokratik kuruluşun en doğal hakkıdır. Ulusal burjuvazinin sola açılan kanadının eylem birliği yolunda olumlu tavır almaması, kuşkusuz, böylesi bir güçbirliğini zedeler. Ancak işçi sınıfına, kendi güçlerine içtenlikle güvenen gerçek devrimciler, böylesi bir tavrı kalkış noktası yapıp kendi tarihsel sorumluluklarını gözden uzak tutamazlar. Unutmamak gerek ki, günümüz Türkiye'sinde, dermeçatma «örgüt»leriyle bir takım cep partilerinin halktan oy istemeye kalkmaları, yalnız bölücülük olmakla kalmayacak, aynı zamanda sosyalizmin gerçek gücünü de olduğunun çok altında gösterecektir. Yol yakınken, böylesi ters girişimlerden, sonu pahalıya malolacak vahim hatalardan kaçınmak gerek. Gün o gündür ki, gerici - faşist karması güçlerle demokrasi cephesi arasındaki savaş öylesine keskin boyutlara ulaşmıştır ki, hiçbir politik kuruluş ve kişi, bu cep partilerine «girin sandıklara da, alın boyunuzun ve oportünizminizin ölçüsünü» deme lüks ve hoşgörüsünü bile gösteremez.

Bilindiği gibi, işçi sınıfımızın, bundan önceki seçimlerde olduğu gibi, bu seçimlere de kendi politik partisiyle katılması resmen yasaktır. Ama burjuvazinin bu yasağı, işçi sınıfımızın tüm olanakları sonuna kadar kullanarak, kendi öz istemleriyle seçim platformunu değerlendirmesini ne bundan önce önleyebilmiştir, ne de bundan sonra önleyebilecektir. İşçi sınıfı partisi, devrim açınımlarını bir an bile gözden uzak tutmadan, tarihsel sorumluluğunun bilincinde, seçim ortamını alabildiğinde değerlendirecektir.

İşçi sınıfı partisi üzerindeki yasağı sürdüren Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinin, Siyasal Partiler Kanunu'nun ilgili maddelerinin ve tüm anti - demokratik hükümlerinin kaldırılması için demokrasiden yana bütün parti ve kuruluşlara önümüzdeki günlerde önemli ödevler düşüyor. Ulusal ve uluslararası çapta gittikçe yayılan bu isteme kararlılıkla sahip çıkmak, yalnız işçi sınıfı sosyalistlerinin değil, aynı zamanda tüm demokratların en başta gelen ödevlerinden biridir. Yaklaşan 1 Mayıs, hiç kuşkusuz, bu yolda bir ileri adım daha olacak, işçi sınıfımızın ülkede başı çeken en örgütlü güç olduğunu dost, düşman herkes kendi gözleriyle bir kez daha görecektir.

İşçi sınıfının, tüm emekçilerin asıl gücü, her biçimiyle birleşik örgütlü eylemlerde kendini gösteriyor. İşçi sınıfının asıl gücü, birtakım aritmetik hesaplardan, sandık formüllerinden çok, politik çoğunluğu sağlayabilmesinde, tüm demokratik güçleri kendi çevresinde toplayabilmesine bağlıdır. Geçen 1 Mayıs bu yolda çarpıcı bir örnekti. Bu 1 Mayıs'ı ondan da çarpıcı yapmak gerek. Tüm işçi sınıfı devrimleri tarihi bunu böyle gösteriyor. Ancak günümüz Türkiyesinin bu en baskıcı koşullarında bile, gerici - faşist güçleri seçim sandıklarında da altetme olanağı bugün her zamankinden daha büyüktür. Bu iki yolu birbirinin karşısına koymadan, sandık olanaklarını bir tapınak (fetiş) haline getirmeden, örgütlü kitle eylemlerini başa alıp, bunu parlamento içi savaşımla bütünlemek gerekiyor.

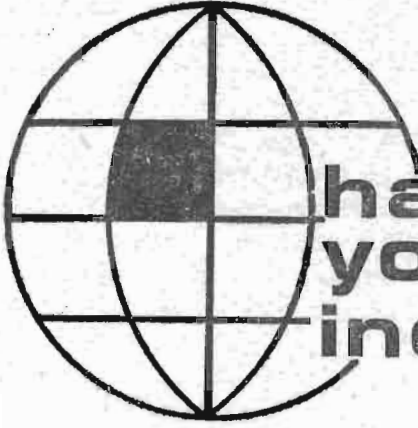
«Ana şeyi (sosyalist devrim) gözden kaybetme, onu en başa koy..., tüm demokratik istekleri ileri sür, ama bunları ana şeye bağımlı olarak, ona eşgüdümlü kılarak ileri sür... Kısmi bir şey için savaşım da başlasa, ana şey için savaşımın parlayabileceğini hatırla tut.»

Bu yönerge, bütün geçerliliğiyle, bugün de yolumuzu aydınlatıyor.

Baş hedef, ilk süprüntüyü temizlemek, gerici - faşist karmaşası MC'yi bir an önce iş başından uzaklaştırmaktır. Bu yolda, sıkılı tek bir yumruk ve tek bir yürek olarak bütün güçleri seferber edelim.

ürün

TÜSTAV

haber yorum inceleme

Türkiye'de Anti-Komünizmin «Solcu» Biçim ve Yöntemleri

C. YILMAZ

Burjuvazinin tarih sahnesine bir sınıf olarak çıkmasından bu yana, bu sınıfın sürekli olarak benimsediği tek bir ideolojisi olmamıştır. Burjuvazi, kendi sınıf çıkarlarının ve bu çıkarlar peşinde yürüttüğü mücadelenin değişik evrelerinde, bu evrelerin taktik gereği olarak farklı ideolojileri benimsemiştir. Tarih içinde işçi sınıfının kendiliğinden gelişmesi ve bilimsel sosyalizmin kurucularının işçi sınıfı mücadelesinin yasallıklarını formüle etmelerinden bu yana ise, burjuvazinin tek ve değişmez ideolojisi komünizm düşmanlığı (anti - komünizm) olagelmıştır. Bugün anti - komünizm, burjuva ideolojilerinin bütün değişkenlerinin belirleyici temelidir.

Burjuvazinin komünizm düşmanlığı temelini dayandırdığı ideolojilerin ortak özellikleri, tarih sırasıyla, şöyledir :

Büyük Ekim Devrimi'ne kadar olan dönemde anti - komünizmin belirleyici niteliği «bir yandan işçi sınıfı hareketine doğrudan ve açık saldırıyla onu toptan red, öte yandan onu küçümseme ve bir hayal, bir düş olarak nitelme» olarak kendini göstermektedir.

Büyük Ekim Devrimi, Sovyetler Birliği'nin kurulması ve bu ülkede sosyalizm kuruculuğunda elde edilen somut başarılar, işçi sınıfı mücadelesini ve işçi - köylü devletini bir hayal, bir düş gibi gösterme olanağını burjuvazinin elinden almıştır. Ancak burjuvazi, anti - komünizmin bu kanadı kırılınca, ideolojisine yeni bir kavram eklemiştir: Sovyetler Birliği düşmanlığı, yani anti - Sovyetizm. **Büyük Ekim Devrimi'yle birlikte anti - komünizmin özü ve temeli anti - Sovyetizm olagelmıştır.** Artık burjuvazinin baş hedefi, bir hayal, bir düş olmayan sosyalizmin somut örneği, dünyanın ilk işçi - köylü devleti Sovyetler Birliği'dir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bir dünya sosyalist sisteminin kurulması ve onu izleyen soğuk savaş döneminde, anti - komünizm de kılık değiştirmeye başlamıştır. Yani doğrudan fiili saldırı ve toptan reddin yanısıra, dolaylı saldırılar, bilimsel sosyalizmi yozlaştıran, saptırmaya çalışan tezler, geçişme (konverjans) teorileri boy göstermeye başlamıştır. Böylece tarih sahnesine fiili saldırı, toptan red, bir düşünce olarak nitelenen komünizme karşı mücadelenin yanısıra, dolaylı saldırılar, sapık tezler ve anti - Sovyetizm çıkmıştır. Kısacası, bugün anti - komünizmin iki temel taşı şunlardır :

1. Bilimsel sosyalizmi toptan reddin yanısıra, onu sulandırmaya çalışmak;

2. Anti - Sovyetizm.

*
**

Türkiye'de de anti - komünist ideolojilerin gelişme süreci, yukarıda açıklanan genel gelişmeyle uyum içindedir. Ancak ülkenin iç dinamiği nedeniyle belli bir zaman farklılığı göstermektedir.

Türkiye burjuvazisi, Kurtuluş Savaşı'nda emperyalistlerin yurttan kovulmasında en ön safta savaşan işçi ve köylü önderlerini Karadeniz'de boğdurmaktan geri durmamıştır. Hele hele Türkiye burjuvazisi, 1923 İzmir İktisat Kongresi'nde kapitalist dünyaya sadakat yemini ettikten sonra, işçi sınıfı hareketi ve onun öncü politik örgütü üzerindeki açık terörü iyice şiddetlendirmiştir. Öte yandan burjuvazi, Çarlık Rusyası ile Sovyetler Birliği'ni aynı şeymiş gibi göstererek, anti - Sovyetizmi, sözüm ona Moskof düşmanlığını körükleyerek yürütmüştür. Burjuvazi çok sıkışınca sahte, «resmi» komünist partileri kurdu, ama bunu bile tehlikeli görerek kısa zamanda kapattırmıştır. «Sınıfsız, imtiyazsız kaynaşmış bir kitle» masallarını yeni ideolojisinin temeli yapmaya çalışmıştır.

Şimdi içinde yaşadığımız 1977'lerde ise, Türkiye'de burjuvazi, anti - komünizmi eskiye oranla çok daha ince ve şaşırtıcı yöntemlerle sürdürmektedir. Çünkü artık açık ve dolaysız saldırı yöntemleri kendi açısından eskisi kadar başarılı ve inandırıcı olamamaktadır. Görebildiğimiz kadarıyla bugün Türkiye'de anti - komünizm iki ana grupta ele alınabilir :

A) İşçi sınıfı hareketine, onun ideolojisine ve örgütlerine açıkça saldıran sağ görünümü eğilimler. Bunlar açık faşist ideolojiden sağ sosyal demokrasiye kadar uzanan bir yelpaze oluştururlar. Teşhis edilmeleri, görece olarak, daha kolaydır.

B) Genel olarak ilerici, sol hareket içindeki sapık eğilimler ve ilerici hareketi bölmek, yalıtılmak için burjuvazinin kullandığı yöntemlerle sürdürülen ince anti - komünizm.

Bu ikinci eğilim ve yöntemleri de kendi içinde şu gruplarda toplayabiliriz :

1. Sızma psikozu yaratarak etkin ilerici örgütlerin işleyişlerine zarar verme. Bilimsel sosyalizmden farklı ideolojiler peşinde koşan etkin ilerici örgütlerde, örneğin CHP'de ve yine etkin meslek örgütlerinde, örneğin DISK'de komünist sızması psikozu yaratmak. Sızma psikozundan yararlanarak bu örgütleri bölmek, iç sorunları ön plana çıkarmak. Bu yöntemin bazı geçici karışıklıklar yarattığını kabul etmek gerekir.

Bir MIT yöneticisinin oğlunun hazırladığı mahut Gençlik Kolları Raporu ve bunu izleyen günlerde CHP içinde yaratılan tedirginlik, bu örgütün işleyişine ve kendi dışındaki ilerici örgütlerle ilişkilerine oldukça zarar vermiştir.

DISK'de ise, Tercüman gazetesi ve DISK içindeki bir grup tarafından ortaklaşa sürdürülen dedikodu ve karalama kampanyası da bu çok etkin meslek örgütüne önemli zararlar vermiştir.

2. **Resmî devlet görevlilerine resmî komünist partisi kurdurmak.** Ulusal burjuvazinin Kurtuluş Savaşı sırasında da denediği bu yöntem bir kez daha yinelenmek istenmektedir. **Katki** ve **Konsej** gibi yayın organları çevresinde kümelenen bir grup görevliye (Bunların arasında Kerim Sadı, Bölükbaşının damadı Ferda Aykan, Aytunç Altındağ, A. E. Güran ve Osman Selen'in buldukları söylenmektedir) resmî komünist partisi kurdurmak.

3. **Uluslararası komünist ve işçi hareketi içinde değişik eğilimleri abartarak, hem uluslararası hareket içinde bölücülüğü örgütlenme, hem de ülke içinde işçi sınıfı hareketini saptırma.**

Burjuva ideologlarının son zamanlarda piyasaya sürdükleri «Euro - komünizm» (Avrupa komünizmi) uydurmacası, işte böylesi bir girişimden kaynaklanmaktadır.

«Bağımsız komünist partisi, proletarya enternasyonalizmi ve proletarya diktatoryasına hayır diyen komünist partisi» yaratmak. Bazı silahlı kuvvetler mensuplarıyla istihbarat çevrelerine yakınlığıyla tanınan **Yankı** dergisi Türkiye'de bu uğursuz göreve yeni TIP'i aday göstermektedir. Sözü geçen dergi, yeni TIP için nerdeyse bir de özel sayı çıkarmıştır. Bunun başka belirtileri de var. Yeni TIP'i ele geçirmeye çalışan Yalçın Küçük ve **Yürüyüş** dergisi ekibi de bu konuları işlemeye özel bir özen gösteriyorlar. Yeni TIP'in **bağımsız** bir parti olduğundan dem vuruyorlar; yani **bağimli** partilerin de bulunduğunu ilan ediyorlar. Yeni TIP'in eskiden hiçbir şey devralmadığını iddia ediyorlar ama bazı yeni TIP yöneticilerinin, eğer deyim yerindeyse, gökten zembille gelip gelmediğini merak etmiyorlar.

Öte yandan Ecevit, «özgürlükçü demokrasi!» konusunda yeni TIP'le anlaşıklarını ilan ediyor. Proletarya enternasyonalizmi ve proletarya diktatoryası kavramları artık eskimiş sayılıyor, vb, vb. Ne var ki, yeni TIP'in tabanındaki bilimsel sosyalizme içtenlikle inanmış kişilerle **Yürüyüş** dergisi ekibi arasındaki bu mücadele henüz bitmiş değildir.

4. **Tek belirleyici siyasal çizgisi anti - Sovyetizm olan örgüt ve merkezler yaratmak.** Bunlar da kabaca iki grupta toplanabilir :

a) Açıkça «maocu» olan gruplar: **Halkın Sesi, Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu, Halkın Birliği** gibi varakpareler çevresinde toplanmış olan karşı - devrimciler,

b) Mahcup «maocu» parti ve gruplar: Bunlar arasında yukarıdaki çevrelerin cirit attığı Türkiye Birlik Partisi, Garaudy'ci Aybar'ın yeni Sosyalist Devrim Partisi'yle, sözüm ona Ho Şi Min yada Kim II Sung çizgisi izleyen Türkiye Emekçi Partisi gibi cep partileri ve kendini Althusser'ci, «yapısalcı» ilan eden **Birikim** dergisi çevresindeki üçüncü yolcular sayılabilir.

5. Küçük burjuva kökenli, «öncü» hareketini savunan gruplar: Bunlar genel olarak Marksist terminolojiyle konuşup yazmaya çalışan, ama özünde bilimsel sosyalizme, yani Marksizm - Leninizm'e düşman, işçi sınıfı hareketini bölmeye, onu küçük burjuva kökenli, genellikle öğrenci hareketlerinin peşine takmaya çabalayan gruplardır. Bunlar genellikle «öncü savaşı», «halk savaşı» gibi sözlerin ardında bireysel terörizmi, anarşizmi bile yeterince kavrayamamış, burjuvazinin kışkırtmalarına bilinçli yada bilinçsiz maşalık eden çevrelerdir. Silaha tapınma bunların ortak özelliğidir. Bu kesimler, işçi sınıfı hareketinin ve onun öncü politik örgütünün her türlü mücadele yöntem ve biçimlerini kullanabilecek bir eylem programına ve örgütlülük düzeyine sahip olduğunu genellikle görmezden gelmektedirler.

*
**

Ama dost da, düşman da biliyor ki, meydan boş değil. Savaş 1977 Türkiye'sinde de kıyasıya sürüyor. Türkiye işçi sınıfı, onun öncü politik örgütü hem baş düşmana, hem de her soydan ve boydan sapık akımlara vura vura bu savaşı yürütüyor. Kabasından, incesinden, dolaylısından, dolaysızından her türlü anti - komünizm ve anti - Sovyetizme karşı savaş durmayacak, daha da hızlanacak. Ona göre saflar tutula, ona göre bir an önce ayaklar denk alına!

10-15 KASIM 1972 - MOSKOVA

**DÜNYA
EMEKCİ
GENÇLİK
TOPLANTISI**

İlerici yurtsever gençlik yayınları

10 TANEDEN FAZLA İSTEYENLERE

% 25 İNDİRİMLİ - ÖDEMELİ YOLLANIR.

İSTEME ADRESİ: P.K. 914 SİRKECİ - İST.

12 lira

Öğretmen hareketi işçi sınıfının açtığı yoldan ilerliyor !

İbrahim AKIN

Emperyalizme bağımlı geri kalmış bir ülke olan yurdumuz, kapitalizmin her gün ağırlaşan genel bunalımının sonuçlarını daha da derinden hissediyor. İşsizlik ve pahalılık her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Başta işçi sınıfı olmak üzere, geniş emekçi yığınlarının yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek, demokratik haklarını elde etmek için verdikleri savaşım güçleniyor. Öte yandan, tekelci, işbirlikçi burjuvazi ve toprak ağalığı ile ulusal burjuvazi arasındaki çelişkiler derinleşiyor. Egemen sınıflar, onların siyasal partileri ülkeyi yönetemez duruma düşüyor.

Emperyalizmin desteğindeki işbirlikçi burjuvazi, gerici - faşist karması MC, içine düştüğü bunalımdan faşist tırmanışla çıkmak istiyor. Bu amaçla ilerici güçlerin üzerine olanca gücüyle saldırıyor.

Sınıf savaşımının kapsamı dışında kalmayan eğitim alanında çalışan öğretmenlerin de yaşam ve çalışma koşulları dayanılmaz ölçüde ağırlaşıyor. Başdöndürücü fiyat artışları karşısında, ücretlerinin yükselmesinde hiçbir söz hakkına ve pazarlık gücüne sahip olmayan öğretmenler, ortalama 2.000 liralık aylık maaşlarıyla büyük bir sefaletin içine itiliyorlar. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen yetiştiren kurumlar, okullar, gericilerle, faşistlerle dolduruluyor. Öğretmen kıyımı görülmemiş boyutlara ulaşıyor; öğretmen aileleri parçalanıyor. Danıştay'ın öğretmenler lehine aldığı kararlar uygulanmıyor. Can güvenliğinden ve öğrenim özgürlüğünden eser kalmamış olan okullarda, öğretmenler, fazla çalışma saatleri ile, kalabalık sınıflarda, ikili - üçlü öğretim sistemi altında, maddeten ve manen yıpranıyorlar. Sağlık koşullarından uzak bina ve dersliklerde, yeterli ders araç ve gereçlerinden yoksun, eğitim ve öğretimi sürdürmeye çalışıyorlar. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, MC'nin hazırladığı ders kitapları ile çocuklarımızın beyinleri, sömürücü sınıfların emek düşmanı, gerici, ırkçı, savaş kışkırtıcı ideolojisi ile doldurulmaya zorlanıyor.

Bütün bu koşullar, orta katmanların bir parçası olan öğretmenleri hızla işçi sınıfının yanına itiyor; onun ideolojisini benimsemelerini kolaylaştırıyor. Öğretmenler, kendi kurtuluşlarının iş-

FİDEF'in kurulması yurtdışındaki işçilerimizin birliği yolunda önemli bir adımdır

Federal Almanya'nın Düsseldorf kentinde 26 - 27 Şubat tarihlerinde toplanan Büyük İşçi Kurultayı'nın çalışmaları sonunda FİDEF (Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu) kuruldu. Kurultay'a Batı Avrupa'nın dört bir yanından gelen 1300 yurttaşımız katıldı. Bunlardan 545'i, 119 derneği temsil eden Kurultay delegeleriydi.

ECEVİT'İN MESAJI

Hazırlık Komitesi sözcüsünün açış konuşmasından sonra, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in banta alınmış sesinden Kurultay'a selam mesajı okundu. Ecevit, mesajında özetle şöyle dedi :

«Türkiye'de demokrasiyi çökerterek sömürüyü sürdürmek isteyenler, sanayileşmenin ve toplumsal değişimin düşüncelerdeki ve siyasal eğilimlerdeki etkilerini önlemek isteyenler, yeni toplumsal güçlerin siyasette ağırlığını duyurmasını engellemek isteyenler son savaşlarını veriyorlar. O yüzden Türkiye'yi bir siyasal cinyayetler ülkesi durumuna getirdiler.

«Öldürülen gençlerimiz, çocuklarımız ve daha nice yurttaşlarımız, yurdumuzda demokrasi uğruna, özgür ve insanca yaşama hakkı uğruna verilen kurbanlardır.»

Yurt dışındaki işçilerimizi 1977 seçimlerinde oylarını kullanmaya çağıran Ecevit, bu konuda da şunları belirtti :

«Türk ekonomisi yıllardır sizlerin alimterinizden artırarak gönderdiğiniz dövizlerle ayakta duruyor. Bu dövizleri boş bırakılan temeller uğruna veya halkı sömüren bir avuç aracıyı, istifçiyi, vurguncuyu daha zengin etmek üzere harcayanlara, bu yüzden Türkiye'nin gelişmesini, sanayileşmesini engelleyenlere, oylarınızla dur diyebilirsiniz.»

Kurultay'da daha sonra CHP Senatörü Prof. Uğur Alacakaptan, DİSK Genel Sekreteri Mehmet Karaca, Dünya Sendikalar Federasyonu temsilcisi Karlheinz Bleich birer konuşma yaptılar.

DSF TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

Bleich, konuşmasında «saflarında 60'ı aşkın sosyalist, kapitalist ve gelişmekte olan ülkenin 160 milyondan fazla örgütlü işçisini ve 11 uluslararası meslek kuruluşunu barındıran Dünya Sendikalar Federasyonu, yabancı işçileri kapitalist sömürüye karşı en yakın bağlaşıkları olarak görmektedir» dedi ve şöyle devam etti :

«DSF, bugün varolan durumdan çıkarak, bir dizi sorunun mutlaka çözümlenmesi gerektiğine bir kez daha ve önemle dik-kati çekmektedir :

«— Yabancı işçilere ve ailelerine oturulabilir konutların ve-rak sağlanması,

«— Her türlü toplumsal, ulusal ve ırkçı uygulamalara son ve-rilmesi.

«— Dil öğrenimi de içinde, meslek ve meslek geliştirme eği-timinin sağlanması,

«— Yabancı işçi çocuklarının okuma ve eğitimlerinin güven-ce altına alınması,

«— Yabancı işçilerin toplumsal ve siyasal haklarının tam ola-rilmesi,

«DSF, bu savaşında sizlere kesin dayanışmasını ve kesin des-teğini belirtir. Kurultay'ınıza ve bundan sonraki savaşlarınızda sizlere üstün başarılar dileriz. Bizim barışı güvence altına alma, Avrupa kıtası'nda yumuşama sürecini genişletme yönündeki tüm eylemlerimizin, işçilerin ve ailelerinin genliğine hizmet ettiğine inanıyoruz.

«Bu kutsal amaçlar için birlikte savaşalım!»

DİSK GENEL SEKRETERİ KARACA'NIN KONUŞMASI

Düsseldorf Kurultayı'na katılan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Sekreteri Mehmet Karaca, konuş-masında kapitalist sistemin genel bunalımının Türkiye'yi çok da-ha derinden ve yıkıcı bir biçimde etkilediğini belirtti. İşçi sınıfı-mızın, halkımızın emperyalist bağımlılığa ve bu bağımlılığı daha da pekiştirmek isteyen yerli tekelci sermayeye karşı bağımsızlık ve ileri demokratik bir düzen için savaştığını, bu savaşın içinde DİSK'in yerini ve önemini anlattı. Faşizm tehlikesine karşı DİSK' in vargücüsüyle karşı koyduğunu belirten Karaca, konuşmasını şö-y-le sürdürdü :

«DİSK bu savaşımın başarısının, faşizme karşı ve demokra-siden yana olan tüm tekel dışı katmanların, tüm demokratik, sen-

dikal ve siyasal ilerici güç ve kuruluşların güç ve eylem birliğine, kitlesel muhalefetin etkinliğine, en önemlisi de, işçi sınıfının öncülüğüne, yol göstericiliğine bağlı olduğunun bilincindedir. Faşizm tehlikesi karşısında pasif duranları, kararlı tavır almayanları, hangi gerekçeyle olursa olsun güçbirliğine yanaşmayanları, bölücülük yapanları uyarıyoruz. Giriştikleri maceracı, sorumsuz eylemlerle, provokasyonlarla tekelci burjuvazinin ekmeğine yağ süren Maocu, Cepheci ve tüm goşist akımları sadece bozgunculuklarından dolayı değil, aynı zamanda savundukları ideolojik ve siyasal çizgiden dolayı da mahkum ediyoruz.

«DİSK, demokratik hak ve özgürlükler için verdiği savaşı sonuna kadar sürdürecektir...

«Bu istemlerin başında işçi sınıfımızın siyasal örgütlenmesine konan yasağın kaldırılması, 141 ve 142. maddelerle tüm anti-demokratik yasa ve maddelerin iptali, lokavtın yasaklanması, genel grev hakkının tanınması, grev hakkına konan tüm kısıtlamaların kaldırılması, referandum hakkının yasallaşması, tüm çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkına kavuşması, Ülkü Ocakları'nın kapatılması ve tüm faşist yuvalarının dağıtılması, faşist canilerin bulunması ve işkencecilerle birlikte cezalandırılması, devlet kademelerine sızmış faşistlerin temizlenmesi gelmektedir.

«İşçi Kurultayı'nızda Federal Almanya'daki Türkiye işçilerinin sorunlarını, istemler programınızı somutça kararlaştıracağınızı umuyoruz. DİSK'in bu konudaki istemleri defalarca belirtmiştir.

«1977 seçimlerinde faşist ve gerici güçlerin, MC'nin geriletilmesi yolunda tüm ilerici ve demokratik güçler seferber edilmelidir. İşbirlikçi tekelci sermaye yanısı, faşist tırmanışın kaynağı MC'nin gerilemesi, yurt dışındaki işçilerimizin de yararına olacaktır. Bu nedenle, yıllardır, hemen hemen tüm siyasal kuruluşlar tarafından vadedilen seçme ve seçilme hakkı derhal siz kardeşlerimize de tanınmalıdır. Bu hak da, diğerleri gibi, verilmez, alınır. O halde bir an bile kaybetmeden, seçme ve seçilme hakkını kopartmak için ortak davranışı geliştirmeliyiz.

«Bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm doğrultusunda yurt dışındaki işçilerimizin hak ve çıkarları, sınıfsal bilinçlenmeleri için ayrımcılığa, eşitsizliğe karşı sürdürdüğünüz çalışmalarda başarılar dilerim.»

Kurultay'da ayrıca Federal Alman Başbakanı Helmut Schmidt, Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies ve Hıristiyan Demokrat Partisi'nin (CDU) yazılı mesajları okundu. Daha sonra

program tasarısının tartışılmasına geçildi. İkinci gün, program tüm delegelerin oybirliğiyle kabul edildi.

Federal Almanya'daki işçilerimizin böylesine geniş bir Kurultay düzenlemeleri ve en temel hakları uğrunda savaş için bir üst örgütte birleşmeleri büyük bir kazanımdır. Yurt dışındaki işçilerimizin birliği yolunda atılan önemli bir adımdır. Gerçek bir enternasyonalizm ruh ve coşkusunun egemen olduğu bu Kurultay, işçi sınıfımızın serpilip gelişen gücünü bir kez daha dosta - düşmana açıkça göstermiştir.

33. SAYI ÇIKTI!

LİSELİ GENÇLİK EKİ İLE BİRLİKTE

- **Demokratik Seçim Hükümeti Savaşımı günceldir!**
- **Tüm Afrika Öğrenciler Birliği Başkan Yardımcısı Kwame-na Acauaah'ın Gazetemize Özel Demeci**
- **12 MART'lara GEÇİT YOK**
- **18 Yaşında Seçme 21 Yaşında Seçilme Hakkının Yasalaşması İçin İleri;**
- **DAC Sendika Heyeti Başkanı Hans LORENZ'in Gazetemize Özel Demeci**
- **Birliğimiz Gücümüzdür.**
Güncel Görev: Ortak Eylem Birliği
- **Dünya Sendikalar Konferansı 7 - 11 Mart'ta Kıbrıs'ta Toplandı.**
- **CIA Başkanının Kimlerle, Neleri Konuştuğu Halktan Gizleniyor.**
- **Ulusal Baskıya Hayır.**
- **Uluslararası Öğrenci Birliğinin Bir Yılı**

Fiata : 350 Kuruş

İsteme Adresi : P.K. 914

SİRKECİ - İSTANBUL

LENİN'in

107. doğum yıldönümü

Lenin, 107 yıl önce, 22 Nisan 1870'de doğdu. Aşağıda okurlarımıza, Lenin'den, proletarya diktatörlüğünün zorunluluğu ile ilgili bir pasaj sunuyoruz:

«İnsanlığı kapitalist boyunduruktan, burjuva demokrasisinin, **zenginler için** demokrasinin yalanından, sahteliğinden ve ikiyüzlülüğünden sadece proletarya diktatörlüğü kurtarabilir, **yoksullar için** demokrasiyi sadece proletarya diktatörlüğü kurabilir, yani demokrasinin nimetlerini **fiilen** işçi ve yoksul köylülerin elinin altına sadece proletarya diktatörlüğü koyabilir...

«... Ama, burjuvazinin ikiyüzlü dostları ya da saf küçük - burjuvalar ve burjuvazinin kandırdığı filistenler [ciar kafalı rahatına düşkünler], 'bu ama- ca tek bir sınıfın diktatörlüğü olmadan niçin ulaşılmasın?', 'Niçin doğrudan doğruya 'saf' demokrasiye geçilemesin?' diye soruyorlar.

«Biz de yanıtıyoruz: çünkü bütün kapitalist toplumlarda belirleyici rol ya burjuvaziye düşer yada proletaryaya, küçük patronlar ise, kaçınılmaz bir şekilde, o saçma 'saf' demokrasi düşlerinin ortasında tereddüt ve güçsüzlük içersinde, yani sınıfların üstünde yada sınıfların dışında, kalakalırlar. Çünkü, bir sınıfın ötekini ezdiği bir topluma ancak ezilen sınıfın diktatörlüğü sayesinde son verilir. Çünkü, toplu halde bulunan ve kapitalizm tarafından 'eğitilen' ve küçük - burjuva yaşamı içindeki tereddütlü emekçi kitlesini peşinden sürükleyebilen yada en azından 'zararsız hale' getirebilen tek sınıf olduğundan, sadece proletarya burjuvaziyi yenebilir, devirebilir. Çünkü, ancak iyilik havarisi küçük - burjuva ve filistenler, işçeri ve kendilerini aldatarak, sömürücülerin direncini **bastırmak** için uzun ve kahırlı bir çaba göstermeden sermayenin boyunduruğunu devirmeyi düşleyebilirler... Ama mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi başladığında, bu, karşısında azgın, kızgın bir direniş bulacaktır.»

İşçi ücretleri ve enflasyon

Oktay KAYABAŞI

Burjuva ekonomi politığının ağzında sürekli sakız yaptığı bir konu vardır: nominal (parasal) ücretlerin artışı maliyet masraflarını ağırlaştırarak ve şirketleri ürettikleri malların fiyatlarını arttırmaya zorlayarak enflasyonu doğurur. Bu nedenle de, enflasyonla en iyi savaşım yolu, ancak ve ancak, işçi sınıfının ücretlerini artırma savaşımına karşı çıkmaktır.

Oysa bu sav, somut gerçeklikle tümüyle çelişmektedir. İşçi ücretlerinin artışı, tüketim mallarının fiyatlarının yükselişinin, enflasyonun bir nedeni değil, tam tersine bunun bir sonucudur. Başka bir deyişle, işçi sınıfının ücretlerin artırılması için savaşımı, enflasyonist baskı sonucu yaşam düzeyine indirilen darbelerle karşı bir savunma tepkisinden başka bir şey değildir.

Konuyu daha somut olarak kavramak için, kanımızca üç nokta üzerinde durmak gerekiyor :

Birincisi; ücretlerin artışı ile fiyat yükselişleri arasındaki ilişkinin niteliği incelenirken, ücretin, üretim maliyeti ve emtia fiyatlarının ancak bir bölümünü oluşturduğunu ve ücretlerde herhangi bir artışın eş - düzeyde bir fiyat artışına yol açmadığını unutmamak büyük bir önem taşımaktadır.

İkincisi; tekelci kapitalizm koşullarında, enflasyonist tırmanış, dört nala giden fiyatlar genel düzeyi artışının temel nedeninin, tekeller tarafından uygulanan korkunç yükseklikte tekel kârları elde etme işbirliğinin bir sonucu olduğu kesin bir gerçekliktir.

Üçüncüsü; tekellerin baş dayanağı ve desteği olan kapitalist devlet aygıtının, tekellerin çıkarlarına olarak aşırı devlet harcamalarına girişmesi nedeniyle, ödeme vasıtalarında aşırı bir emisyonla yönelmesi, enflasyonu doğuran ve tırmandıran bir başka temel etkidir.

Birinci maddeyi ele alalım.

Bilindiği gibi, ücretlerde herhangi bir yükselmenin maliyet fiyatlarında eş - düzeyde bir yükselmeye yol açabilmesi için, herşeyden önce, bu maliyet fiyatlarının, başkaca hiçbir hammadde, yardımcı madde, enerji, vb. gibi öteki bileşkenleri içermemesi ve

salt ücretlerden oluşması zorunludur. Başka türlü söylersek, böyle bir varsayımda, değişmeyen sermayenin sıfır olup, değişken sermayenin, toplam sermayenin % 100'ünü oluşturması gerekir. Bunun tümüyle saçma bir varsayım olduğu açıktır.

Somut bir örnekle bunu görmeye çalışalım.

Örneğin A.B.D.'de imalat sanayii üretiminin maliyetinde işçi ve memurların ücretlerinin payı % 24, sadece işçilerininki ise % 15 civarındadır. Bu durumda, fiyatların bileşimine giren öteki tüm öğeler sabit kalmak koşuluyla fiyatlarda % 1'lik bir yükseliş olması için, işçi ücretlerinin % 4 civarında artması emek üretkenliği değişmeden kalmak koşuluyla gerekmektedir.

Bu koşullarda, üretim birimi başına ücretlerin artışıyla üretim fiyatlarının artışı arasında bir karşılaştırma yapmak, ücretlerin artışıyla fiyatların yükselişi arasındaki ilişkinin niteliğini ortaya koyması açısından oldukça öğretici olacaktır. 1939 - 1970 yılları arasında A.B.D.'de, sınıai üretim birimi başına ücretlerin yıllık ortalama artışı % 3.1, üretim fiyatlarının yükselişi ise % 3.2 olmuştur. Fakat enflasyonun tırmanması döneminde, yani 1966' dan 1974'e kadar bu oranlar % 3.2 ve % 5.4; 1973'te % 1.5 ve, % 13.1; 1974'te ise % 7.2 ve % 18.9 olmuştur. Bu tabloyu, öteki tüm kapitalist ülkeler için aşağı yukarı aynen kabul etmek mümkündür. Bu da göstermektedir ki, kapitalist dünyada enflasyonist süreçlerin hızlanması, hiç de ücretlerin yükselişine bağlı değildir.

Öte yandan, bu, sorunun sadece görünürdeki yönüdür. Asıl temel yönünü ise K. Marx'ın «Ücret, Fiyat ve Kâr» adlı kitabında görebilmekteyiz.

Bilindiği gibi, daha 1865'lerde İngiliz sendikacısı J. Weston ile K. Marx arasında başlayan bir tartışma, daha sonra marjinalist iktisatçıların biraz allayıp pulluyarak «Ücretlerle fiyatların cehennemi çevrimi» adında ortaya koyacakları bir «teori»nin oluşmasına yol açmıştı.

K. Marx'ın, yukarıda adını andığımız kitapçıkta didik didik ederek çürüttüğü bu teorisinin temeli, en genel çizgileriyle şöyledir: Ücretler, maliyet fiyatının temel bölümünü —ve hatta Weston'da tümünü— oluşturur, dolayısıyla ücretlerde herhangi bir artış, maliyet fiyatlarında da otomatik olarak eş - düzeyde bir artışa yol açar. Bu döngü sürüp gider ve «cehennemi ücret - fiyat çevrimi» kendini gösterir.

Marx'ın, Weston'un bu «teoris»yle ilgili bir pasajını buraya aktarırsak, konu biraz daha aydınlanacaktır :

«Bize, ilkin ücretlerin meta fiyatlarını düzenlediğini ve bunun sonucu ücretler yükselince, fiyatların da ister istemez yükseleceğini anlattı. Sonra, yarım turluk bir dönüş yaparak; ücretler yükselmesinin hiçbir işe yaramıyaca-

ğını, çünkü meta fiyatlarının da yükseleceğini ve ücretlerin aslında satın almak için harcadıkları metaların fiyatlarıyla ölçüldüklerini gösterdi. Böylece, emeğin değerinin, metanın değerini tayin ettiği iddia olunarak başlanıyor ve metanın değerinin emeğin değerini belirlediği iddia edilerek son veriliyor.»

Ve K. Marx şunları ekliyor :

«Ücretler, meta fiyatlarını tayin eder dogması, en soyut biçimde ifade edilince şuna varır: değer, değer tarafından belirlenir ve bu gereksiz tekrarlama, aslında bizim değer hakkında hiçbir şey bilmediğimizi anlatır. Ücretin, emeğin değil de, «iş - gücünün fiyatı» olduğunu bildiğimize ve artı - değeri, şu halde kârı, bu «iş - gücünün» yarattığını unutmadığımızı ve bir metanın değerinin ücret tarafından değil de, o metanın içinde bulunan «sosyal bakımdan gerekli emek» miktarı tarafından belirlendiğini bildiğimize göre, bundan bir metanın fiyatının, yani değerinin para ile ifade edilen yüzünün, işçiye ödenmiş olan ücretlere katıyen dayanmadığı sonucu zorunlu olarak çıkar.» (Ücret, Fiyat ve Kâr, K. Marx)

★

★★

Kapitalizmi serbest rekabetçi döneminden farklı olarak, tekellerin aşamasında, fiyatların belirlenmesinde büyük tekellerin fiyat politikasının birincil önemde bir yer tuttuğu son derece açıktır. Hayat pahalılığının artmasında ve enflasyonun hızlanmasında asıl ve temel sorumlu olan tekellerin fiyat politikasını kısaca görmeye çalışalım.

Tekellerin fiyat oluşturma politikası, her şeyden önce, büyük tekellerin benzer ürünler için göreceli olarak eş - biçimli ve dengeli bir fiyatlar sistemi kurmaları ile belirlenmektedir.

Bu sistemin kurulmasında «diderlik» denilen bir mekanizmadan yararlanılmaktadır.

Bu mekanizmaya göre, tekelleşmiş alanların tüm şirketleri, fiyatlarını, içlerinden en güçlüsünün fiyatlarına göre düzenlemektedirler. En güçlü şirket, bu fiyatları, kendisine sürekli olarak yüksek kârlar getirecek şekilde oluşturduğundan bu, «diderlik» mekanizması, bu tekelleşmiş alanın tüm şirketlerine de benzer yükseklikte kârlar sağlamaktadır. Öte yandan, birçok durumda, tekeller «diderlik» mekanizmasına uymamakta, fiyatlar alanında başka şirketlerle gizli anlaşmalar yaparak, gizli karteller de oluşturmaktadırlar.

Tekellerin fiyat saptama politikası ana çizgileriyle şöyledir :

Tekellerin yöneticileri, tekel fiyatlarını, üretim giderlerine **tekel kârı** dedikleri çok yüksek bir kâr oranını ekleyerek saptamaktadırlar.

Bu tekel kârı ise, ortalama sanayi kârından çok yüksektir. (% 15 ila % 50 daha yüksek) Tekeller ayrıca vergi mekanizmalarından da yararlanarak tekel kârlarının yükselmesini sağlamak-

tadırlar: vergiler, fiyatlara yansıtılarak, tümüyle yada kısmen tüketicinin omuzuna yüklenmektedir.

Tek bir sözle, tekel kârı, bir aşırı kâr (ya da süper kâr), yani «normal» kâr'a —yada artı - değere— ek bir kâr anlamına gelmektedir.

Bu tür dev tekel kârları sağlayan tekellerin oluşturdukları fiyatlar ise, fiyatlar genel düzeyinin hızla yükselmesine, enflasyonist süreçlerin büyük bir hızla gelişmesine doğrudan doğruya yol açmaktadır.

Öte yandan bir tekelci uygulama sonucu fiyatların yükselmesinin bir başka nedeni de, dolaşım süreci masrafları olmaktadır. Çünkü tekeller arasındaki rekabet, fiyatların indirilmesiyle değil, üretilen ürünlerin çeşit ve niteliklerinde gerçekleştirilen sık değişikliklerle, reklâm, vb'ye ayrılan inanılmaz ölçüdeki giderlerle yürütülmektedir. Genel olarak masraflar ve özel olarak dolaşım masrafları, tekelci kapitalizm koşullarında o denli artmıştır ki, örneğin A.B.D. ulusal gelirinin % 3-4'ünün salt reklâmlara gittiği ve bu ölçüde olmasa bile, ülkemiz de dahil olmak üzere, tüm kapitalist ülkelerde benzer bir durumun ortaya çıktığı açıkça görülebilmektedir.

Yine tekelci uygulama sonucu, genel fiyat yükselişinin bir başka etkeni de, tekellerin kârlarını devam ettirebilmeleri için, emtia fiyatlarını indirecek yerde üretimi kısımlarıdır. Bunun aynı zamanda ulusal üretim açısından ne kadar insafsızca bir davranış olduğu ortadadır: bir çok büyük işletmenin kurulu kapasitesinin altında çalışması, geniş halk kitleleri en zorunlu gereksinim maddelerini karşılayamazken, tekellerin, bu maddelerin üretimini bile bile düşük tutmaları, vb. gibi.

Tüm bunlara ek olarak büyük emperyalist tekeller ve bunların uzantılarının ve işbirlikçilerinin ülkemiz gibi emperyalist - kapitalist sistemin uydu ülkelerinde enflasyonist süreçleri kızıştırılmaktaki büyük paylarını da görmemek olanaksızdır.

Bunun belligaşlı iki etkisini yaşamın her anında ve alanında görmek mümkün :

Birincisi, emperyalist tekeller ve işbirlikçileri, ülkemiz gibi uydu ülkelerde, uyguladıkları ve uygulattırdıkları tekelci fiyat mekanizmalarıyla, hem genel olarak ülkenin üretici güçlerinin sağlıklı gelişmesini engellemekte ve hem de ülke dışına insafsızca değer aktarımında bulunarak, zaten çarpık gelişmiş ekonomiyi —ve dolayısıyla tüm sosyo - ekonomik yapıyı— daha da çarpıtarak, ülkenin yapısal krizini artırmaktadırlar. Bu süregelen ve

giderek derinleşen sosyo - ekonomik krizin ise en doğrudan biçimde ortaya çıkan belirtilerinden biri, enflasyonun önüne geçilemez bir tırmanışı olmaktadır.

İkinci olarak ise, emperyalist tekeller gerek kendi sınıai ürünlerini ülkemiz gibi uydu ülkelere aşırı tekel kârlarıyla satarak ve gerekse kendilerine bağımlı işbirlikçi siyasal iktidarlar aracılığıyla bu ülkelerde aşırı silahlanma masraflarına yol açarak enflasyonu açıkca ihraç etmekte ve zorlamaktadırlar.

Bir kaç örnekten de görülebileceği gibi, enflasyonun ve fiyatlar genel düzeyinin yükselişinin temel ve baş sorumlusu, devlet aygıtı üzerindeki egemenliklerinden de yararlanan ve çeşitli fiyat oyunlarıyla yüksek tekel kârları elde eden tekeller olmaktadır.

*
**

Fiyatlar genel düzeyinin yükselişinde bir başka temel etken de, tekellerin devlet aygıtı üzerindeki egemenlikleri ve kendilerine bağımlı siyasal iktidarlar aracılığı ile kendi çıkarlarına aşırı kâr sağlama yolları olmaktadır.

Bu yolların en başında gelen yöntem ise, hiç kuşkusuz, tekellerin çıkarlarına uygun olarak aşırı devlet harcamalarını zorlamaları ve bu zorlama sonucu, devlet aygıtının ödeme vasıtalarında aşırı bir emisyonla giderek enflasyonu körüklemesi olmaktadır.

İstisnasız tüm kapitalist ülkelerde, devlet harcamaları, enflasyonun hızlanmasına büyük ölçüde katkıda bulunmaktadırlar.

Devlet harcamaları, emtia fiyatları üzerinde sürekli bir baskı uygulayan belli başlı araçlardan biri olmaktadır. Burjuva devlet aygıtının, ekonomiyi tekellerin çıkarları doğrultusunda düzenleme işlevlerinin artışı, kapitalizmin bazı sosyal ve ekonomik güçlüklerini ve çelişkilerini çeşitli sübvansiyonlarla hafifletme - yumuşatma girişimleri, askeri harcamalara ayrılan ölçsüz büyüklükteki paylar, kapitalist devlet bütçesini sürekli olarak açık vermeye zorlamaktadır. Ülkemiz gibi emperyalizme bağımlı ülkelerde bu açıkların onla, yüzle, binle çarpılması gerektiği de açıktır.

Devletin, tekeller lehine bu devce harcamalarının ise, başlıca, ödeme vasıtalarında ölçsüz bir emisyon ile finans edildiği, bunun ise enflasyonun temel etkenlerinden biri olduğu kuşkusuzdur.

Tekellerin, kârlarını muhafaza etmek ve artırmak için enflasyondan yararlanmaları ve hattâ enflasyonu hızlandırmaları, burjuva devletinden hiçbir biçimde enerjik bir tepkiyle karşılanmamaktadır. Sık sık sözü edilen anti - enflasyonist politika, tüm

biçimleriyle, açıkça belirgin bir sınıfsal karakter taşımaktadır. Bu politika, enflasyon sorunlarını, herşeyden önce, işçi sınıfının ve öteki dar ve sabit gelirli halk tabakalarının zararına «çözümleme» önerilerinden başka bir şey getirmemektedir.

Bu alanda en sık başvurulan yöntem, bir dizi deflasyon önlemlerine başvurmak şeklinde gerçekleştirilmektedir: vergi ve öteki mekanizmalar aracılığıyla halkın en geniş kesimlerini bir tür «zorunlu tasarruf»a zorlamak, devlet harcamalarında, tekellerin çıkarlarına ve silahlanma masraflarına dokunmaksızın özellikle sosyal gereksinimlere ayrılan kredilerin, yatırımların payını azaltmak, vb. gibi. Oysa tüm bu önlemlerin açıkça işçi sınıfının ve halkın ezici çoğunluğunun çıkarlarına ters düştüğü açıktır.

Burjuva devletin sözde anti - enflasyonist önlemlerinden bir başkası da, sözde «gelirler politikası»dır. Bu politikayla burjuva devlet, sözümona fiyat ve ücretleri beraberce ve aynı zamanda kontrol etmeye öngörmektedir.

Oysa tekelci devlet kapitalizmi koşullarında, fiyatların etkili bir denetimi olanaksızdır. Zaten sorumlu devlet organlarının bu yönde çaba gösterdikleri de hiçbir yerde ve hiçbir zaman görülmemiştir. (ülkemizde de, bir zamanlar varolan bu tür bir «fiyat kontrol organı»nın, uzun süre adı var kendi yok olarak çalıştığı ve en sonunda da MC iktidarında tamamen ortadan kaldırıldığını anımsamak gerekli).

Öte yandan, ücretlerin tam dondurulmasını ya da ücretler tavasının son derece alçak tutulmasını öngören bu politika, ücretlerin kontrolü konusunda gerçekten de çok etkili olmaktadır. Çünkü, bir yandan patronlar bu alanda devlet organlarıyla birlikte büyük bir «şevk» içinde çalışırken, devlet organları da, başka çok az alanda gösterdikleri bir gayreti bu alanda göstermeyi «esirgememektedirler.»

Kısacası, «gelirler politikası» pratikte, fiyatların yükselişine hiçbir set çekmeksizin ücretlerin dondurulmasına yarayan bir politikadan başka bir şey olmamaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki :

- Enflasyon, ulusal gelirin tekeller lehine yeniden bölüşülmesinin önemli bir aracı haline gelmiştir.
- Burjuva devlet, bu aracın etkili olarak işletilmesinde çok önemli bir görev yüklenmiştir.

— Fiyatlar genel düzeyinin başdöndürücü yükselişi ve dört nala giden enflasyon koşullarında, işçi sınıfının tek çaresi, tekellere ve tekellerin başlıca desteği olan burjuva devletine karşı çok daha büyük bir enerji ile savaşıdır.

Ve en nihayet Komünist ve İşçi Partilerinin 1969 Konferansı'nın belirttiği şu önemli gerçeği bir kez daha vurgulamak zorunludur :

«Anti - tekeli ve anti - emperyalist eylem birliği geliştiği ölçüde, bütün demokratik güçlerin, ülkenin ekonomik yaşamında tekellerin rolünü kesin bir tarzda sınırlandırmaya, büyük sermayenin iktidarına son vermeye, köklü siyasal ve ekonomik dönüşümleri gerçekleştirecek bir rejimin kurulmasına ve böylece de sosyalizm için savaşımın sürdürülmesi için en elverişli koşulları yaratan bir siyasal ittifak halinde birleşmeleri için elverişli koşullar olgunlaşmaktadır.»

KADINLARIN SESİ

İlerici Kadınlar Derneği Yayın Organı

**KADINLARIN YÜZYILLARDIR
KAYBETTİKLERİ EŞİTLİK VE
ÖZGÜRLÜKLERİNE KAVUŞMA-
LARI, BAĞIMSIZLIK, BARIŞ,
DEMOKRASİ VE TOPLUMSAL
İLERLEME YOLUNDA.**

21. SAYISI ÇIKTI

Aylık : 2 Lira

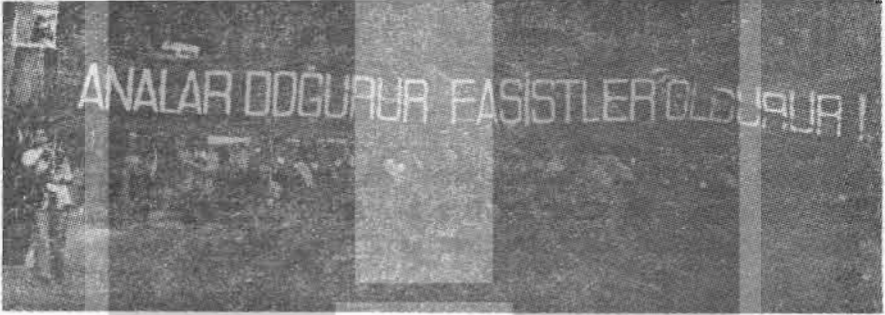
Adres : Gümüşsuyu Mah. Mete Cad. 26/2 TAKSİM - İST.

Emekçi Kadınlar Demokrasi Savaşımında

«Burjuva hükümetler —faşist diktatörlük kurulmadan önce— bir takım ön aşamalardan geçerler ve faşizmin yönetimi ele geçirmesini doğrudan doğruya mümkün kılan birtakım gerici tedbirler alırlar. Her kim ki, burjuvazinin koyduğu gerici tedbirlere ve bu ön aşamalarda faşizmin gelişmesine karşı koymaz, o kişi, faşizmin... zaferini kolaylaştırır.»

DIMITROV

FAŞİSTLER SAVULUN ANALAR GELİYOR

Bugün ülkemizde tekelci sermaye, faşizmi, yığınlara yavaş yavaş, alıştırma alıştırma dayatmaya uğraşılıyor. Örneğin, demokratik dernekler sudan bahanelerle kapatılıyor, açılıyor, tekrar kapatılıyor. Sokaklarda insanlar çevrilip üstleri aranıyor. Öğretmenler, memurlar, görevlerinden alınıyor, yurdun bir ucundan öbürüne sürülüyor. Yalnız bu anti - demokratik uygulamalar değil, insanların en temel hakkına, yaşama hakkına saldırılar bile kanıksatılmak isteniyor. Gerici basın ve TRT'nin aracılığıyla, hergün birkaç öğrencinin, işçinin, ilerinin yaralanması, öldürülmesi sıradan olaylar gibi gösterilmeye çalışılıyor.

Ne var ki, emperyalizmin ve onun yerli işbirlikçilerinin bu kanlı girişimi, karşısında, işçi sınıfımızın öncülüğünde halkımızın yükselen demokrasi savaşımını buluyor. Demokrasi cephesi git-

gide genişliyor, yaygınlaşıyor. 26 Şubat'ta CHP İstanbul İl Kadın Kolları'nca düzenlenen ve İlerici Kadınlar Derneği tarafından desteklenen «Evlat Acısına Son» sessiz yürüyüşü, kadınların da bu cephede yığınsal olarak yer aldıklarını kanıtladı.

Beşiktaş'tan başlayıp Taksim anıtı önündeki saygı duruşuyla son bulan yürüyüşe, onbinin üstünde işçi, emekçi, evkadını katıldı. Yürüyüş, yalnız kadınların evlat acısını kanıksamadıklarını, kanıksamayacaklarını göstermekle kalmadı, iki önemli noktayı daha ortaya koydu :

1 — Yürüyüşe katılanlar, gerçek katillerin kim olduklarının bilincindeydiler ve olayı, cinayetleri protestonun ötesinde, demokratik bir gösteri olarak kabul etmişlerdi. Pankartlar ve dövizlerin üstünde yazılı sloganlar, demokratik talepleri yansıtıyordu: «MC İki Elimiz, Ana Elimiz Yakandadır», «Ülkü Ocakları Kapansın, Okullar Açılsın», «Düşünce ve Örgütlenme Özgürlüğüne Sınır Konamaz», «Faşizmin Analara Hediyesi: Evlat Acısı», vb. Gene bir başka slogan, emekçi kadınların, bir yanda faşist çetelere, öte yanda ise sözde «sol» maskesi altında demokrasi savaşımına saldıran maocu, anarşist, troçkist bozgunculara karşı da savaşın bilincinde olduklarını simgeliyordu: «Sermayenin Sağ Elini de, 'sol' Elini de Kıracağız». (Nitekim, maocular her demokratik eylemi olduğu gibi, bu yürüyüşü de sabote etmeye çalıştılar. Ama saldırıları kısa sürede tecrit edilerek önlendi. Bu bozguncuların yaratmaya çalıştığı kavgaya rağmen, ürküp kaçan olmaması, kadınların faşizme karşı savaşımındaki kararlılıklarının bir gösteresidir.)

2 — Gösteri, faşizme karşı iki demokratik örgütün eylem birliğinin güzel bir örneğini oluşturdu. İlerici Kadınlar Derneği, böylesi güncel ve dirimsel bir konuda CHP İstanbul Kadınlar Kolu ile, iki örgütün bağımsızlığını da koruyarak ama sekterliğe kaçmadan, ortak sloganlarla disiplinli bir eylem konulabileceğini kanıtladı. Böylesi eylemlerde amaç, yalnızca katılan örgütlerin güçlerini toplamak değil, onların dışındakileri de savaşımın içine çekebilmektir. Gerçekten de, yürüyüş, dışarıdan böyle bir katılmayı da sağladı. Yürüyüşün ardından sağcı basında yer alan saldırıların çokluğu, burjuvazinin demokratik güçlerin birliğinden nasıl ürkütüğünü gösterdi.

Yürüyüşün önemi, radyonun, televizyonun ve sermaye basınının sessizliği ile geçiştirilemeyecek kadar büyüktür. «Evlad Acısına Son» yürüyüşü, yalnız yığınsallığı açısından değil, anti-faşist güçlerin en geniş birliğini sağlamak bakımından da ilerici-demokratik hareketin eylem ve güçbirliğinin sağlanmasında önemli bir başlangıç olmuştur.

***

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, Klara Zetkin'in önerisinin Sosyalist Kadınlar Kongresi'nde kabul edildiği 1910 yılından bu yana, dünyanın her yöresinde kutlanıyor. Yurdumuzda da bu kutlama, ilk kez Ulusal Kurtuluş Savaşı sıralarında, 1921 yılında yapılmış, ancak o günden bu güne ilk kez geçen yıl İlerici Kadınlar Derneği tarafından yığınsal olarak kutlanmıştır.

Bu yıl da, yine İlerici Kadınlar Derneği, yığınsal olarak 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü, kuruluşunu tamamlamış olduğu şube ve temsilciliklerince, 16 ayrı yerde kutladı. Yurdumuzda, ilk kez 8 Mart bu derece yaygın ve yoğun bir şekilde kitlelere tanıtıldı, emekçi kadın ve erkekler tarafından benimsendi. Çeşitli illere dağılmış olan demokratik kadın hareketi, bu suretle demokrasi güçlerinin yanında etkin bir şekilde varlığını kanıtladı, bugüne değin yaptığı çalışmalarla kazandığı saygınlığını pekiştirdi.

İKD Merkezi ve İstanbul şubeleri de, Spor ve Sergi Sarayı'nda, ortak bir gece düzenlediler. Büyük bir kalabalık önünde gecenin açış konuşmasını yapan Dernek Başkanı Beria Önger, özellikle demokratik kadın hareketinin uluslararası dayanışması, dünya barış hareketinin gelişmesine kadınların katkıları, ve yurdumuzda demokratik kadın hareketinin kısa sürede katettiği yol üzerinde durdu. Beria Önger'in konuşması, sık sık «Yaşasın İKD, Yaşasın UDKF» sloganlarıyla kesildi.

Dünyanın 103 ülkesinde 120 örgütün bağlı olduğu, kurulduğu 1945 yılından buyana, uluslararası demokratik hareket içinde, etkin ve saygın bir yere sahip olan Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu (UDKF) geceye gönderdiği ve büyük bir coşkuyla karşılanan mesajında şöyle diyordu :

«Sevgili dostlar,

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nde, sizlerle birlikte olmayı içtenlikle istediğimiz halde, olanaklar elvermediği için bu isteğimizi gerçekleştiremedik.

Sizlere, Uluslararası Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlediğiniz eylemlerde başarılar diler, bütün İKD üyelerine en sıcak selamlarımızı iletmenizi rica ederiz.»

Geceye mesaj gönderen diğer demokratik örgütler de, genel olarak faşizme karşı kadınları etkin bir güç olarak örgütleyerek, demokrasi cephesini güçlendiren, genişleten İKD'yi barış, özgürlük ve toplumsal ilerleme savaşımında desteklediklerini belirttiler.

İKD üyeleri tarafından hazırlanan ve sunulan programın ilk kısmında, önce köyde yaşayan kadınların sorunları, pandomim, halk oyunları ve ağıtlarla sergilendi. Daha sonra, sanayi kentlerinde yaşayan işçi ve emekçi kadınların sorunları, bu kez onların ağzından yapılan röportajlarla izleyicilere aktarıldı ve özellikle «kadının kurtuluşunun, toplumun kurtuluşundan bağımsız olamayacağı» vurgulandı. Gecenin bu ilk kısmı, Uluslararası Kadınlar Federasyonu'nun 1 Aralık 1945 yılında Birinci Dünya Kadınlar Kongresi'nde kabul edilmiş olan yeminiyle sona erdi. Sahneyi bir anda barış, özgürlük, eşitlik, toplumsal ilerleme, ileri demokratik bir düzen sloganlarıyla ve güneşli günleri anımsatan çiçekleriyle dolduran kadınlar ve genç kızlar, hep birlikte dünya kadınlarının ortak yeminini ederek, uluslararası demokratik hareketin bir parçası olduğunu belgelediler.

BÜYÜK SOSYALİST EKİM DEVRİMİ'NİN

60. YILI

Şubat 1917 :

Demokratik bir devrimin etkisi*

KONSTANTİN ZARODOV

Politik özgürlükler ve toplumsal devrim, tüm halkın çıkarlarının savunulması ve proletaryanın sınıfsal özlemleri, demokrasi ve sosyalizm — bunlar bugün her yerde toplumsal düşüncenin dik-kat merkezinde bulunan konular.

Bunların ancak şu son zamanlarda güncel hale geldiği ve politik bir önem kazandığı iddiası sık sık işitilmektedir. XX. yüzyılın son çeyreğinde, bu sorunların yeni görünümler sunduğu ve dolayısıyla geçmişi dogma katına yükseltmenin hatalı olacağı kuşkusuzdur. Ne ki, bundan, bu sorunların, geçmişte hiç bir zaman ortaya konmadığı, ne de hiç bir zaman çözümlenmediği sonucu çıkar mı? Sanırsız, bu soruya en iyi yanıt tarihin somut deneyimidir.

Emperyalizm çağında ilk utkan halk devrimi olan 1917 Şubat devriminin 60. yıldönümü arefesinde, ardından iktidarın işçi sınıfına ele geçirildiği, yaşayan sosyalizmin doğduğu ve pekiştiği bu demokratik devrimin bazı önemli görünümelerini bu açıdan çözümlenmek bize özellikle ilginç görünüyor.

1

Günümüzde her anti - komünist ideoloji, az veya çok, gerekli sonuç olarak, kitlelerin politik özgürlükler için savaşımı gibi, demokratik özlemlerinin de yığınların Marksist - Leninist öncüsüne

* Bu yazı, La Nouvelle Revue Internationale dergisinin 1977/2 sayısından çevrilmiştir.

yabancı kalacağı yolundaki tezle birlikte, demokratik dönüşümlerde proletaryanın yönetici rolünün yadsınmasına dayanır.

Burjuva tarih biliminin en çeşitli okullarının temsilcileri özellikle, Rusya'da 1917 Şubat devrimi arefesinde ve sırasındaki olayların akışı ve güçler dağılımının devrimci işçi sınıfı ile demokrasinin yollarının zorunlu olarak ayrıldığını kanıtladığını savlıyorlar. Çarlığın devrilişi, politik özgürlüklerin kazanılışı, kurumların demokratikleşmesi Rusya'da Lenin'in Partisi'nin katılımı olmaksızın ve proletaryanın örgütleyici ve yönetici rolü kendini göstermeksizin gerçekleşmiş. Şubat, Lenin ve Bolşevikleri apansız yakalamış.¹

Gerçekte, burjuva ideologlar, 1917'de Bolşeviklerin demokratik devrim düşüncesine sırt çevirdiklerini, Rusya'da bu devrimin olanaklı olduğuna inanmadıklarını ileri sürüyorlar. Bu iddianın gerçekliğe ne ölçüde uygun düştüğünü yargılamanın en iyi yolu olgulara danışmak. Biz de bunu yapacağız.

Şu soruyu sormakla başlayalım: Rusya'nın çeşitli politik güçleri Şubat'tan önceki yıllarda ülkede meydana gelen durumu devrimci birikimler açısından nasıl değerlendiriyorlardı?

Belli başlı sınıflar ve başlıca politik akımlar toplumsal değişikliklerin zorunluğunun bilincindeydiler. Oktobristlerin temsilciliğindeki tutuculardan anayasacı demokratlarca (kadetler) temsil edilen liberallere kadar burjuvazi ve partileri Çarlık rejiminin büsbütün çürüdüğünün, kendi sınıf çıkarlarını etkin biçimde savunmada yeteneksiz olduğunun farkına varmışlardı. Bu nedenle istemleri ve çabaları, iktidar sistemini «dileştirmek», belli başlı Devlet kuruluşlarından yeteneksiz ve saygınlığını yitirmiş memurları uzaklaştırmak, ülkenin politik yönetimine kendileri için daha geniş bir katılım sağlamak yolundaydı. Rejime muhalefet bu

¹ Burjuva yazarlar on yıllardan beri şu sözleri nerdeyse kelimesi kelimesine yineliyorlar. Şubat devrimi «belirsiz olaylarla, kendiliğinden başladı, hatıta politikayla hiç ilintisiz başladı denebilir... Grevler, ev kadınlarının gösterileri, ordu ve poliste ayaklanmalar meydana geldi. İktidarın tam bir çöküşü. Bu hareket, devrimcileri olduğu kadar başkalarını da, tüm dünyayı apansız yakaladı.» (L. Köchan: *The Making of Modern Russia* - s. 231, Londra 1962)

Bolşevikler «öyle görünüyor ki, 1917 Şubat devrimini başlatmak için hiç bir şey yapmamışlardı ve savaş zamanının karmaşık ikliminde karışıklıklar kışkırtmak için başlangıçta ancak çok küçük olanaklara sahiptiler.» (J. Dunn: *Modern Revolutions. An Introduction to the Analysis of a Political Phenomenon* s. 39, Cambridge 1972)

«1905 Devrimi gibi, Şubat devrimi de, Bolşevikler dahil Rusya'nın politik partileri için tam bir sürpriz aldı.» (R. Theen: *Lenin. Genesis and Development of a Revolutionary* s. 9, Londres 1974)

çevrelerde oldukça güçlüydü.² Ancak bir bütün olarak burjuvazi hiç bir biçimde devrim düşü görmüyordu. Monarşik kurumlara el sürmek niyetinde değildi; otokrasinin dış görünüşünü demokratikleştirerek onu sıvamayı arzuluyordu sadece.

Rusya'nın politik yaşamının bir başka etkin akımı küçük - burjuva demokrasisi idi. Başlıca temsilcileri sosyal - reformistler, öncelikle de menşeviklerdi. G. Plehanov'un çizdiği bir şema bunların politik stratejilerinin esinlendiği amaçlar ve hesaplar hakkında açık bir fikir vermektedir. Şemada, iktidarın önce, kerte kerte çardan ılımlı tutuculara, sonra burjuva liberallerine ve ardından belirsiz bir gelecekte sol partilere geçmesi söz konusuydu.³ Bu reçete, Plehanov'un kanısınca, devrimin «yükselen akışını»⁴ güvenceleyecekti ama, gerçeklikte bu şemada devrimi hissettiren hiç bir şeyin bulunmadığını gözlemek güç değil. Bu, tipik biçimde, kerteli reformlara doğru yönelen bir politikaydı. Hatta, bütünüyle tutucu burjuvazinin gönlünü aldığı söylenebilir çünkü, şemaya göre, politik iktidarın tümü en başta ona ait olacaktı.

Burjuva ve küçük burjuva demokrasisini temsil eden partileri devrimin gerçekten apansız yakaladığını anlamak için bu akımın ilkesel konumlarının kaçınılmaz bir biçimde çok genel olan bu ayırıcı özelliği yeterlidir. Şubat patlaması onlar için beklenmedik bir olaydı, planlarını ve öngörülerini alt üst etti.

Ancak yine bu koşullarda Bolşeviklerin bakış açısı, yönelimi ne idi?

Devrim öncesi yıllarda Lenin'in partisinin tüm etkinliği, belgeleri, örgütlenme çalışması ülkede meydana gelmiş olan devrimci durumun —kendi görüşüne göre— değerlendirilmesi ile belirlenmişti. 1913 yılında Rusya'da olgunlaşmakta olan politik bunalımı çözümlerken Lenin şöyle yazıyordu :

«Çok zaman devrim olması için alt sınıfların artık geçmişteki gibi yaşamak istememeleri yetmez. Üst sınıfların da artık geçmişteki gibi yönetmeye ve yönlendirmeye yetenekli olmaması gerekir. Şu anda Rusya'da gördüğümüz bulur.»⁵

² Hoşnutsuzluk, Saray «Kamarilla»sını (kulis) bile kaplamıştı ki, «Kamarilla» üyelerinden bazıları 17 Aralık 1916'da, çarlık rejiminin cinayet ve namussuzluklarından büyük bir çoğunluğun sorumlusu olan maceracı Rasputin'in katli gibi eylemlere katılacak kadar ileri gittiler.

³ Bkz: G. Plehanov: *Devrimin İki Çizgisi*, Petrograd 1917.

⁴ Açe. s. 7

⁵ Lenin: *Eserler* c. 19, s. 232

Ne ki, Lenin aynı zamanda, devrimde çıkarı olan politik güçlerce bilinçli biçimde örgütlenmediği takdirde, devrimci bir durumdan devrime geçişin olanaksız olduğunun altını çiziyordu. Böylece o, Parti'yi halk ayaklanmasında etkin, yönetici bir yer almaya hazırlamak için somut yönergeler ortaya koydu. Bu hazırlık ideolojik ve örgütsel planlarda Parti saflarının pekleştirilmesini, tasfiyeci reformcu akımlara enerjik bir yanıt verilmesini içeriyordu. İşçiler ve halk yığınları arasında 1905 - 1907 devrimi savaşlarının deneyimini korumak ve geliştirmek zorunluluğuna önemli bir yer verilmişti.

Birinci Rus devriminin yenilgisinden sonra devrimci işçi hareketini örgütlemek için Bolşeviklerce yürütülen somut eylemlerden, gizliliğin⁶ inanılmaz ölçüde güç koşullarındaki çalışmalarının özgül niteliğinden, basında, fabrika ve atelyelerdeki ajasyonlarının, içerik ve biçimlerinden bir dergi yazısı çerçevesinde ayrıntılı olarak söz etmek olanaksız. Bu konular hakkında nesnel bir fikir edinmek isteyen okura bugün herkesin yararlanabileceği belgelere başvurmasını salık veririz.

Açıkça gelecekteki devrim doğrultusunda yürüyen Bolşeviklerin çok - yönlü çalışması Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde yoğunlaştı. Bu noktaya özellikle dikkat çekeriz çünkü, burjuva propagandası bugün Lenin ve Leninistlerin yalnızca devrimciler için umulmadık bir şans olarak gördükleri savaşın üzerinde oynadıkları efsanesini yeniden canlandırmaya çalışıyor. Gerçeklikte Bolşevikler militarizme ve hazırlanmakta olan korkunç kıyıma karşı en kararlı ve en azimli savaşçıları (böylesine iyi bilinen bir olguyu kanıtlamaya çalışmaya gerek var mı?).

Ve emperyalist savaş patlak verdiğinde, savaş, gerek olaylarda, gerekse Lenin ve Parti'nin değerlendirmelerinde, devrimin perspektifleri üstünde çelişkili bir etki yapan bir etken olarak gözüktü. İlk olarak, devrimci durumun keskinliğini yumuşatmaya, şovenizm ile zehirlenen yığınların politik bilincini köreltmeye yardımcı oldu. Ancak zamanla, Rus toplumunun tüm canalcı sorunlarında hiç olmadığı kadar daha sert, yeni bir şiddetlenmeye yol açmaktan geri kalamazdı, kalmadı da. O nedenle Lenin 1917 Ocağında, sınıf savaşları cephesinde hüküm süren «ölüm sessizliği» yüzünden yanılıya kapılmamak gerektiğini ve devrimci bir patlamanın eşliğinde bulunulduğunu açıklamakta⁷ haklıydı. Birkaç hafta sonra Rusya'daki olaylar kendisine tümüyle hak verdi.

⁶ Savaş sırasında Parti'nin Petersburg komitesi en azından 30 kez polis tarafından tutuklandı. Bu polis kovuşturmalarının ve tutuklamalarının sıklığı hakkında, bir örnek olarak, 9-10-18-19 Aralık 1916 ve 20 Ocak 1917 tarihlerinde birbiri ardına gelişti bir fikir verebilir.

⁷ Lenin: Eserler c. 23, s. 276

Açıkça görülmektedir ki, Şubat devrimi kimileri için bir sürpriz oldu ise de, ne Bolşevikler ne de doğal olarak Lenin için kesinlikle bir sürpriz değildi. Üstelik Lenin, bazılarının inandırmak istedikleri gibi Nisan ayında yani tam bir aylık «yeni duruma uyarlanma» süresinden sonra değil, Şubat olaylarının hemen ertesinde oluşmakta olan devrimin açık bir tanımını yaptı ve devrimci savaşımın sürdürülmesi ve burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi perspektifini çizdi.

2

Hasımlarımız işçi sınıfı ve demokratik güçlerin savaşım deneyi ve başarılarının Marksist - Leninist devrim teorisini doğrulamadığını, bu «kötürümleştirici basmakalıbın» reddini zorunlu kıldığını ileri sürmekten usanmıyorlar. Bu görüşe destek olarak, sık sık Şubat 1917'nin (Lenin'in emperyalizm çağı için işlediği) demokratik devrim ve onun sosyalist devrime dönüşmesi anlayışını yalanladığına başvuruluyor.

Bu konuda iki kanıt öne sürülmektedir: İlk, Lenin'e göre devrimin utkusu ancak işçi sınıfı ve köylülüğün diktatörlüğünün kurulmasıyla güven altına alınabileceği halde, Şubat'tan sonra Rusya'da politik iktidar gerçekte burjuvaziye geçmiştir; ikinci olarak, Şubat devrimi, sonunda Lenin'in anlayışının «aksine» tekel-öncesi çağda olduğu gibi XX. yüzyılda da proletaryanın hegemonyasının demokratik devrimin utkusunun zorunlu bir koşulu olmadığını kanıtlamış⁸.

Her devlet iktidarı sistemi bir sınıf diktatörlüğü biçimidir. Bu, doktrinimizi eleştirenlerin teoride ısrarla çürütmeğe çabaladıkları ölçüde tarihsel pratiğin her geçen gün daha açık biçimde doğruladığı Marksizmin birinci gerçeğidir. Ne ki, belirtmek gere-

⁸ Buradan hareketle kimi çağdaş yazarlar, Rusya'daki Şubat devrimi ile örneğin 1793 Fransız devrimi arasındaki temel ayrımı «XVIII. yüzyılda Fransız entelijansiyasının tutumuna oranla Rus entelijansiyasının çok büyük olumsuzluğunda» görüyorlar. (Revolutionary Russia: A Symposium - s. 179. Newyork 1969 derlemesinden aktarılmıştır.)

Londra Üniversitesinden Prof. H. Seton. Watson'un bu satırları sosyolog ve politik yorumcu Maurice Duverger gibi, XX. yüzyılda «proletarya hegemonyası tarihte itici rolü (kimin oynadığını belirlemek söz konusu olduğunda) anlamdan yoksun bir formüldür» (M. Duverger: Sosyalistlere açık mektup s. 53-54, Paris 1976) diye savlayan teorisyen meslektaşlarının görüşüyle birleşen burjuva tarihçiler arasında çok yaygın bir görüşü ifade etmektedir.

kir ki, iyi düzenlenmiş bir mekanizma olarak iktidar sistemi sözkonusudur. Çünkü devrimci alt - üst oluş dönemlerinde, tümünden doğal olarak, toplumun politik yönetiminin bağlantılı sisteminin dağıldığı ve geçici olarak toplumsal bakımdan heterojen iktidar yapılarıyla yer değiştirdiği bir durum meydana gelebilir.⁹

Şubat ertesi Rusya'da aylarca süren ikili iktidar, devrimin neden olduğu ağır bir şiddetlenme, sınıfların birbirlerine meydan okuma bağlamında devlet yönetiminin bu geçici değişkenlerinden tastamam birini oluşturuyordu. Apaçık burjuva bir Geçici Hükümet ülkenin başına geçmişti. Fakat bu, Devlet iktidarının ve devrimci sürecin politik yönetiminin burjuvazinin elinde bulunduğu demek mi oluyordu? Bu, burjuvazinin sınıf diktatörlüğünün kurulması anlamına mı geliyordu? Hayır. Çünkü resmi hükümetin yanısıra, çok daha etkin bir başka iktidar merkezi, devrim günlerinde oluşmuş, geniş biçimde dal budak salmış İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri sistemi vardı. Sovyetler devrimin temel gücünü oluşturan kitlelerin hareketine, başkaldırmış halka dayanıyorlar ve dolayısıyla ülkedeki durumu Geçici Hükümet'ten gerçekten daha çok denetim altında bulunduruyorlardı.¹⁰

Şubat sonrası ülkeyi bir kaç kez sarsan politik bunalımlar, Sovyetlerin tuttuğu konumların kendilerine tüm iktidarı almak olanağını verdiğini her defasında açıkça doğrulamıştır ki bu; işçi sınıfı ile köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün kurulması anlamına gelecekti. Lenin'in «Bütün İktidar Sovyetlere!» belgisi uzun süre böylesi bir diktatörlüğü kurma çağrısı anlamını

⁹ Örneğin, 1948 Şubat'ından önceki dönemde Çekoslovakya'da aşağı yukarı benzer bir durum olmuştu. 1958 Ocak - Şubat aylarında Küba'da, gerçekte ülkeyi isyan ordusu denetim altında tuttuğu halde, başında burjuva bir politika adamının bulunduğu bir hükümet vardı. Şili devriminin üç yılı boyunca, çatışma halinde bulunan iktidar merkezlerini bir yanda Halk Birliği hükümeti, öte yandan Parlamento ve Adalet oluşturuyorlardı. Portekiz devriminin en özgün görünümlerinden biri, derin devrimci dönüşümlerin bu değişikliklere uygun düşün bir devlet aygıtı kurulmadan gerçekleştirilmiş olmasıdır. İktidar kuruluşlarında (gerek hükümet, gerekse askeri-politik kurumlar) devrimci güçlerin yanısıra, tutucu gerici güçler de vardı.

¹⁰ Devrim Savaş bakanı A. Guçkov, Geçici Hükümet ile Sovyet arasındaki güçler oranını şu anlamlı sözlerle nitelendirmiştir: «Geçici Hükümet en ufak bir gerçek gücü elinde bulundurmuyor; buyrukları ancak, askeri birlikleri, posta ve telgrafi, demir yollarını elinde tuttuğundan gerçek bir iktidarın temel unsurlarından yararlanan İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti izin verdiği ölçüde yerine getiriliyor. İçtenlikle denebilir ki, Geçici Hükümet şimdilik ancak İşçi ve Asker Vekilleri Sovyet'inin hoşgörüsüyle mevcuttur.» (Çarlığın Devrilmesinden sonra Rusya'da Devrimci Hareket. Metinler, Belgeler s. 429-430 Moskova 1975)

taşıdı. Olayların böyle gelişmesi emekçi halkın çıkarlarına uygun biçimde iktidar ikiliğine son verecek devrimi barışçı bir gelişme yoluna sokacaktı. Ne var ki, iktidar ikiliği çok daha başka bir biçimde, o dönemde Sovyetlerde egemen durumda olan uzlaşmacılar ile burjuvazinin gizlice anlaşmasıyla son buldu. Böylesi, aslında sömürücü sınıfların iradesinin basit bir uygulayıcısı olan Geçici Hükümet'in bir başına iktidarı kuruldu ki bu; devrimci güçlerin doğrudan silahlı ayaklanma hazırlığına geçmelerini kaçınılmaz kılıyordu.

Şubat'ı izleyen olayların (Lenin'in söylediklerinin tersine), işçi sınıfı ile köylülüğün diktatörlüğü kurulmaksızın demokratik devrimin gelişme olanağını kanıtladığı sonucuna varılabilir mi? Aksine olaylar Lenin'in tümünden haklı olduğunu kanıtlamıştır; çünkü, burjuvazinin toplumun devrimci demokratikleşme sürecinin başına geçme yeteneğinde bulunmadığını, nihayet uyanmış bir halk karşısında toplumsal ve politik alanda her türlü bağımsız, yaratıcı çabadan yoksun olduğunu göstermiştir. Ayrıca bu olaylar, özellikle Temmuz ayında emekçilerin gösterisinin bastırılmasından sonra, tüm iktidarın emekçi sınıfların temsilcilerine geçişi gerçekleşmeyince, demokratik devrimin kazanımlarının erimesini, görülmemiş ölçüde azgın bir gericiliğin karşı - saldırısını beklemek gerektiğini doğrulamıştır.

1905'te işlenen burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi Leninist görüşü, 12 yıl sonra bütünüyle ve parlak biçimde doğrulama buldu. Ve 1905'teki gibi 1917'de de, devrimin kesin burjuva niteliği üstünde, buradan hareketle burjuvaziye destekleme, onun çıkarlarını savunma zorunluğu üstünde ısrar eden menşeviklerin ve sosyalist devrimcilerin reformist doktrinleri adım adım ve kaçınılmaz biçimde değerlerini yitireceklerdi.¹¹ Uzlaşmacılar, pratikte demokratik kitlelerin başlıca kazançlarından birinin —burjuva hükümetten bağımsız bir politik iktidar merkezinin varlığı = Sovyetler— yitirilmesine yol açan ihanetlerini böyle aklıyorlardı. Geçici Hükümet'te yer almayı kabullenerek, uzlaşmacılar artık devrimi yönetmeye değil, fakat onu yıkıma sürüklemeye çalışıyorlardı.

Demokratik devrimin gelişmesinde bir etken olarak devlet iktidarının sınıfsal içeriği ile ilgili Şubat sonrası deneyimden çıkan

¹¹ Mart ayında sürgünden dönen menşeviklerin lideri Tsereteli, hemen Petrograd işçilerine elde ettikleri «iki başarıdan», ötürü iltifat etmeyi ödev bildi. Birinci başarı otokrasinin devrilmesiydi. Önem bakımından birinciye eşit olan ikinci başarıyı Tsereteli şu deyimlerle özetledi: «Gerçekleşen devrimin bir burjuva devrimi olduğunu anladınız. İktidarı... burjuvazinin... eline verdiniz...» (İzvestiya, no: 20-21 Mart 1917)

sonuç işte böyledir. Şimdi de, temel önemde başka bir sorunu, demokrasinin kazanılmasına yönelik devrimci süreçte sınıf hegemonyası sorununu ele alalım.

Sınıf diktatörlüğü ile sınıf hegemonyası temelden farklı kavramlardır. Bunun altını iyi çizmek gerekir; çünkü, demokratik hareketin hedefleri ile işçi sınıfının savaşımları arasında çelişkiler bulma girişimlerinde burjuva ideologları, tüm güçleriyle, proletarya hegemonyasının anlamını çarpıtmaya, bu kavramı «proletarya diktatörlüğünün kuruluşuna» yada hatta «komünist parti egemenliğine» indirgemeye çabalyorlar. Marksist Leninistlere, «ge-reğinde zora başvurarak» işçi sınıfını bu hegemonyayı üstlenme-yeye yöneltme saçma niyetini atfediyorlar.¹²

İşçi sınıfının hegemonyası, Lenin'in tanımladığı şekliyle, «halkın öteki unsurları üstünde uyguladığı (kendisi ve temsilci-leri) politik etkileme»dir.¹³

Bir kez daha yineleyelim ki, otoriter, resmi yada yasalarca onaylanmış değil, politik bir etkileme söz konusu. Proletaryanın bu hegemonyası, Rusya'da 1917 demokratik devrimi sırasında kendini nasıl göstermiştir?

İlkin, öncü olarak savaşan işçi sınıfının baskısı olmadan Şubat devriminin gerçekleşemeyeceği olgusu ile.¹⁴

¹² Marksist - Leninistler için «proletarya hegemonyası» olmadan, yani Komünist Partisi diktatörlüğü olmadan gerçek bir devrim olmadığını» (The Christian Science Monitor, 13 Ekim 1975) savlayan Amerikan büyük burjuva gazetesinin savunduğu görüş. Yine, New York Times sütunlarını şu türden iddialara açıyor: bizim teorimizde proletaryanın hegemonyası görüşü, komünistlerin «daha baştan bütün toplumsal güçler üstünde kendi egemenliklerini kurma» (The New York Times, 28 Kasım 1975) niyetini örtbas etmekten başka bir işe yaramazmış.

¹³ Lenin: Eserler c. 17, s. 73

¹⁴ Proletaryanın çarlığa karşı savaşımları, 1916 sonbaharından itibaren yoğunlaşmaktan geri kalmaz. 1917 başı savaş döneminde benzeri olmıyan bir grev hareketinin damgasını taşır. Ocak ayında grevlerin sayısı (26 eyalette) 450'yi, grevçilerin sayısı ise 350.000'i aşar. Grevler konusunda yararlandığımız çok eksik verilere göre (sadece 18 eyaleti kapsamaktadır) grevlerin sayısı Şubat ayının ilk yirmi gününde 158'e, grevçilerin sayısı ise yaklaşık 203.000'e yükselmektedir. Ocak'ta 10 grevden 6'sı, Şubat ayında 10 grevden yedisi açıktan açığa politik bir niteliğe bürünmüştü. Lenin'in partisi işçi sınıfı savaşlarının gerçek örgütleyicisidir. 9 Ocak'ta Petrograd'da meydana gelen birinci Rus devriminden bu yana en büyük grev onun yönetiminde yapılmıştır. Yine, Bolşevikler 14 Şubat'ta, başkent proletaryasının kitle gösterilerini ve grevlerini yönetirler ve böylece, menşeviklerin işçi sınıfının devrimci hareketini reformist bir yola, liberal burjuvaziye destek olma yoluna sokma girişimlerini suya düşürürler. (Bu konuda Bkz: I. Mints: Büyük Ekim Devrimi'nin Tarihi. c. 1, s. 470'den 487'ye Moskova. 1967)

İkinci olarak, devrimin, gelişimi boyunca işçi sınıfının artan etkinliğine, politik bilincinin ve inisiyatifinin hızla gelişmesine dayanması olgusu ile. İşçilerin toplumsal etkisi Sovyetler aracılığı ile gerçekleşiyordu. Fabrika ve atelyeler üzerinde kendi denetimlerini kurmuşlardı. Bir işçi milisi oluşturdular. İşçilerden meydana gelen bir Kızıl Muhafız alayı teşkil edildi.

Şubat'tan sonraki olaylar esnasında, ilerde binlerce kez yineleneyeceği gibi, devrimci proletarya ile Bolşevik Partisi'nin düşmanları, onları «aşamaları yerli yersiz atlamakla», demokratik devrim için yıkıcı girişimlere atılmakla, devrime çok hızlı bir gelişme temposu «dayatmakla» suçladılar.¹⁵

Oysa, 1917'de Rusya'nın tüm tarihi (özellikle Kornilov ayaklanmasının bastırılışı) kanıtlamıştır ki, o dönemde, Bolşeviklerin devrimin devamının ortaya çıkardığı gerekleri özenle dikkate almaları kadar, onların yönettikleri işçi kitlelerinin enerjik eylemi ve girişkenliği olmadan, devrim derhal yenilgiye mahkum olacaktı.

Üçüncü olarak, proletarya hegemonyası, devrimin gelişiminin başlangıçta çok etkili olan küçük - burjuva güçleri büyük ve çaresiz bir politik prestij kaybına götürmesi olgusu ile kendini gösterdi. Şubat devriminin ertesinde Lenin şöyle yazıyordu :

«Yaman bir küçük - burjuva dalgası her yeri su altında bıraktı; bilinçli proletaryayı sadece sayısal olarak değil, aynı zamanda ideolojisi ile ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini peşinden sürükledi, kendi küçük - burjuva düşüncelerini onlara da bu-laştırdı.»¹⁶

Bu haldeki durum, kolayca anlaşılabilen gibi, demokratik devrimde hegemonya burjuvaziye ait olsaydı kaçınılmaz olarak sürüp gider ve güçlenirdi. Ne var ki, Rusya'nın işçi kitlelerinin kendi sınıflarına yabancı küçük - burjuva ve reformist bir psikoloji ve ideolojinin nüfuzundan çarçabuk kurtulmayı bilmeleri ta-

¹⁵ 6 Nisan 1917 günü menşevik Raboçaya Gazete'nin 24. sayısında çıkan bir yazı, devrimci işçilere ve onların Leninist partisine karşı saldırıların bize tipik bir örneğini vermektedir. Burada yazarlar Bolşeviklerin devrim için soldan bir tehdit yarattıklarını, devrimci sürecin «nesnel zorunlulukla belirlenen sınırlarda» tutulması gerektiğini, «(ve bu nedenle karşı - devrimci hareketlere ve isteklere karşı her savaşımın kendi solumuzdan güvence bulmadığımız sürece, Lenin'in sözcülüğünü yaptığı akıma enerjik bir karşılık yoluyla politik bakımdan nötralize etmediğimiz sürece umutsuz olacağını)» açıklamaktadırlar.

¹⁶ Lenin: Eserler, c. 24, s. 54

rihsel bir olaydır. Devrimde nesnel olarak uyguladığı sınıf hegemonyasını güvenceleyen proletaryanın en ileri kollarının gücü ve etkisi sonunda üstün geldi.

Dördüncü olarak, işçi sınıfının hegemonyası yalınkat politik değişiklikler çerçevesinden çıkararak devrimci sürece açık ve kesin bir toplumsal perspektif verdi; Ekim Sosyalist utkusunu taçlayan bir doğrultu belirledi. 1917'de Rus proletaryasının başarılarının kendi gücünden çok, toplumun öteki sınıf ve katmanlarının politik ve örgütsel bakımdan zayıflığı ile açıklanması çeşitli tonlarda sık sık söylenen bir görüştür¹⁷. Bu tür düşünceler ve değerlendirmeler, teorik planda hem sağ reformist, hem de goşist doktrinleri beslemektedirler. Örneğin troçkizm, şemalarını Rus burjuvazisinin varsayımlı «güçsüzlüğü» ve «zayıflığı» üstüne, köylülüğün sözümona «uyuşukluğu» üstüne temellendiriyordu.

Oysa gerçek şu ki, Rusya'da burjuvazi kimi vakit gösterilmeye çalışıldığı kadar asla güçsüz değildi. Ülkenin tüm ekonomisini elinde tutuyordu. Kendisini Antant güçlerinin hükümetlerine ve sermayesine bağlayan sağlam bağları vardı; onların askeri desteğine güvenebilirdi. Uzlaşmacı partilerce temsil edilen rakibi küçük - burjuvaziyi, bütünüyle kendine bağlamayı başarmıştı. Ordu çoğunluk köylülerden oluştuğu ve köylülük etkin bir politik örgüte —Sosyalist Devrimci Parti— sahip olduğundan köylülüğün devrimin en önemli özerk güçlerinden birini meydana getirdiğini gösteren tarihsel tanıklar sayısızdır. Ve eğer bu koşullarda, işçi sınıfı her şeye karşın devrimin yönetici gücü haline gelmişse, bu; öteki toplumsal sınıf ve katmanlarının güçsüzlüğü ile değil, fakat kendisinin XX. yüzyılın burjuva toplumunun nesnel konumundan ileri gelen eşsiz ve üstün gücü ile açıklanır.

3

1917'de Rusya'daki devrimci olaylar hakkındaki burjuva değerlendirmeler en özlü bir biçimde özetlenecek olsaydı, şu sade formüle indirgenirdi: Bolşeviklerin devrimci politikasının yanlışlığı yüzünden, Şubat ile açılan özgürlük perspektifi, Ekim'de nihai

¹⁷ Örneğin, Nisan 1967'de Birleşik Devletlerden bir grup araştırmacı tarafından düzenlenen simpozyoma katılanların birçoğu bu görüşte yer alıyorlardı. (Bkz. *Revolutionary Russia. A Symposium*'da bu toplantının raporu — s. 175, 176 ve 279 v.b.)

olarak yok olmak üzere ilerki aylarda yavaş yavaş gözden yitirildi.¹⁸

Şubat utkusunun halk yığınlarının önemli politik kazançlar elde etmesi sonucunu getirdiği su götürmez. Şubat'ı izleyen ilk aylarda bütün politik partiler özgürce ve açıkça hareket etme olanağına kavuştular. Devrim çarlık hapishanelerinin kapılarını açtı, politik tutukluları salıverdi, politik göçmenlere ülkelerine geri dönme olanağı sağladı. Basında sansür kaldırıldı, bütün eğilimlerden gazeteler serbestçe yayınlanıyordu. Kamu yerleri halkın hizmetine kondu. Söz toplantı ve gösteri özgürlüğü tam güven altına alınmıştı. İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri seçimleri ile halk iktidarının kuruluşlarının serbestçe çalışması, bizatihi, kapitalizmin ekonomik ve toplumsal temel olarak kaldığı bir toplumda politik demokrasinin eşsiz bir kazanımını oluşturuyorlardı.

Rusya o dönemde dünyanın en özgür, en demokratik ülkesiydi.

Ancak, halkın bu kazanımları aynı zamanda Lenin'in şu tezinin doğrudan ve özellikle çarpıcı bir doğrulamasıydı: Kapitalizm koşullarında, politik demokrasi «sınıfsal ezginin ve sınıflar savaşımının daha açık, daha geniş ve daha özgür bir biçimidir.»¹⁹

Lenin'in öngördüğü gibi, Rusya'da demokrasinin kazanılması devrimin sonu olmadı, olamazdı da; devrimin gelişiminde yeni bir aşama açmak zorundaydı, nitekim açtı.

¹⁸ Örneğin, Batı Avrupa ve Birleşik Devletlerden bir grup burjuva sosyologu tarafından yazılan altı ciltlik hacimli ve iddialı kitapta (Sovyet Sistemi ve Demokratik Toplum - Kıyaslamalı Ansiklopedi) gene de Ekim ile Şubat arasındaki ilişkiler sorununa bağlanan çeşitli görüşlerin bir çeşit sentezi bulunmaktadır.

Bu «ansiklopedinin» yazarları 1917'de Rusya'nın gelişiminin sonuçlarının değerlendirilişi ile ilgili olarak «tarih biliminde» belli başlı iki anlayış bulunduğunu belirtiyorlar. Birincisi menşeviklere ve sosyalist - devrimcilerle vurmakta, Bolşeviklere de Ekim devriminde «Sovyet demokrasisini iğdiş etme ve kötüleme» suçunu yüklemektedir.

Diğer görüş, Sovyetlerin kendisi ve dolayısıyla onlara katılan tüm partilerin «hukuk devleti ilkesine dayanarak Rusya'daki yeni düzeni korumak, parlamenter demokrasi üzerine kurulu bir dengeyi ve demokratik bir yönetimi sağlamak» için Geçici Hükümetin harcıyacağı «büyük çabaların» boşa gitmesinden sorumlu olduklarıdır.

«Ansiklopedi» yazarlarının kanısı şu ki, her halde Ekim «devrimci demokrasinin sonunu» kaydetmiştir. (Sowjetsystem und demokratische Gesellschaft Vergleichende Enzyklopädie. c. IV, s. 924'den 928'ye Fribourg. Bale. Viyana 1971)

¹⁹ Lenin: Eserler, c. 22, s. 157

En keskin sınıf çatışmalarının altında yatan sorunlar bitmek bilmiyordu. Bunlardan en önemlileri, halkın gözünde, çözümü sonuna kadar götürülecek bir demokratik devrime bağlı olanlardı.

İlk olarak, canalıcı savaş ve barış sorununda Geçici Hükümet'in tutumu otokrasinin tutumu ile aynı kaldı; hükümet, önceki emperyalist politikayı «nihai utkuya dek» sürdüreceğini açıklamamıştıydı? Bu, halkın büyük bir bölümü için, özgürlüğün, siperlerde çürümeye devam etmek ve kurşun yağmuru altında ölmek özgürlüğüne dönüştüğü anlamına geliyordu. Çarpışmaların sürdürülmesi geride milyonlarca insanı açlığa ve sefalete mahkum ederek ekonomik kargaşayı ağırlaştırıyordu. Toprak sorununun çözümü de ölü noktada duruyordu. Politik demokrasi köylülere bir karış toprak vermedi. Hükümet 8 saatlik işgünü yasaının kabulüne karşı çıkıyordu; başka deyişle emekçilerin en temel istemlerinden birini yerine getirmeyi reddediyordu. Geçici Hükümet'in bileşimindeki değişiklikler, durumu hiçbir biçimde değiştirmiyordu.²⁰

Kısacası, Şubat'tan sonra kurulan demokrasi —politik biçimleri bakımından en tam, en geniş demokrasi —gerçek sınıfsal özünü en açık biçimde ortaya koydu. Ne emekçileri, ne de halk yığınlarını hoşnut etmiyordu; çünkü, onlara içinde buldukları korkunç durumdan hiç bir gerçek çıkış yolu açmıyordu. Öte yandan bu demokrasi burjuvaziyi de bütün bütüne tatmin edemiyordu; çünkü, burjuvazinin ekonomik konumlarına ve ayrılıklarına hiç dokunmadığı takdirde ona politik iktidarın tümünü sağlıyordu.

Böylece politik demokrasinin kendisini tehlikeye sokan oynak bir durum meydana geldi. Rusya'da demokrasi için sorun kendini şöyle gösteriyordu: olmak veya olmamak?

Çeşitli politik güçler ne gibi çözümler öneriyorlardı; bu öneriler gerçeklikle nasıl uyuyorlardı?

Demokrasinin yeminli düşmanları, yeniden bir polis düzeninin kurulmasından yana olan gerici kampından söz etmek gereksiz. O zamanki koşullarda başlıca anlaşmazlık sosyalist - devrimciler ve menşevikler bloku ile Bolşevikler arasındaydı. Burjuvazinin safına geçmiş olan küçük - burjuva uzlaşmacılar demokrasiyi korumak zorunluğuna başvurarak izledikleri politikaya mazaret gösteriyorlardı. Pratikte bu, herşeyden önce toplum-

²⁰ Kerenski ilerde bunu bizzat kabul etmiş, böylece kendi söylediği sözleri yalanlamıştır: «Her yerde, orduda bile, toprak sorunu, savaş ve barış sorunu konuşuluyordu. Denebilir ki, tüm devlet Anayasacı - Demokrat engeline takılmış, yerinde sayıp duruyordu. (A. Kerenski; Uzaktan Yazılar, makale derlemesi, 1920-1921, s. 235)

sal ve ekonomik dönüşümler konusunda tam bir eylemsizlik demektir. Nitekim köylü sorunun çözümü, Kurucu Meclis'te —ki meclis seçimleri çeşitli bahanelerle devamlı ileri atılmıştı— «demokratikçe tartışılmasına» kadar sürekli ertelenmişti. Reformist liderler kapitalistlerin ayrıcalıklarına zarar verebilecek her önleme inatla karşı çıkıyorlardı. Örneğin, hükümetin ve «devrimci» bakanların isteğine karşıt olarak işçilerin kendi başlarına düzenledikleri sekiz saatlik iş gününün uygulamaya konusu.

Özcesi, kendilerini halk için demokrasinin savunucuları olarak ilan etmekle birlikte, sosyalist - devrimci ve menşevik yöneticiler burjuva gericiliğin ekonomik ve toplumsal temelini pekiştirmeye çalışıyorlardı. Sınıf çatışmalarıyla bölük pörçük olmuş bir toplumda toplumsal barış üzerine oynuyorlardı. Devrimci bir durumda sakin bir evrim sağlamak istiyorlardı.

Oysa, ülkedeki politik güçler oranı giderek iki kutup çevresinde yoğunlaşma ile belirleniyordu: burjuvazi ve devrimci proletarya. Betimleyici bir örnek: Moskova'da yerel iktidar kuruluşları için yapılan Haziran seçimlerinde sosyalist - devrimciler ve menşevikler oyların % 70'ini, Bolşevikler % 11'ini, kadetlerse % 17'sini topluyorlardı. Eylül seçimlerinde ise Bolşevikler oyların % 51'ini, kadetler % 26'sını, iki uzlaşmacı parti sadece % 18'ini aldılar.²¹

Görüldüğü gibi, sosyalist - devrimcilerin ve menşeviklerin «demokrasi için savaşımları», uzlaşmacıların tüm politikası, özellikle bu nedenle gitgide kendilerine sırt çeviren yığınların gerçek demokratik özlemleriyle hiçbir ortak yan taşıyordu. Reformistlerin her türlü gerçek demokrasinin korkusuyla hareket ettikleri hergün daha açık hale geliyordu.²²

Tam tersine, Bolşeviklerin bu sorun hakkındaki konumları, sadece Şubat'ın demokratik kazanımlarını koruma kaygısı tarafından değil, ama bunun yanı sıra, varolan sınıf güçleri oranında bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçların da açıklıkla bilincinde olmaları gerçeği tarafından belirleniyordu. Öte yandan Lenin ve Leninistler teorik planda, devrimde ilk aşamanın işçi sı-

²¹ Sayılar, Anayasacı - Demokrat lider P. Milyukov tarafından, *İkinci Rus Devrimi'nin Tarihi* (3. baskı, c. 1, s. 80, Sofya 1923) adlı kitabında verilmiştir.

²² Uzlaşmacıların egemen bir rol oynadıkları Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi'ni «sokağın baskısına uğramadan rahatça çalışabilecek» (Bkz. P. Milyukov, *Dönüm Noktasında Rusya - c. 1, s. 78 Paris, 1927*) bir yere nakletmeyi düşleyen menşevizm liderlerinin açıklamalarında, menşeviklerin demokrasi ve halk karşısında içlerinde duydukları korkunun parlak bir doğrulaması bulunmaktadır.

nının demokrasiyi kazanması olmak gerektiğini belirtmiş²³ olan Marx ve Engels'in doktrinine sınıksız bağlı kalıyorlardı.

«Bizim açımızdan gerçek bir demokrasiden korkulacak hiçbir şey yok, çünkü yaşam bizimle beraber»²⁴; Lenin'in bu sözlerinin doğruluğu Şubat'tan sonra Rusya'daki olayların tüm akışıyla kanıtlandı. Emekçi kitleler Lenin'in partisinin kendi dâirsel çıkarlarını dile getirdiğini çarçabuk kavradılar. O halde anlaşılıyor ki, Bolşevikler demokrasinin korunması, savunulması ve geliştirilmesi ile derinden ilgilidiler.

Taraf tutmamış olan, ama gene de Ekim silahlı ayaklanmasını yöneten Bolşeviklerin Şubat'ın demokratik kazanımlarının kurtarıcıları gibi gösterilebileceklerini anlayamayanların sayısı kuşkusuz çoktur. Burjuva ideologların, Ekim Devrimi'nin, Şubat'ın demokratik kazanımlarından bir kopuş kaydettiği yollu savları onlara daha mantıksal görünmektedir²⁵ Ne ki, kendi sınıfsal bakış açılarına göre bütünüyle haklı olan burjuva ideologlarının mantığında ancak raslantı söz konusudur. Onlar şu anlamda haklıdır ki, Ekim, Şubat'ın koruduğu ve doğruladığı burjuvazinin sınıf egemenliğine gerçekten son vermiştir. Yine şu anlamda haklıdır ki, Ekim'den sonra Rusya'da burjuva usülü demokrasi için yer kalmamıştır. Fakat Rusya'da demokrasinin proletarya devrimi olmaksızın kurtarılabileceğini söylediklerinde (belki kendileri yanılıyorlar ama her halde başkalarını yanıltıyorlar) bütünüyle haksızdırlar.

Devrimci olayların gelişimi beraberinde şu soruyu getiriyordu: ya Şubat'ta kazanılan politik demokrasi köklü ekonomi ve toplumsal dönüşümlerin sağlam temelini ulaşıcağı, yada tersine, dokunulmamış olan ekonomik kudretine, toplumsal ayrıcalıklarına yaslanan gerici güçler demokratik politik kurumların nazik temelini yıkacaklardı. O zamanki Rusya'nın bütün sol partileri arasında yalnız Lenin'in partisi, XX. yüzyılda her demokratik, halk devriminin mutlaka birinci plana koyduğu bu sorunun özünü kav-

²³ Bkz: K. Marx - F. Engels: Seçme Eserler (Üç cilt) c. 1, s. 130, Editions du Progres Moskova

²⁴ Lenin: Eserler, c. 25, s. 336.

²⁵ Sözlerini desteklemek için burjuva tahrifatçılar başka usuller arasında şuna da başvuruyorlar: «demokratik ve kansız» Şubat'ı «Bolşevik ve kanlı Ekim»in karşısına koyuyorlar; ama Şubat günlerinde yalnız Petrograd sokaklarında 1382 kişinin öldürüldüğünü yada yaralandığını söylemeyi unutuyorlar. Hatırlataım ki, Ekim ayaklanması sırasında 8 yada 10 kişi öldürülmüş, 50 kadar kişi yaralanmıştı.

rayacak, anlayacak ve devrimci strateji ve taktiğinde dile getirebilecek durumdaydı.²⁶

*
**

Şubat ile Ekim arasında, varolan demokrasiyi sadece korumak değil, onu aynı zamanda barışçı biçimde geliştirmek olanağı bir kaç kez ortaya çıktı. Bolşevikler (ve yalnız onlar) her defasında devrimi sosyalizme doğru ilerletmek için bu olanaklardan yararlanmayı önerdiler. Ve her defasında reformist uzlaşmacılar kendilerine uzatılan eli geri çevirdiler. Bundan ötürü, Şubat'ın demokratik kazanımlarını pekiştirme savaşımı şayet yalnız barışçı biçimlerle sınırlı kalmadıysa, bunun tarihsel sorumluluğu Rusya'nın sosyal - reformist partilerine aittir. Ve tersine, eğer bu devrimci kazanımlar korunmuş, pekiştirilmiş ve geliştirilmiş ise, bunun tarihsel değeri tümüyle Bolşeviklerindir.

Bütün bunlardan çıkan sonuçlar nelerdir ?

İlk olarak, Şubat devrimi özellikle politik demokrasinin sınıfsal özünü açığa vurmuş ve bu demokrasinin hiçbir biçimde devrimci sürecin taç giymesi olmadığını göstermiştir.

İkinci olarak, Şubat deneyimi çözümlenirken, devrimin politik kazanımlarının sağlamlığının temelde, gericiliğin kaçınılmaz azgın direncini başlıca güç kaynağından yoksun etmeye yetenekli tek yol olan ekonomik ve toplumsal dönüşümlerle desteklenip, desteklenmediğine ve bunun ne ölçüde yapıldığına bağlı olduğu sonucuna varmaktan geri kalmamaz.

Nihayet, üçüncü olarak belirtmek gerekir ki, Rusya'daki 1917 Şubat deneyimi, Lenin'in sözleriyle söylersek, Bolşeviklerin eski formüllerinin «bütün olarak doğruluğu ortaya çıkmışsa, bunların somut uygulanışı kendini farklı farklı göstermiştir.»²⁷

Bu, bir yandan Şubat ve daha sonraki olayların devrim yapmak için hazır reçeteler olamayacağını bir kez daha hatırlattığı anlamına gelmektedir. Ve öte yandan, Şubat'ın, serbest rekabet kapitalizminin yerini tekellerin, emperyalizmin egemenliğine bıraktığı çağda demokratik devrimin niteliği Leninist anlayışının temelde bir bütün olarak ne kadar doğru olduğunu bir kez daha gösterdiği anlamına gelmektedir.

²⁶ Rusya'da burjuva liberalizminin gözde temsilcisi P. Struve'nin sonradan belirttiği gibi «Devrimde yalnız Bolşevizm kendi - kendisiyle mantıklı, onun ruhuna sadıktı ve bu yüzden utku kazandı.» (P. Struve; Rus Devrimi Üstüne Düşünceler, s. 31, Sofya 1921)

²⁷ Lenin, Eserler, c. 24, s. 28.

İnsanlık tarihinde büyük bir değişimin başlangıcı *

Dünyadaki siyasi ve tanınmış kişilerin
1917 Rusya Devrimi'nin anlamı üzerine
söyledikleri.

«7 Kasım 1917, insanlık tarihinin en büyük dönüm noktasının başlangıcı idi. Rus işçi, köylü ve askerlerinin, toprak ağaları ve kapitalistler üzerindeki kesin etkisi dünyanın yüzünü değiştirmiştir...

«İlk kez işçi sınıfı, bir muharebeye değil, bütün savaşı, zorlu, gaddar, kanlı savaşı, dünyayı sömürenlere karşı kazandı.»

ERNST THALMANN

1924 - 1944 yılları arasında Alman
Komünist Partisi'nin Başkanı

«Sosyalist Ekim Devrimi, kapitalist ve toprak ağalarının iktidarına son verdi. İşçiler ve köylüler kendi iktidARLARINI, hükümetlerini Sovyetlerle kurdu- lar. Fabrikalar, madenler, bankalar, demiryolları halkın malı oldu. Toprak köylülere devredildi. Özgürlüğü kazandıktan sonra, Rus halkı dünyaya barış çağrısında bulundu.»

MAURICE THOREZ

1930 - 1964 yıllarında Fransız Komünist
Partisi Genel Sekreteri

«1917'de, tarihsel bir yol ayrımında idik. I. Dünya Savaşının korkunç felaketlerinden halkla, Avrupa'nın yarısı yıkılmış olarak çıktıktan sonra, her duyarlı insan, felaketin nedeninin emperyalizmin bütün çelişkilerinin ve yaraların kaynağı olan kapitalist sistemin yapısında aranması gerektiğini anlamıştır. Gerekli olan, kapitalizmi geriletmek, emperyalizmi yıkmak ve sosyalizmi benimsetmekti. Bu, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi ve Lenin'in gösterdiği yoldur.»

PALMIRO TOGLIATTI

1927 - 1964 yılları arasında
İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri

* Bu yazı, **SOCIALISM - Theory and Practice** dergisinin 1978/11 sayısından çevrilmiştir.

«Sosyalist Ekim Devrimi, işçi sınıfı ve Leninist Komünist Parti'nin toplayıcılığı ve öncülüğünde, Çarlık döneminde ezilmiş ulusların, sosyalist uluslara dönüşmesini başlatmıştır.»

DOLORES IBARRURI

İspanya Komünist Partisi Başkanı

«Ekim Devrimi, dünyanın değişik yerlerindeki işçiler için hücum işareti oldu... Marksizm - Leninizmin etkisi arttı, ve hızlanan sınıf savaşımında işçiler Marksist - Leninist çizgiyi izleyerek gerçek proletarya partisini yaratmak için dikkat ve devamlı çalışmada öncü rolü oynamaya başladılar.»

SEN KATAYAMA

Japon Komünist Partisi Kurucusu

«Rus Devriminden sonra, Sovyet hükümeti istemli olarak bütün eşit haklı olmayan anlaşmaları iptal etti ve bütün haksız imtiyaz ve haklarından vazgeçti. Rus devriminin başarısı ve emperyalist politikayı terketmesi, insanlık tarihinde örneği olmayan bir olaydır. Bu yüzden, Rus devriminin etkisi, Çin'de yeni bir yaşamın başlangıcını damgalar.»

SUN YAT SEN

Tanınmış Çin devrimci demokrati ve devlet adamı

«Sovyet devrimi insan toplumuna büyük bir adım attırdı ve söndürüle-meyecek kadar büyük bir ateş yaktı... Dünyanın gelişme göstereceği doğrultuda yeni bir uygarlığın temellerini attı.»

JAWAHARLAL NEHRU

Hindistan'ın tanınmış Politika Adamı

«Büyük Sosyalist Ekim devrimi olmaksızın; ve emperyalizmin hem kuşatması hem müdahalesine 20 milyon insanın canı pahasına karşı koyan ve faşist saldırganları kovan Sovyet halkının ölümsüz eylemleri olmaksızın; ve ekonomik gücünü bu kadar yükselten Sovyetler Birliği olmaksızın, sömürgeciliği dünyadan kaldırmak veya gezegenimizde halkların başarılı kurtuluş savaşımını olası kılan dünyadaki güçler dengesini gerçekleştirmek, kesinlik- le olanaksız olacaktı.»

FİDEL CASTRO RUZ

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

«Sosyalist Ekim Devriminin, dünyadaki büyük toplumsal değişimler arasında belirleyici bir yeri vardır. 60 yıla yakın bir zamandan beri, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, dünyanın değişimi ve yeni düşüncelerin etkisi için, ezilmiş sınıfların verdiği savaşımında yolları aydınlatmıştır.»

SAMORA MOÏZE MACHEL

Mozambik Kurtuluş Cephesi Başkanı,
Mozambik Halk Cumhuriyeti Başkanı

«Tarihte ilk kez, işçi sınıfı ve Öncüsü, Komünist Partisi, devlet yöneticisi oldular. Bu, proletaryanın tarihsel görevini yerine getirmesini sağladı ve yalnız kendini değil, ezilmiş sınıfları, ulusları ve milliyetleri özgürlüğe kavuşturdu. Hızlı ekonomik gelişme oranı, Sovyetler Birliği'nin eskiden geri olan bölgelerinde kültürün tomurcuklanması, proletarya enternasyonalizminin ve sosyalist yurtseverliğin pratikte gerçekleşmesi, dünyanın her tarafında pek çok sayıda insanı etkilemiş ve onları ulusal kurtuluş savaşçısı yapmıştır.»

RANDJ CHANDISINGH

Guyana İlerici Halk Partisi

Merkez Komitesi Üyesi

•

«Bu devrim, çağdaş tarihte gerçekten dikkati çeken bir olaydır. Sadece Rus halkının tarihinde bir dönüm noktası olmamış, dünyanın diğer taraflarının da toplumsal ve politik gelişmesinde çok geniş bir etkisi olmuştur.

KURT WALDHEIM

Avusturyalı Devlet Adamı,

Birleşmiş Milletler Örgütü

Genel Sekreteri

•

K. ZARADOV

LENİNİZM

ve

KAPİTALİZMDEN

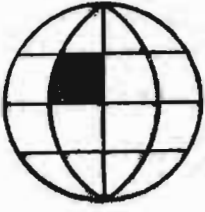
SOSYALİZME

GEÇİŞ

80 tl

temel
yayınlar

P.K: 102 KIZILAY - Ank.

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

Portekiz devrimi'nin sonuçları ve gelişme olanakları*

Alvaro KUNYAL
Portekiz Komünist Partisi
Genel Sekreteri

Partimizin VIII. Kongresi, 25 Nisan 1974'den bu yana yapılan ilk olağan Kongresi, Portekiz'in siyasal yaşamında özel bir yer aldı. Kongre, ülkenin içindeki durumu irdeledi, perspektifleri çizdi ve Parti ve halkın karşılamak zorunda olduğu görevleri tanımladı.

Portekiz'deki devrimci süreç çok karmaşık, son derece düzensiz, belirsizliklerle ve tehlikelerle dolu olmuştur ve böyle sürüp gitmektedir. Bununla beraber, halk, ikibuçuk yılda, kahramanca savaşımı sayesinde, ülkenin siyasal, ekonomik ve sosyal yaşamında derin değişikliklere yolaçan büyük bir tarihsel öneme sahip kazanımlar elde etmiştir. Geniş özgürlükler kurulmuştur. Sömürge savaşlarına son verilmiş ve Portekiz sömürgeciliği tarafından köleleştirilen halkların bağımsızlığı için yol açılmıştır. Emekçilerin yaşam koşulları iyileştirilmiştir. Bir işçi denetimi kurulmuştur, birçok işletme emekçiler tarafından yönetilmektedir. Tekelci gruplar ekonomik ve siyasal iktidarlarından yoksun kılınmışlardır. Büyük toprak sahiplerinin bir çoğunun toprakları kamulaştırılmış ve yüzlerce kollektif toprak işletmesi yaratılmıştır. Sosyalist devletlerle, Üçüncü Dünya ülkeleri ile diplomatik, ticari ekonomik ve kültürel ilişkiler kurulmuştur.

* Bu yazı, La Nouvelle Revue Internationale dergisinin 1977/1 sayısından çevrilmiştir.

Halkımız, iç gericiliğe, emperyalizmin baskısına ve karışmasına karşı koyarak, terörist bir diktatörlüğün yaklaşık olarak yarım yüzyıllık egemenliğinden sonra, dünün faşist Portekiz'ini, sosyalizme götüren bir yola cüretle girmiş olan bir demokratik Portekiz'e dönüştürmüştür.

Portekiz devrimi, ekonomik ve sosyal sistemleri vede siyasal rejimleri bakımından birbirine benzeyen ülkelerde, toplumun gelişiminin objektif yasalarının, devrimin gelişmesinin ortak çizgilerinin varlığını doğrulamıştır. Portekiz devrimi, devrimci dönüşümlerde halk kitlelerinin belirleyici rolüne, işçi sınıfının öncülük özgörevine (misyonuna), egemen sınıfların ayrıcalıklarını yitirme durumunda direnmelerinin kaçınılmazlığına, siyasal demokrasiinin sınıfsal yapısına, devlet ve iktidar sorunlarının önemine ilişkin Marksist - Leninist tezlerin doğruluğuna hiç durmaksızın tanıklık etmektedir. Diğer yandan; —ki bu aynı zamanda Marksizm - Leninizmin ve enternasyonal deneyimin de öğretilerine uygundur— farklı objektif ve sübjektif etkenlerin birleşimi, Portekiz Devrimi'ne birçok orijinal çizgiler vermektedir.

DEVRİMCI SÜREÇ VE AN'IN SIYASAL GÖREVLERİ

Halk hareketi ile Silahlı Güçler Hareketi'nin (M.F.A) bağılaşıklığı, devrimin temelini oluşturdu. Bu bağılaşıklık, sürekli olarak çatışmalarla bölünen siyasal ve sosyal güçlerin hükümette ve askersel - siyasal kuruluşlarda paylaştıkları siyasal iktidara sahip olmaksızın derin ekonomik dönüşümlerin gerçekleştirilmesini (temelde devletleştirmelerle ve toprak reformu ile) elde etti.

Çelişkilerin ve güçlüklerin ağırlaşmasına, aynı sırada ulusal yaşamın demokratikleşmesi boyunca, bazen birleşen ve böylece de demokrasi davasını ilerleten, bazen de çatışmaya giren iki farklı süreç katkıda bulundu. Bir yandan, ülkenin geniş bölgelerinin gericiliğin egemenliğinde olduğu ve bu bölgelerin daha henüz demokratik özgürlüklerden yoksun olduğu zamanda gerçekleşen seçim kampanyalarına dayanan bir siyasal gelişim söz konusu oluyordu. Diğer yandan, işçi sınıfının, halk kitlelerinin devrimci hareketi, 25 Nisan'ın özgürlükçü ideallerinden esinlenen askerlerin hareketi vardı. Demokratik kurumların varlığı ve ülkenin sosyal yaşamında seçimler tarafından oynanmış olan önemli rol, sosyal, siyasal ve askersel güçler arasındaki ilişkinin iktidar kuruluşlarının etkinliği üzerinde ve kitlelerin çıkarları ile ilgili somut sorunların çözümü üzerinde güçlü ve sürekli bir etkide bulunduğunu gizleyemez.

Yürürlüğe girmiş olan Anayasanın hükümleri üzerine temelnen iktidar sisteminin kendisi, özellikleri ve yapısıyla, devrimci

sürecin derinliğini olduğu kadar çelişkilerini ve özgünlüğünü de yansıtmaktadır.

Parlamento (Cumhuriyet Meclisi) genel oyla seçilir, hükümet, Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve Cumhurbaşkanı ve Parlamento'ya karşı sorumludur.

Askerler tarafından oluşturulmuş Devrim Konseyi, devrimci yasallığın güvencesi olarak M.F.A'nin önemini dile getirmekte ve ülkenin siyasal ve askersel yaşamında büyük bir rol oynamaktadır. Genel oyla seçilmiş olan Cumhurbaşkanı aynı zamanda hem silahlı güçlerin başıdır ve hem de Devrim Konseyi'nin başkanıdır. Şu halde, Cumhurbaşkanı aynı zamanda hem seçimler üzerine temellenen siyasal gelişimi ve hem de askerlerin devrimci hareketini cisimleştirmektedir.

Anayasa, aynı zamanda emekçiler komisyonları ve ikamet yerlerinde kurulmuş yurttaş komiteleri gibi demokratik örgütlere de, ulusal yaşama ve işletmelerin denetimine katılma hakkı tanımaktadır.

Anayasayla saptanan demokratik rejim, devrimin gelişimini, büyük kazanımlarını korumayı kolaylaştırmaktadır. Demokratik rejim, kendi aralarında birbirine bağlı üç unsur tarafından belirlenmektedir: yurttaşlara geniş hak ve özgürlükler, köklü demokratik dönüşümler (tekellerin tasfiyesi, işçi denetimi, toprak reformu) ve yukarıda anlatılmış olan iktidar sistemi.

Bununla birlikte, bugünkü rejim sağlamlaşmış olarak değerlendirilemez, zira, iç gericilik, reformist çevreler, sosyal - demokrasi ve emperyalizm, ne tekellerin tasfiyesini nede Portekizli demokratlar tarafından benimsenmiş sosyalizme giden yolu kabul etmemektedirler.

Gericilik ve reformistler, devrimin zayıflıklarından, devrimin kazanımlarını hiçe indirmeyi denemek için yararlanmaktadırlar.

Daha hâlâ çoğu kez yerinde duran eski faşist devlet aygıtının yapılarının ve personelinin yerini dolduracak yetenekte birleşik bir devrimci siyasal iktidar ülkede yoktur. İktidar kuruluşları, karşı - devrimcilerin teröristliğe kadar varan faaliyetleri karşısında, uzlaşmalar bile, bunlara karşı sonsuz bir hoşgörü belirtmektedirler. Bütün bunlar, gericiliğin ilerici güçlere şiddetle saldırmasını, demokratik dönüşümleri ara vermeksizin baltalamayı denemesini, genç demokrasiyi ezmek için bir hükümet darbesi hazırlanmasına geniş biçimde olanak sağlamıştır ve sağlamaktadır.

Temmuz ve Eylül 1974'te ve 11 Mart 1975'teki, M.F.A. ile bağlaşıklık olan halk kitlelerinin canlı karşılık verişini ile ezilen üç karşı - devrim denemesini anımsayalım, ki bunların ezilmesi, devrimin

hızla ve çok büyük ölçüde ilerlemesini sağlamıştır. Eğer M.F.A. birliğini korusaydı, eğer Sosyalist Parti devrimci sürece açıkça karşı çıkmasaydı, gericiliğe kesinlikle son vermek mümkün olacaktı. M.F.A.'nın bölünmesi ve Sosyalist Parti'nin sol güçlere karşı gericilerle bağlaşıklığı, 25 Kasım 1975'te askerlerin sol kanadının yenilgisine ve parçalanmasına varan derin bir askersel - siyasal bunalıma yol açtı.

M.F.A.'nın gruplarından biri ile («Dokuzlar Grubu») birleşen gericilik, o zaman, işçi hareketini ezmek için, diğer bağlaşıklarını «arkada bırakmak» ve iktidarı ele geçirmek için durumdan yararlanmayı denedi. Bu saldırı geri püskürtüldü. Fakat durum, uzun zaman için dengesiz ve tehlikeli olarak kaldı.

Karşı - devrim, saldırısını, üç yönde birden aynı zamanda geliştirmeye çaba sarfetmektedir: bir hükümet darbesi hazırlamak amacıyla komplolar ve terörist eylemler, devlet aygıtında (herşeyden önce de askersel aygıtta) kilit mevkilere giderek el koyma, muhtemelen «seçimleri kazanmak» ve iktidarı «barışçıl» yoldan almak için birçok bölgede varolan anti - demokratik durumdan yararlanma.

Bugün, gericilik, sosyalist azınlık hükümetini, sosyalistlerin de katılacağı açıkça sağcı bir kabineyle değiştirmek, M.F.A.'nın (Devrim Konseyi) çizgisini takip eden askersel - siyasal kuruluşları tasfiye etmek ve silahlı güçlerin yönetimini gericilerin eline teslim etmek istemektedir. Sosyalist Parti'nin politikası bu tasarıları kolaylaştırmaktadır.

Sosyalist Hükümet, tıpkı gerici güçler gibi, anayasal demokratik rejime temelinden düşmandır, devrimci kazanımları yoketmeye, herşeyden önce de toprak reformunu boğmaya, işçi denetimini tasfiye etmeye, üretimin sabote edildiği işletmelerin yönetimine devletin katılışına son vermeye, devletleştirmeleri tasfiye etmeye gayret etmektedir. Gerici partilerin ve Sosyalist Parti'nin anayasaya aykırı davranışları günden güne artmaktadır.

İlerici ve demokratik güçlerin, dengesizliği kıskırtmayı ve karşı - devrimci bir hükümet darbesine elverişli koşulların yaratılmasını isteyen gericiliğin tersine, Parti'nin VIII. Kongresi'nde belirtildiği gibi, durumun kararlılığa kavuşmasında, kamu düzeninin ve huzurunun hüküm sürmesinde çıkarları vardır. Komünist Partisi, demokratik rejimin güçlenmesine, varolan yapıların çerçevesi içinde normal bir demokratik yaşam sağlanmasına en fazla derecede çaba sarfetmektedir.

Ülkenin tüm toprakları üzerinde yurttaşlık hak ve özgürlüklerine saygı içiri savaşım vermek, bozgunculuğu ezmek ve ilk ön-

ce de terörist grupları tasfiye etmek, devlet aygıtını demokratikleştirmek, bugünkü güçlerin üstesinden gelmeye, Anayasa'da saptanmış devrimci kazanımlar temeli üzerinde demokrasinin savunmasını ve korunmasını sağlayacak yetenekte, komünistlerin de katılacağı demokratik bir hükümet oluşturmak, Portekiz Komünist Partisi'nin VIII. Kongresi'nde, ülkenin demokratik güçlerinin temel siyasal görevleri olarak saptanmıştır.

DEMOKRASI VE SOSYALİZM YOLU

Partimiz, daha faşizm döneminde, tekelci grupların ve latifundiaların (büyük toprak mülkiyetlerinin) tasfiyesinin, anti - faşist devrimin temel bir hedefini ve utkuya ulaşmasının bir koşulunu oluşturduğunu belirtiyordu. Yaşam, Parti tarafından işaret edilen hedef ve perspektiflerin doğru olduğunu, öngörülerinin dosdoğru olduğunu kanıtladı.

Diğer siyasal güçler, en başta da Sosyalist Parti, anti - faşist devrimi, ayrıcalıklarına dokunma gerekliliği olmaksızın egemen sınıfların bir hükümet biçimi değişikliği olarak kavıyorlardı. Onlar, parlamenter bir rejim çerçevesi içinde tekellerin ekonomik ve siyasal iktidarı korunarak, Batı - Avrupa tipinde bir burjuva demokrasisinin kurulmasını istiyorlardı. VI. Kongre (1965) tarafından benimsenen Parti Programı, faşist diktatörlüğü, tekellerin ve latifundiaların terörist bir diktatörlüğü olarak belirliyordu. Ülkedeki gerçek durumun çözümlenmesinden hareket eden Parti, şu halde faşizmi tasfiye etmek ve demokratik bir rejim kurmak için, hükümet biçimini değiştirmenin yetmeyeceğine, fakat tekellerin ve büyük toprak sahiplerinin siyasal ve ekonomik iktidarını da yıkmak gerektiğine işaret ediyordu. Portekiz'de, siyasal yaşamın demokratikleştirilmesi, ekonomik ve sosyal demokratikleştirilmeden ayrılamazdı ve ayrılmamaktadır.

Faşizmin devrilmesinden hemen sonra, ekonomiye yapılan genel bir sabotajla birleşen karşı - devrimci bir hükümet darbesi hazırlığı, ülkeyi şöyle bir tercihle karşı karşıya bıraktı: ya gericilik, büyük sermaye ve büyük toprak sahipleri genç demokrasiyi boğazlıyacaklar ve yeni bir diktatörlük kuracaklar, yada devrimci güçler, demokrasiyi savunmak için tekelci gruplara galebe çalacaklar ve latifundiaları ortadan kaldıracaklardı.

1974 yılı sonunda ve 1975'in ilk ayları boyunca, bankerler ve kapitalistler, milyarlarca esküdoyu gizlice dışarıya çıkarttılar ve çok büyük banka fonlarını tekelci grupların işletmelerinin hesaplarına hileyle geçirdiler. Gericici yöneticiler, fabrikalarda, talepleri

sabote ediyorlar, üretimi açıkça düşürüyorlar, birikmiş fonları saçıp savuruyorlar, kitlesel bir işsizlik ve üretimin durdurulması tehdidini sürdürüyorlardı. Yasa - dışı olarak gizlice döviz ihraç etmek için, ihracat ve ithalat faturalarını sistematik bir biçimde şişiriyorlardı. Latifundiaların egemen olduğu Güney'in kırsal alanlarında, büyük toprak sahipleri tarımsal çalışmalarını askıya alıyorlar, hayvanları gizlice ihraç ediyorlar yada açlıktan ölmeye bırakıyorlardı.

Karşı - devrimin temel silahlarından biri olan ekonomik sabotaja, komplolar, bir hükümet darbesi hazırlığı ekleniyordu. İşletmelerdeki işçi denetimi ve kır emekçilerinin uyanıklığı, bu projelerin gerçekleşmesini engellemeyi sağladı. Devletleştirmeler ve toprak reformu, köklü devrimci önlemlerdi, fakat bunlar, aynı zamanda ulusal ekonominin kurtarılmasını da sağladı.

1974 yılının sonları, kent ve kır emekçilerinin, mali, sınai ve tarımsal sabotaja karşı güçlü eylemleriyle, ekonominin kilit sektörlerini devletleştirme isteminin yükselişiyle belirlendi: Köylüler, işlenmeyen ve terkedilmiş toprakları işgal etmeye başladılar. Büyük sermaye ve büyük toprak sahiplerince desteklenen Spinola tarafından düzenlenen 11 Mart 1975 darbesinin bastırılması nedeniyle vede M.F.A. ile birlikte komployu başarısızlığa uğratan halk kitlelerinin canlı müdahalesiyle, devrimci süreç hızlanmış oldu. 14 Mart'ta, Devrim Konseyi, bankaların devletleştirildiğini ilan etti ve bir toprak reformunun gerçekleştirilmesi gerektiğini bildirdi.

Böylelikle, gericiler ulusal ekonomiyi, kaosa sokmaya gayret ettiler, fakat başta komünistler olmak üzere emekçiler, devrimci güçler, tekелci grupların egemenliğine son verdikten ve latifundiaların büyük bölümünü tasfiye ettikten sonra, patronların kapatmak istedikleri yüzlerce işletmenin çalışmasını sağlayarak, toprak reformunun etkilediği bölgelerde hasatı kaldırarak ve mükemmel rekolteler elde ederek ekonomiyi yıkımdan kurtardılar.

Bazı eleştiriler, devrimci güçleri ve herşeyden önce de Partimizi, çok hızlı gitmiş olmakla, devrimci sürece çok hızlı ritimler dayatmış olmakla ve böylece de demokrasi üzerinde bir tehdidin ağırlığını yaratmakla, itham etmektedirler. Oysa, gerçek tam tersidir. Ekonomik yapıların devrimci dönüşümlere uğratılması özgülüğü ve demokrasiyi korumayı sağladı.

Başkaları ise, Batı - Avrupa kapitalist ülkelerinin burjuva demokrasisi modelini reddettiği için, Partimizi, özgürlüklere ve demokrasiye düşmanlıkla suçlamaktadırlar. Bu, kesinlikle temelsiz

bir suçlamadır. Parti, demokratik özgürlüklere düşman değildir, burjuva demokrasisi ülkelerinde varlığı sürüp giden tekellerin iktidarına karşı savaşımaktadır. İşte bu nedenle, Parti, Portekiz'de Batı - Avrupa tipi bir demokrasinin yeri olmayacağını açık olarak söylemektedir.

Portekiz'li komünistler, faşizm döneminde, özgürlükler için en kararlı biçimde savaşmış olanlardır ve bu gün de özgürlüklerin en kararlı ve tutarlı savunucularıdır. Bundan da öteye, Portekizli komünistler, VIII nci Kongre'nin altını çizdiği gibi, özgürlüklerin savunulmasını, devrimin diğer kazanımlarının ve herşeyden önce de devletleştirmelerin, toprak reformunun ve işçi denetiminin savunulmasından ayrılamaz olarak kavramaktadırlar.

Kapitalistlere mülkiyetlerinin geri verilmesi ve toprak reformunun durdurulması (Batı - Avrupa tipinde bir demokrasinin gelişmesi örtüsü altında) kaçınılmaz olarak baskıyla, özgürlüklerin sınırlanması ve tasfiyesiyle, yeni bir diktatörlükle sonuçlanacaktır. Bizzat yaşamın kendisi bunu açıkça göstermektedir. Hükümet, mallarını kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine geri verme politikası uygulayarak, özgürlükleri kısmaya ve baskıya başvurmaya şimdiden başladı. Bunun tersine olarak, devrimin kazanımlarının pekişmesi için savaşım vermek, özgürlüklerin ve demokratik kurumların güçlenmesi için savaşım vermektedir.

Devrim boyunca gerçekleştirilen dönüşümler, Portekiz ekonomisinin yapısını derinlemesine değiştirdi.

Devletleştirmeler, ekonominin kilit kesimlerinde bulunan 245 işletmesini kapsadı: banka sistemi, sigortalar, enerji, petrol rafinerileri, metalürji, kimya endüstrisi, çimento fabrikaları, gemi yapım tersaneleri, ulaştırma (demiryolu, deniz, hava ve karayolu), balıkçılık, selüloz ve kağıt, cam, tütün sanayileri, bira fabrikaları, vd. Devletleştirilen işletmelerin sermayesi tüm Portekiz şirketlerinin sosyal sermayesinin % 38'ini temsil etmektedir. Değerlendirmelere göre devletleştirilmiş işletmeler toplam ulusal gelirin artışının % 25'ini gerçekleştirmekte, sabit sermayenin % 44'ünü temsil etmekte, ve ülke el-emeğinin % 14'ünü istihdam etmektedirler.

Bu geniş sektöre, patronların sabotajı nedeniyle devletin çalışmasına müdahale ettiği ve denetim altına aldığı büyük işletmeleri (toplam 261 adet), kamu katılımlı 200 işletmeyi, ve gerici patronlar tarafından terk edilen işletmelerde yaratılmış yaklaşık olarak 800 kooperatifi eklemek gerekir.

Bu sektör toplam olarak 250.000 emekçiyi istihdam etmektedir.

Devletleştirmeler, devlet müdahalesi ve kooperatiflerin yapılması, yüzlerce olayda, geniş ölçüde, **işçi denetiminin** kurulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Emekçiler, komisyonlarının aracılığıyla patronların sabotajını teşhir ettiler, işletmeler üzerinde bir denetim kurdular ve hatta çoğu kez işletmelerin yönetimini yükümlendiler.

Latifundiaların egemen olduğu güney bölgeler için özellikle önemli olan **toprak reformu**, köylülerin toprakları işgalleri ile başladı; 1.140.800 hektar toprak (ekilen toprakların yüzölçümünün yaklaşık olarak beşte biri) kamulaştırıldı, emekçiler tarafından yönetilen 450 kollektif işletme kuruldu.

Devletleştirmeler ve devlet müdahalesi sayesinde, ekonomi üzerinde tam bir egemenliğe sahip bulunan tekelci gruplar, fiilen tasfiye edildiler. Toprak reformu, Güney'deki birçok büyük toprak mülkünün kollektif işletmelerin mülkiyetine geçmesini sağladı.

Bazıları, devrimci güçleri ve herşeyden önce Partimizi, bu önlemleri gerçekleştirmeyi başardığı için ulusal ekonomiyi çok ağır güçlüklerin içine sokmuş olmakla suçlamaktadırlar. Gericilik, reformistler, sosyal - demokratlar, Portekiz'de ve dış ülkelerde, bu reformların, sanayide ve tarımda çığırından çıkarmaya, felce ve kaosa yol açtığını yaygınlaştırmaktadırlar. Yaşam bu uydurmaları çürüttü.

Ve eğer birçok işletme ve fabrika, iflastan kurtulmuşsa ve kapanmamışsa, bu, üretimin durmasını engelleyen emekçilerin savasını, gayretleri ve öz-verisi sayesinde olmuştur. Toprak reformu tarafından etkilenen bölgelerde, ekilen toprakların yüzölçümü önemli ölçüde arttı. Buğday üretimi % 60, yulaf üretimi % 50 ve arpa üretimi % 70 arttı. Yeni bitki ekimlerine başlandı, onlarca küçük barajın kurulması sayesinde sulanan toprakların yüzölçümü büyüdü, hayvan yetiştiriciliğindeki üretim de aynı şekilde arttı. Latifundiaların egemen olduğu bölgelerde, toprak reformu, eskiden müzmin bir durumda olan işsizliği önemli ölçüde düşürdü. Kollektif işletmelerde ve kooperatiflerde çalışan emekçilerin sayısının 30.000 kadar yükseldiği saptandı.

Demokratik dönüşümler sonucu, bugün Portekiz'de 4 temel oluşum (ekonomi tipi) bulunmaktadır :

- 1 — Kapitalist olmayan (kamu sektörü, devletleştirilmiş ya da devlet tarafından denetlenen işletmeler, toprak reformunun etkilediği bölgelerde kooperatifler ve kollektif işletmeler, eski küçük ve orta sını ve ticari işletmelerin yerini doldurmuş olan kooperatifler);

- 2 — Kapitalist (özellikle hafif sanayide ulusal işletmeler ve yabancı şirketler);
- 3 — Bir küçük meta üretimi sektörü (küçük tarım işletmeleri, küçük sanayi işletmeleri, zanaatkarlar);
- 4 — Devlet kapitalizmi sektörüne dönüşme eğiliminde olan bir ekonomik yapı (devletin katıldığı karma işletmeler).

Parti'nin VIII. Kongresi, ekonominin bugünkü yapılarını ve yukarıda anılan oluşumların karşılıklı ağırlığını irdeledikten sonra, ulusal ekonominin önemli sektörlerinin artık kapitalizmin yasalarına göre gelişmediği sonucunu çıkardı. Ülke ekonomisinin, kapitalist ekonomiyle sosyalist ekonomi arasında bir geçiş dönemi geçirdiğini kaydetti. Kapitalist tip, egemen olarak kalmakta, fakat tayin edici rol, gitgide daha çok kapitalist olmayan tipe düşmektedir. Kongre, devrimci bir iktidar yokluğunun, bu kazanılmış olanları yitirme tehlikesini sürdürdüğünün altını çizdi. Bu, bayraktarlığını gericiliğin yaptığı, ama pratikte Sosyalist Parti hükümeti tarafından gerçekleştirilen, kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine mallarının geri verilmesi politikasının, bugünkü yapıların ekonomik gelişim yasalarıyla çelişkiye girmesi anlamına gelmektedir. Ancak devrimci kazanımların güçlenmesinin peşinde olan ve sosyalist bir perspektifi yücelten bir politika, bugünkü ağır ekonomik ve mali sorunları çözmeye ve ülkenin gelişimini sağlamayı olanaklı kılabilir. Deneyim göstermektedir ki, ulusal ekonominin yeni bir atılımı, bir ilerleyişi ve bir gelişimi, ancak, eğer emekçilerin iradesi, emeği, inisiyatifi ve devrimci zihniyeti fizesine, devrimin kazanımlarının güçlenmesi üzerine temellenirse olanaklıdır.

Ekonomik politika, çeşitli ekonomik oluşumların varlığını ve bunun sonucu olarak ta isteklendirme ve dinamizm etkenlerinin çeşitliliğini hesaba almak zorundadır. Kapitalist sektörün gelişim koşulları sağlanmak zorundadır, fakat devletleştirilmiş kuruluşlara, işçi denetimine, kollektif işletmelere ve kooperatiflere dayandıktan ağırlık kapitalist olmayan sektörün gelişim dinamiğine verilmek zorundadır.

Devrimci kazanımların tasfiyesi, kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine mallarının geri verilmesi, demokrasinin hızlı bir biçimde sonunun gelmesi ve yeni bir diktatörlüğün kurulması anlamına gelecektir. Daha şimdiden, gerçekleştirilen devrimci dönüşümler hesaba katıldığında, özgürlük ve demokrasinin korunması ve güçlendirilmesini sağlayan yol, kapitalist yol değil, fakat sosyalist yol olmaktadır.

SOSYALİST HÜKÜMET VE DEMOKRATİK SEÇENEK

Yeni Anayasanın kabul edilmesinden, yani demokratik rejimin hukuksal olarak onaylanmasından buyana, daha henüz bir yıl geçmedi ve daha şimdiden Portekiz demokrasisi üzerinde ağır bir tehdit dolaşiyor.

Ülkenin ekonomik ve mali durumu çok endişe vericidir. Ticari denge ve ödemeler açığı giderek büyümekte, bunlar sayı olarak, 1976'da, sırasıyla, 66 ve 40 milyon esküdüdür. Eğer böyle bir durum devam ederse, altın ve döviz rezervleri çok yakın bir gelecekte tükenecektir. Ve hükümet yabancı ülkelere yeni borçlar için yalvarmaktadır, bu da Portekiz ekonomisini emperyalizme karşı daha da bağımlı kılacaktır.

Emperyalistlerin suç ortağı olan yerli gericiilik, ülkenin para rezervlerini boşaltarak, gıda ürünleri temininde yapay darlıklar kışkırtarak, ülkeye mali bir «yardımda» bulunan «iyilikseverlere», böylece, Portekiz'e çok şiddetli siyasal koşullar dayatma olanağını sunmak, demokrasiinin tasfiyesine ve gerici bir hükümetin oluşmasına yol açmak niyetindedirler.

Mali durumun kısa vadede önceden görülebilir biçimde ağırlaşması, uygun önlemlerin hemen alınmasını gerektirmektedir.

Sosyalist azınlık hükümeti, halk tarafından gittikçe daha az sevilmektedir. Bir yandan, sosyal - demokrat demagojiye başvuran, diğer yandan, kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerinin mallarını geri verme politikası sürdüren sosyalist hükümet, ülkenin ivedi sorunlarını çözmeye yeteneksizdir. Ekonomik güçlüklerin ağırlığını emekçilerin üzerine yükleyen, onların daha güçlü bir şekilde sömürülmesine yolaçan böyle bir işçi ve halk düşmanı politika, ülkeye, zorunlu olan yeni bir ekonomik atılımı ve mali istikrarı sağlayamaz.

Parti'nin VIII. Kongresi, güçlüklerin üstesinden gelmek için, ulusal kaynakları, Portekiz halkının emeğini, iradesini, enerjisini, yurtseverlik zihniyetini seferber etmek gerektiğini kaydetti. Fakat bunun için, devrimci kazanımları güvence altına almak ve güçlendirmek, vede kapitalist olmayan bir dinamige öncelik vermek gerekir.

Bugünkü sosyalist hükümetin, ülkeye dayatılan sorunları çözmedeki yeteneksizliği Portekiz'deki tüm siyasal güçleri, seçenek sorununu düşünmeye zorladı.

Gericiilik, bir hükümet darbesi hazırlamaya devam etmekle beraber, aynı zamanda da sosyalist hükümeti, Sosyalist Parti'nin,

DHP'nin ve hatta DSM'nin katılacakları, açıkça sağcı bir kabineyle değiştirmek için büyük bir saldırı başlatmıştır. * Böyle bir hükümetin doğrudan hedefi, kapitalistlere mallarını geri vermek ve toprak reformunu boğmak olacaktır. Partimizin VIII. Kongresi, böyle bir politikanın, ülkenin gerçek çıkarı açısından, sosyalist hükümetinkinden daha da kötü olacağını, zira bunun ekonomik krizi ağırlaştırmakla kalmayıp, demokratik rejim için de doğrudan bir tehdit oluşturacağını açıkça ilan etti.

Kongre, demokratik bir alternatifin zorunlu ve olanaklı olduğunun altını çizdikten sonra, iki çözüm önerdi: ya Cumhuriyet Meclisi'ndeki sayıların çoğunluğu (yani Sosyalist Parti ve Komünist Parti) tarafından desteklenen bir **sol hükümet**, yada askerlerin ve sivillerin, Parti üyelerinin ve bağımsızların, fakat her ne tarzda olursa olsun Sosyalist ve Komünist Partileri'nin katılacakları ve **partisiz bir kişi** (sivil yada asker) tarafından yönetilen **bir hükümet**. Her iki durumda da, yeni hükümet, Cumhurbaşkanı ve Devrim Konseyi tarafından onaylanan bir programa dayanmak zorunda olacaktır.

Partimizin de zorunlu olarak katılacağı bir demokratik hükümetin oluşturulmasını sağlayan koşulların, ancak sosyalist yöneticiler işçi ve halk düşmanı politikalarından ve sağla bağlaşıklıklarından vazgeçtikten sonra ortaya çıkacağı açıktır. Cumhuriyet Meclisi'nde, sosyalistler (107 sayı) ve komünistler (40 sayı) çoğunluğa sahiptirler (DHP ve DSM, toptan 121 sayıya sahiptirler). Eğer şu ana kadar bu duruma bir çıkış yolu daha henüz bulunamadıysa, bundan sorumlu olanlar, Partimizle işbirliğine karşı gelen Sosyalist Parti liderleridir. Bizzat kendi partileri içinde anlaşmazlıklar patlak verdiğinde, sol kanadın temsilcilerini ulusal yönetimden ihraç ettiler. Bu son zamanlarda, hükümet, emekçilerin çıkarlarına karşı, toprak reformuna karşı bir dizi karar ve kararname kabul etti.

Bütün bunlara rağmen, Partimiz, yorulmaksızın, sosyalistleri komünistlerle birliğe çağırmaktadır, zira Portekiz'de demokrasinin geleceği, bu birliğe bağlıdır. Biz, gericiğin ve Sosyalist Parti'nin bölme manevraları ile tehdit edilen işçi sınıfının, sendikal hareketin birliğinin güçlenmesinden yanayız. Biz, küçük ve orta çiftçilerin ve toplumun diğer ara tabakalarının örgütlerinin ve

* DHP ve DSM: İki sağcı siyasal örgütün kısaltılmış simgeleri: DHP: Demokratik Halk Partisi (1976 Ekim'inden beri Sosyal - Demokrat Partidir — Portekizce'deki simgesi: PPD), ve DSM: Demokratik ve Sosyal Merkez (Portekizce'deki simgesi: CDS).

hareketlerinin güçlenmesinden yanayız. Biz, halkın ve silahlı güçlerin bağlaşıklığından yanayız. Zira durum değişse bile, Portekiz demokrasisinin gelişimi büyük ölçüde buna bağlıdır.

Demokratik güçlerin birliği için savaşım, iktidar kuruluşları düzeyinde olduğu kadar kitleler düzeyinde de sürdürülmektedir. Partimiz, Parlamentoda sosyalistlerle, Cumhurbaşkanı ile ve Devrim Konseyi ile işbirliği yapmayı arzulamaktadır. Partimiz, Cumhuriyet Meclisi'nde, belediye seçimleri yasının son tartışmasında olduğu, yada DSM tarafından önerilen yasa tasarsına birlikte karşı oy verdikleri ve gericilerin önerilerini reddettikleri zamanki gibi, somut sorunlar üzerinde sosyalistlerle bir anlaşmaya ulaşmaya gayret etmektedir.

Aynı zamanda, Partimiz, halk kitlelerinin, özgürlükleri ve diğer devrimci kazanımları, demokratik rejimin sağlamlığını korumak için örgütlerini güçlendirmeleri ve eylemlerini yoğunlaştırmaları için herşeyi yapmaktadır.

Bu satırları yazdığımız sırada, Portekiz, yerel yönetim kuruluşlarını seçmek için hazırlanmaktadır. Belediye yönetimlerinin bileşimini belirleyecek olan 12 Aralık seçimlerinin bir dizi siyasal yansımaları olacaktır. Eğer gerici partiler (DHP ve DSM) denetimleri altında tuttıkları ve demokrasiden daha henüz habersiz geniş bölgelerin durumunu sömürerek birçok sosyalisti kendilerine çekmeyi başarırlarsa, tartışmasız olarak konumlarını güçlendirecekler ve hükümete katılmayı isteyeceklerdir. Fakat eğer, Komünist Partisi ve birçok partisiz demokrat tarafından temsil edilen «Birleşik Halk» listeleri, komünist adayların Nisan 1976'daki Cumhuriyet Meclisi seçimlerindeki kadar yada daha fazla oy toplarsa (belli başlı olarak sanayi ve toprak reformunun etkilediği bölgelerde), devrimci kazanımların korunması ve güçlenmesi o kadar kolaylaşmış olacak, Sosvalist Parti'nin önemli bir bölümü ve etkisindeki çevreler sola itilmiş olacaktır.

Ocak sonunda toplanacak olan sendikalar kongresi, çok önemli bir olay olacaktır. İsci sınıfının birliğine karşı manevralar, gericiliğin, sosvalist liderlerin suç ortaklığıyla yürüttüğü politikanın bir bölümünü oluşturmaktadır. Sendikal harekette bir bölünme, emekçilerin, kapitalistlere ve büyük toprak sahiplerine mallarının geri verilmesi girişimlerine karşı direncini zayıflatacak, Portekiz demokrasisine sosvalist bir perspektif sağlamak için aktif biçimde müdahalede bulunan emekçilerin örgütlü birliklerinin gücünün dibine kazma vuracaktır.

Gericilik ve Sosvalist Parti, birleşik sendikal merkeze, Enter-sendikal'e ve varolan sendikal birliğe karşı çıkmaktalar; Enter-

sendikal'i Komünist Partisi'nin bir aleti olarak suçlayarak, Entersendikal'e karşı şiddetli bir kara - çalma ve entrika kampanyası sürdürmektedirler. Sendikal harekete hegemonyalarını dayatmak yada sendikal harekette bir bölünmeye yolaçmak için bazı sendikalara dayanmayı denemektedirler. Fakat bölücüler, kendilerini dinleyenleri hiç durmaksızın yitirmektedirler. Başlangıçta Entersendikal'e karşı olan birçok sendikal lider, emekçilerin baskısıyla konumlarını değiştirmek zorunda kalmışlardır.

Birlik lehine bir kitle hareketi hızla gelişmektedir. 22 Ekim'de, 1.585.000 emekçiyi biraraya getiren 222 sendikanın (ki bunların 160'ı Entersendikal'e üyedirler) katıldığı, tüm Portekiz tarihinin temsil etme gücü en fazla olan bir sendika mitingi oldu. 6 Kasım'da, 621 sendika yöneticisi, 156 sendika, 3.155 sendika delegesinin ve 2.016 işletmedeki 711.860 emekçiyi temsil eden 1.377 komisyon delegesinin katıldığı bir sendika yöneticileri, delegeleri ve emekçi komisyonları temsilcileri toplantısı düzenlendi. Emperyalizm tarafından desteklenen gericiliğin ve sosyal - demokrasinin bölme manevralarına karşı, emekçiler sendikal birliği savunmaya kesinlikle kararlıdır.

Yüksek bir siyasal bilince ve kahramanca bir savaşçılığa sahip olan güçlü bir biçimde örgütlü işçi ve halk hareketi, özgürlüklerin kazanılmasında ve savunulmasında vede ekonomik yapıların devrimci dönüşümlere uğratılmasında belirleyici bir rol oynamıştır. Bugün de, kitlelerin eylemleri sayesinde, gerici güçler bozguna uğratılabilir, kapitalistlere, büyük toprak sahiplerine ve emperyalistlere mallarının geri verilmesi tasarıları başarısızlığa uğratılabilir, devrimin kazanımları korunabilir, demokrasiden sosyalizme doğru ilerleyiş sağlanabilir.

GERÇEĞİN, UMUDUN VE GELECEĞİN PARTİSİ

Faşizm döneminde belli başlı direnme gücü olmuş olan Partimiz, faşist diktatörlüğün devrilmesinden sonra, özgürlüklerin ve devrimci dönüşümlerin savunulmasına herkesten fazla katkıda bulundu. Halk kitlelerine örgütüyle ve kadrolarıyla derinliğine kök salmış olan işçi sınıfının ve bütün emekçilerin deneyimli öncüsü, Parti, devrimci sürecin bütününde özel bir rol oynamaktadır.

Demokrasî, emekçiler olmaksızın savunulamaz ve geliştirilemez; ve hele emekçilere karşı, bu iş hiç yapılamaz. Gericiliğin saldırsına karşı koymak ve ülkenin çetin sorunlarını çözmek için, emekçilerin ve onların Partisi olan Komünist Partisi'nin, ulusun

işlerine, yönetim de dahil olmak üzere her düzeyde aktif müdahalesi gereklidir. Demokrasinin savunulması ve geliştirilmesi için Parti'nin eyleminin yeri doldurulamaz ve zorunludur. VIII. Kongre'nin kaydettiği gibi, bugünkü sorunlara, Partimiz olmaksızın ve hele hele O'na karşı, demokratik bir çözüm olamaz.

VIII. Kongre, Partimizin, örgütüyle, militanlarının yüksek siyasal bilinci ve devrimci coşkusuyla, birliği ve işçi sınıfının ve halk kitlelerinin içindeki derin kökleriyle demokratik Portekiz'de neyi temsil ettiğini bir kez daha gösterdi. VIII. Kongre, komünistlerin, tüm güçlerini, tüm yaratıcı enerjilerini, emekçilerin ve ulusal çıkarların, demokratik bir toplum yaratılmasının sorunlarının çözümüne kararlı biçimde adama isteklerine tanık oldu.

Kongre'deki delegeler, 115.000 Parti üyesini, 3.000 işletmede bulunanlar da dahil 7.000 temel örgütü temsil ediyorlardı; Parti üyelerinin % 59'u işçi, % 20'si memur, ve % 6'si teknisyen ve aydınlardır. 15.000 tarım işçisinin Parti üyesi (% 13) olduklarını ve Parti üyelerinin % 35'inin 30 yaşından küçük, % 47'sinin 30 ile 50 yaş arasında olduklarını kaydedelim; 20 yaşından küçük 5.000 genç Parti saflarında savaşmakta ve Komünist Gençlik Örgütleri'nin * 25.000 üyesi vardır; kadınlar Parti'de göreceli olarak az sayıdadırlar (% 17)

Kongre, aynı zamanda, Parti'nin yoğun enformasyon ve propaganda eyleminin bilançosunu da yaptı. Seçim kampanyası sırasında, günde ortalama 10 miting ve 80 açıklama toplantısı düzenledik; afişlerimizin, yayınlarımızın, bildirilerimizin baskılarını milyonlara çıkardık. 1976'nın ilk dokuz ayında, Parti'nin merkez yayın organı olan **Avante!** gazetesi ortalama 99.871 adet basıldı. 25 Nisan 1974'ten beri, toplam tirajı 2.174.430 olan 139 yapıt yayınladık, ki bu her yapıt için ortalama 15.643 adet olmaktadır.

VIII. Kongre, derinliğine demokratik bir çevre içinde yoğun bir hazırlık çalışmasının sonucu oldu. Merkez Komitesi tarafından önerilen tezler, Kongre'den bir ay önce tartışmaya açıldı; Merkez Komitesi'nin çalışma raporu Kongre'nin toplanmasından bir hafta önce dağıtıldı. Tezleri tartışmak ve Kongre delegelerini seçmek için, hemen hemen 50.000 Parti üyesinin katıldığı 2.300 olağanüstü toplantı düzenledik. Örgütler ve militanlar tarafından verilen 3.149 öneriyi ve düzeltmeyi inceledikten sonra, tartışmanın sonucunda, bu öneri ve düzeltmelerin 1.366'sını, Kongre tarafından kabul edilen «siyasal karar»a dahil etmek için aldık.

* Komünist Gençlik Örgütü ve Komünist Öğrenciler Örgütü bulunmaktadır.

VIII. Kongre, Portekiz Devrimi'nin gelişiminin bir irdelenmesini yaptı ve sosyalizme götüren bir demokrasinin kurulması hedeflerini saptadı.

Kongre tarafından seçilen Merkez Komitesi'nde, 54 yeni üye, hepsi tekrardan seçilen önceki Merkez Komitesi'nin 36 üye ve yedek üyesine katıldı; Merkez Komitesi'nin 90 üyesi arasında, 44 işçi ve 22 memur bulunmaktadır; 24 Merkez Komitesi üyesi 30 yaşından ve 53 üyesi ise 40 yaşından küçüktür.

Delegelerden başka, önemli bir sayıda davetli —her oturumda 4.000 ve 6.000 arasında— Kongre'yi izledi. Yaklaşık olarak 40.000 Parti üyesi ve sempaticanı da Kongre çalışmalarını davetli olarak izlediler; 63 yabancı ülke delegasyonu ve birçok Portekiz siyasal Parti delegasyonu (özellikle Sosyalist Parti'den) vede Entersendikal'in ve sendika birliklerinin, küçük ve orta çiftçi vd. örgütlerinin temsilcileri de aynı şekilde hazır bulundular.

VIII. Kongre, enternasyonalist politikanın ve fakat aynı zamanda da Partimizin derinliğine ulusal politikasının parlak bir belirtisi oldu. Bütün ülkelerin işçi sınıfının çıkarlarının özdeşliğinden hareket ederek, işçi partilerinin enternasyonal ve ulusal görevlerinin birbirinden ayrılmaz olduğunu değerlendiriyoruz. Proletarya enternasyonalizmi, halkının ve ülkesinin çıkarlarını saf dışı etmekten uzak, tam tersine bunların kararlı biçimde savunulmasını, ulusal çıkarın savunulmasını gerektirir. Partimizin kararlı enternasyonalist konumları ve üyelerimizin enternasyonalist duyguları, VIII. Kongre'nin çalışmalarında, kardeş partilerin ve devrimci ulusal kurtuluş hareketlerinin delegasyonlarına gösterilen yürekte ve coşkulu kabulde açıkça belirdi.

Kongre'nin kapanış günü, Lizbon'da yapılan ve onbinlerce kişinin katıldığı devcesine büyüklükte, etkileyici miting büyük bir an oldu. Portekiz Komünist Partisi'nin sesiyle beraber, SBKP'nin, Vietnam'ın, FRELIMO'nun ve MPLA'nın sesleri de orada kendisini duyurdu. Sovyetler Birliği ile, Portekiz sömürgeciliğinin boyunduruğunu atan halklarla sarsılmaz kardeşçe dostluk ve karşılıklı dayanışma, bizim tutarlı enternasyonalist politikamızın parlak bir simgesidir. VIII. Kongre, aynı zamanda, Portekizli komünistlerin halklarına, yurtlarına sadakatlarını güçlü bir biçimde gösterdi.

Kongre tarafından saptanan temel hedef, emekçilerin çıkarlarının savunulması, demokratik rejimin güçlendirilmesi, yabancıların karışmasına karşı savaşım, özgür, demokratik ve bağımsız bir ülke olarak Portekiz'in çıkarlarının savunulmasıdır. Portekiz

demokrasisinin güçlenmesi, devrimci kazanımların ve bağımsız bir ulusal politikanın güçlenmesinden ayrılamaz. Demokrasi, sosyalizm ve ulusal bağımsızlık bölünmez hedeflerdir.

Portekiz'in siyasal ve ekonomik durumu son derece karmaşıktır. Birçok olay, devrimin yeniden tehlikede olduğuna tanıklık etmektedir. VIII. Kongre, bu tehlikeye karşı uyardı ve bu tehlikeyle savaşmanın araçlarını gösterdi.

Partimiz, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin sağlam desteğine dayanmaktadır. Politikası, Portekiz halkında her zaman, derin bir yankıyla karşılaşmaktadır. Partimiz, iç ve dış düşmanlara karşı savaşım vererek, engellerin ve güçlüklerin üstesinden gelerek, kendini halkın ve ülkenin çıkarlarına bütünüyle adayarak, devrimci süreçte kendini gerçeğin, umudun ve geleceğin Partisi olarak kanıtlamaktadır.

Portekizli komünistler, kendilerine bağlanan umutları doğrulamak için güçlerini esirgemiyeceklerdir.

Temel yayınlar

DEVİRİMCİ LAFAZANLIK

15 Lira

İSTEME ADRESİ : P.K: 102 Kızılay - ANKARA

YÖNETİM YERİ: Necatibey Cad. Bilecik Pasajı 27/29

Yenişehir - ANKARA

Kosta Rika Öncü Halk Partisi'nin Onikinci Kongresi*

11 - 14 Haziran 1976'da, Parti örgütlerinden 350 delegenin yanı sıra, bir SBKP delegesi de dahil, yabancı konukların katılmasıyla, Öncü Halk Partisi'nin (ÖHP) 12'nci Kongresi toplandı.

Raporu Genel Sekreter Manuel Mora Valverde sundu. Valverde uluslararası durumu tanımlarken, detantın bir gerçeklik haline gelmiş olduğunu belirtti: Bunun mimarları ve güvenceleri, Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist topluluk ülkeleridir. Silahsızlanma alanında atılan adımlar özellikle önemlidir. Avrupa Güvenlik Konferansı, barış güçleri için büyük bir utkuydu.

Uluslararası komünist hareketin birliğinin daha da sağlamlaştığını kaydeden konuşmacı, bunun, 1975 Haziran'ında Havana'da yapılan Latin Amerika ve Karaipler Komünist Partileri toplantısında da açıkça kanıtlanmış olduğunu söyledi.

Genel Sekreter, detant sürecini sekteye uğratmaya ve dünya gerilim ocaklarını sürdürmeye çabalayan emperyalizmin, Çin Komünist Partisi liderlerinin entrikalarına çattı. Pekin yöneticileri, dedi, emperyalizmle ittifaka girmişlerdir ve onunla birlikte sosyalizme karşı yıkıcı eylem yürütmektedirler. Maocuların provokasyon politikası gericiliğe ve emperyalizme büyük bir hizmettir.

Konuşmacı, Kosta Rika'daki durum üzerinde ayrıntılarıyla durarak, sendika ve gençlik hareketlerinin, emekçilerin grev savaşmalarının başarılarını sıraladı: Son altı yılda sendikal hareket hızlı bir tempoyla gelişmiştir. Bu dönemde, bir önceki 20 yıl boyunca olandan daha fazla grev yapıldı. Onlarca toplu iş sözleşmesi imzalandı. Muz plantasyonu işçileri, işçi sınıfının, sınıfsal sendika hareketini güçlü bir şekilde destekleyen en ileri müfrezesini temsil eder.

Valverde, Kosta Rika'nın ekonomik ve toplumsal problemlerini çözümleme yolunda önemli bir adım olarak en ilerici anti - emperyalist güçleri birleştirmek üzere etkinlikle çalışmanın gerektiğini özellikle vurguladı: İşçiler, yoksul ve orta köylüler, öğrenciler, aydınlar ve orta katmanların diğer temsilcileri, bu demokratik cephenin ana güçlerini oluşturacaklardır.

* Bu yazı, INFORMATION BULLETIN'in 14/1976 sayısından çevrilmiştir.

Rapor, işçi sınıfının, özellikle de örgütlü emeğin birliğini sağlamak ve işçi sınıfı hareketini köylülerin savaşıyla bağlaştırmak için çabaları birleştirme zorunluluğunu belirtti.

Kongre oy birliğiyle bir dizi karar benimsedi.

Ulusal duruma ilişkin karar, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin barış ve uluslararası detant uğruna yürüttüğü savaşıma destek belirtiyor, Sovyetler Birliği'nin emperyalizme karşı, toplumsal ilerleme ve bağımsızlık için, barış ve sosyalizm için, halk savaşının kalesi olduğunu işaret ediyor.

Karar, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist topluluk ülkelerinin sapaşğlam enternasyonalist konumlarının, halkların ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarına büyük yardımlarda bulunduğunu kaydediyor.

12'nci Parti Kongresi, diyor belge, anti - komünizm ve anti - Sovyetizm'le yorulmaksızın savaşmayı, uluslararası komünist hareketle bağları sağlamaştırmayı ve emperyalist tertiplere karşı - durmayı kendisi için devrimci bir ödev sayar.

Kongre, yeni bir Merkez Komitesi seçti. Manuel Mora Valverde yeniden Genel Sekreter seçildi.

POLITIK KARAR

Ülkenin iç durumunu ve uluslararası ortamı tahlil eden Öncü Halk Partisi'nin 12'nci Kongresi, şu sonuçları çıkardı :

Emperyalizmin bunalımı son yıllarda, özellikle Asya ve Afrika'da uğradığı yenilgilerden sonra derinleşmiştir. Dolayısıyla, emperyalizmin gerici askeri ve aşırı sağcı güçlerin desteğine dayandığı Latin Amerika'ya karşı istilacı baskılar şiddetlenmiştir. Emperyalizm hâlâ varolan yerlerde «temsili demokrasi»nin yerine baskıcı hatta faşist tipi hükümetleri geçirme yolları arıyor. Emperyalistler, Latin Amerika'da ulusal ve toplumsal kurtuluş uğrundaki yığın hareketini durdurabilmek hatta geriletebilmek için teröre başvurmak gerektiği yolundaki yanlış varsayımdan hareket ediyorlar.

Şili ve Uruguay'daki askeri darbeler, bu politikanın en belirgin sonuçlarıdır. Arjantin ile Kolombiya'ya da müdahale girişimleri, entrikalar olmuştur. Emperyalizmin Brezilya'daki faşist diktatörlüğe verdiği gayretli destek de yine bu şeytanca politikanın başka bir delilidir. Aynı zamanda Peru ve Panama'da yurtsever gidişi değiştirmeye yada buradaki hükümetleri devirmeye çalışıyor.

Emperyalistler, çeşitli vesilelerle, Guatemala, El Salvador ve Nikaragua ordularını bir baskı ve şantaj aracı olarak kullanarak, hükümetlerimizi alaşağı etme tehdidini savurmuşlardır. Bununla çifte amaç güdüyorlar: darbe için güçleri toparlamak, yada bu tutmazsa, hükümetten ödünler koparmak, uluslararası arenada etkili güçlerin, emperyalist politikaları sıkı - sıkıya bağlı aşırı sağcılarını iktidara getirmek için hareket halinde oldukları besbelli. Yönetimdeki Ulusal Kurtuluş Partisi'nin halk aleyhtarı önlemleri, yozlaşması ve hataları bu manevralara kolaylık tanıyor.

Politik Tezler'in bir sağ sosyal - demokrat parti diye nitelediği Ulusal Kurtuluş Partisi, tüm bir eğilimler dizisinden kaynaklanan çelişkilerle parçalanmış durumdadır: açıkça sağcı ve anti - komünist eğilimlerden ilerici ve demokratik eğilimlere dek. Bu partinin yöneticileri üzerinde Alman Sosyal - Demokratları'nın büyük etkisi olduğu biliniyor.

UKP'nin niteliği, onun hükümetlerinin çelişkili karakterini açıklar. Politik Tezler'de belirtildiği gibi bu nitelik, «Parti'nin burjuvazinin, toprak sahiplerinin çıkarlarına ve temel konularda da Kuzey Amerikan emperyalizminin çıkarlarına bağımlılığını açık - seçik gösterir.»

Çelişkiler, şimdiki hükümetin politikasının olumlu ve olumsuz yanlarına yansıyor. Hükümet, Anayasa'nın güvencelediği kamu özgürlüklerine tüm olarak saygı gösteriyor. Hükümet, Orta Amerika Savunma Konseyi (CONDECA) diye bilinen askeri örgütün eylemlerini yaygınlaştırmasına izin vermemek suretiyle, emperyalizme karşı çıktı. Anayasanın 98'nci maddesinin kaldırılmasını savundu. Aşırı sağcı güçlerin ve emperyalizmin baskısına karşın sosyalist ülkelerle ilişkileri sürdürüyor; Küba üzerindeki ablukanın kalkmasında önemli bir rol oynamış ve kısa sürede bu ülke ile konsolosluk ilişkileri kurulacağını duyurmuştur. Ulusal Kurtuluş Partisi içersindeki Ulusal Meclis adlı fraksiyon bir dizi sorunda ilerici bir tutum benimsemiştir. Geçenlerde hükümet, ulusal ekonomiyi çokuluslu şirketlerin saldırısından korumaya yönelik önlemlerin uygulanmasına etkinlikle katıldı. Bu tutum uyarınca Muz İhraç Eden Ülkeler birliği (UPEB)'ne bağımlılığını ve aynı zamanda da çokuluslu Karaippler Deniz Taşımacılığı şirketini (NAMUCAR) güçlü bir şekilde desteklediğini bildirdi. Pinoşe faşist cuntasının koğuşturmaya uğrattığı kişilere politik sığınma hakkı tanıdı. Panama'nın Kanal Bölgesi'nde tam egemenlik istemlerini tümüyle destekliyor.

Olumsuz yanlardan en başta gelenleri şunlar: yönetim aygıtının tepedeki saflarında gittikçe artan yozlaşma, rezalet niteli-

ğinde kötü işlerin sık sık görülmesi. Üstelik devlet kasasından kendilerini zenginleştiren suçlulara hiç bir müeyyide uygulanmıyor. Devlet bütçesi, halkın sırtına ağır bir külfet yüklenerek, yüksek vergi ve borçlar pahasına şişiriliyor, fakat halkın refahını iyileştirecek hiç bir açık - seçik plan ileri sürülmüyor. Süt, şeker, et, pirinç, fasulye ve mısır fiyatları hükümet kararlarıyla artırıldı, bu da büyük üreticilerle spekülörlerin işine yarıyor.

«Olağanüstü Durum Plan»ımızı destekleyen geniş halk hareketi, hükümeti pirinç, fasulye ve mısır üretimini teşvik etmeğe yönelik olan bir planı uygulamaya zorladı; ne var ki, alıcılar bu ürünler için spekülatif fiyatlar ödemeyi sürdürdüğünden, bu uygulama büyük üreticilere yaramakta, halka ise bir şey kazandırmamaktadır. Hükümet işlenmemiş toprakları (precaristas deniyor -Editör) işgal eden topraksız köylüleri ezerken, latifundiya'cılarını [büyük toprak işletmesi sahiplerini] koruyor.

Kumsal, ada ve körfezlerin halkımıza geri verilmesini öngören Partimizin yasa önerisinin yasalaşması engellenirken, turizm kaynaklarımızın yabancı ajanslara devredilmesi istemi sürüp gidiyor. Hükümet, patent yasası bahanesiyle ilaç alanındaki büyük tekellerin vurgununa hoşgörü gösteriyor. Bunun sonucunda, halkımız yılda yedi milyon kolon soyuluyor. Büyük yabancı şirketlere, gümrük ayrıcalıkları sağlama politikası sürüyor. Bu, yılda vergi ve yüksek fiyat halinde halkın cebinden çıkan iki milyar kolon devlet kaybı demektir.

Bir tüzel ücube yaratılmıştır. Ulusal kaynakların zararına özel yerli ve yabancı işi [sermayedarlığı - ç.n.] ilerletmeyi amaçlayan Kalkınma Korporasyonu (CODESA). Kuşkulu tertiplerle petrol rafinerisi (RECOPE) hükümete satıldı. Bu işletme, suça varan hayali tüzel operasyonlar yürütüyor, halkın ve Cumhuriyet'in Genel Denetleme Komisyonu'nun arkasından işler çeviriyor. Hükümetin ve hükümet kurumlarının devlet borçları konusundaki politikası dehşet vericidir.

Yönetim aygıtı, ulusun sırtında ağır bir yük olan dolaylı vergiler ve borçlarla işliyor. Bu aygıtın, ulusal sanayii geliştirmenin yerine borçlarla ayakta tutulması sunidir ve halk için daha da büyük sıkıntılar yaratmaktadır. Hükümetin ulus - aleyhtarı önlemleri ve büyüyen enflasyon, geçim masraflarını dayanılmaz ölçülere yükseltiyor. Hükümet, emekçilerin yüksek ücretler ve daha iyi yaşam koşulları için yürüttükleri savaştan eylemlere, gerek özel işletmelerde gerekse devlet sektöründe sendikal hareket üzerindeki baskısını artırarak karşılık veriyor.

Sor yıllarda, sivil korumanın ve baskı aygıtının öteki birimlerinin doğrultusunda önemli değişiklikler görüldü. ABD askeri misyonunun, Uluslararası Kalkınma Ajansı (AID) yandaşlarının, CIA ve benzeri ABD temsilciliklerinin doğrudan etkilerinin büyümesi sonucu, bu baskı organlarının yüksek subayları arasında halk düşmanı, hele hele işçi düşmanı görüşler geçerlilik kazanıyor. Belirtmek gerekir ki, Fort Gullick [Gulik Kalesi - ç.n.]'de eğitilen subaylar içersinde bizim ülkemizden gidenlerin oranı, Orta Amerika Devletleri arasında en yüksek olanıdır. Yukarda belirtilen durumlar, Quepos ve El Carmen'deki son grevlerde açıkça ortaya döküldü.

Bununla birlikte, bu kötülük habercisi eğilimlerden basit sonuçlar çıkarmamalıyız. Baskı organlarında çalıştırılanların çoğunluğunun işçi sınıfı ve köylü kökenli oldukları, bütün subayların gericilik etkisi altında bulunmadıkları hatırdan çıkarılmalıdır. Halk örgütleri bunları demokrasi ve ulusal egemenliği savunmadan yana çekebilirler ve çekmelidirler.

Kongre, yukarda belirtilenlerin ışığında, Partimizin Merkez Komitesi'nce 1972 Ağustos'unda benimsenen belgenin geçerliğini koruduğunu savunur. Bu belge şöyle diyor :

«Hükümet içersindeki bu çelişkili durum pratikte şu sonuçlara yol açmıştır :

«a) hükümet, özellikle ulusal kaynaklarımızı emperyalizmin hizmetine sunarak, ona ödünler vermeğe eğilimlidir;

«b) hükümet, toplumsal planda ne üretimde nede devlet bütçesinde hiç bir olumlu önlem uygulamamıştır;

«c) hükümet, devlet problemlerini vergi ve yüksek borç dayatarak çözümlene politikasında ısrar etmektedir;

«d) hükümet, yerli kapitalistlerin yada emperyalist şirketlerin çıkarlarına dokunmaya cesaret edememiş, bunun yerine halk yığınlarının çıkarlarına saldırmayı yeğlemiştir;

«e) kokuşma, devlet aygıtının çoğunu kapsayarak, yaygın bir olgu haline gelmiştir;

«f) Ulusal Kurtuluş Partisi içersinde, bu partinin ilerici kanadının yalıtılmasına ve gerici güçlerin ağır basmasına yol açabilecek olan bir politik bunalım gelişmektedir.»

Hükümet, ABD tekellerinin çıkarlarını hiç bir şekilde tehdit etmediği halde, hükümetin iç ve dış politikasının yukarda belirtilen-

len bazı yönleri, emperyalizmi, bu yönetici partinin yerine, emperyalizmin dünyanın bu bölümündeki egemenlik politikasını ve stratejisini açıktan - açığa destekleyecek güçleri geçirmenin yollarını aramaya sürüklüyor. Bu durum bir başka çelişki doğuruyor: bir yandan hükümet politikasının bazı yönleri emperyalist çıkarlara ters düşerken, öte yandan hükümet, halk aleyhtarı politikasından ötürü halktan kopuyor. Emperyalizmin ve yerli gericiğin baskı ve entrikalarına —bunlar kimi zaman yıkıcı bir niteliğe bürünürler— karşın, UKP hükümetleri halkın durumunu düzelterek önlemler alma yoluna giderek halkın desteğini kazanmaya güç yetiremediklerini gösterdiler. Bu, büyük ölçüde devlet aygıtında önemli kumanda kollarını denetiminde tutan UKP içindeki en gerici güçlerin sayesinde.

Şubat 1978 seçimleriyle tamamlanacak olan seçim kampanyası bu zeminde başlıyor. Seçimlere ilişkin politik durum henüz belirsizdir. UKP içersindeki çeşitli akımların temsilcileri arasında şiddetli bir savaşım sürüp gidiyor. Sözde muhalefet kampında da çeşitli akımlar var, ama buradaki savaşım daha şiddetli. Farklı ekonomik çıkarları temsil eden burjuva muhalefetinin değişik çevreleri bir birleşik cephe halinde ortaya çıkamıyor, aralarında uyum sağlamakta büyük güçlük çekiyorlar. Bu süreç içersinde tek tek kişilerin ve ekonomik grupların emellerini de küçümsememeliyiz.

Doğaldır ki, emperyalizm ve yerli ajanları, bütün bu grupların savaşımalarında bir araya gelmelerine yardım dokunan bir etkendirler. Bunlar hükümetin politikasının sözü geçen olumlu yanlarını ortadan kaldırmak amacıyla, yığınların hoşnutsuzluğunu istismar ederek, UKP'ni iktidardan indirmeye uğraşıyorlar. Aynı emperyalist ajanları UKP içinde de etkinler, daha gerici bir çizgi dayatmaya çalışıyorlar. Emperyalizm bu başarıların her ikisini de alabildiğine kullanıyor.

«Birleşik Muhalefet»ten açıkça kopmuş olan UKP'nin politika sahnesindeki varlığı, emperyalist ajanlarının gerici birleştirme çabalarının önündeki ana engeldir. Gericiğin ve emperyalizmin temsilcileri, yozlaşmamış, düzensiz - olmıyan, demokratik bir hükümet istediklerini iddia ediyorlar. Bu propagandanın amacı, nüfusun en geri - kalmış kesimlerini kendi saflarına kazanmaktır.

Gerici ve emperyalist güçlerin tam güvenlerine sahip bir aday çevresinde birleşebilmeleri olasılığı sözkonusudur. Bu durumda, kendi çıkarlarına çok daha bağımlı bir hükümete sahip olmak gayesiyle, bunlara cömertçe mali yardım sağlayacaklardır.

Her halükarda başlıca sorun adaylar değil, bunlar da önemli olmakla birlikte, onların ardında duran ve Partimizin yıllardır ta-

nıdığı politik ve toplumsal güçlerdir. Yiğınları savaşıma hazırlamalıyız ki, onların eylemleri güçlerin yeni baştan gruplaşmasına belirleyici bir etki yapsın. Kosta Rika halkının demokratik geleneklerinin özü politik pratik haline gelmelidir. Demokrasiyi savunmak ve yaygınlaştırmak için bu savaşıma karışmaya, ulusal egemenliği savunmak, baskıları ve faşizmi savuşturmak üzere bir demokratik ve anti - emperyalist cephenin zeminini hazırlamaya ve tam kurtuluşa, halkın refahına ve sosyalizme erişme yolunu açmaya hazır olmalıyız.

UKP'nin şu anki politikası, bizim görüşümüze göre, seçimlerde yenilgisine gerekçe olacaktır. Bu parti, eylemlerinin olumlu yanlarına karşın, demagojiden uzak önlemleri bir türlü gerçekleştirebilmiş değildir. Geçim harcamalarını azaltmaya, ulusal kaynaklarımızı ulusun çıkarları için kullanmaya yönelik cesur önlemler ve bunların yanısıra, oluşum halindeki eğilimi değiştirmek üzere halkın işine en çok yarayacak başka önlemler almak öncelikle zorunludur. Ve UKP içersindeki ilerici güçler partideki sağ güçlerle, muhalefetle, emperyalizmle bu koşullarda kaçınılmaz olan bir kapışmaya girmekten hoşlanacağına benzemiyorlar.

Partimiz seçim kampanyasına, bütün eylemlerine özgü sağlamlıkla gayretle ve açık bir doğrultuyla girmelidir. Reformizm karşısındaki ideolojik çizgimizi yiğınlara ısrarla açıklayarak, işçi sınıfının, sol güçlerin, demokratik ve anti - emperyalist çevrelerin birliğini sağlamak için savaşmalıyız. Kampanya ve buna katılan güçler üzerinde yapacağımız etkinin ölçüsü, bu amaca ne denli tam ulaşacağımıza bağlı olacaktır.

Halkı, demokratik rejimi tehdit eden tehlike konusunda uarmalıyız. Emperyalizmin Latin Amerika'da yürüttüğü baskıcı faşist politikayı gayretlice püskürtmeliyiz. Politikamız; halkımızı, sosyalizm yolunu açacak anti - emperyalist toprak, demokratik ve halk devrimi yoluna yöneltecek olan, cesaretle güçleri seferber etme politikası olmalıdır.

Öncü Halk Partisi'nin güçlenmesi ve etkinliğinin yayılması demokrasiyi savunmada, başarıyla bir Demokratik Cephe oluşturmada temel etkenlerdir. Şu anki koşullarda bu erekleri dikkatimizin merkezinde tutmamız gerekiyor. Geniş işçi yiğınlarının Öncü Halk Partisi ile Kosta Rika Öncü Gençliği'nin kendi sınıfsal çıkarlarının gerçek temsilcisi olduğunu görebilmeleri için, Partimizi popülarize etmek özellikle önemlidir. Aynı görüşler yoksul ve orta köylüler, büro çalışanları, öğrenciler, ilerici aydınlar arasında da yayılmalıdır.

Partimiz, bütün sol güçlerle, emperyalizme ve ulusal oligarşiye karşı savaşımında nesnel çıkarı bulunan herkesle ittifaklar kur-

maya istekli olduğunu birkez daha bildirir. Tek koşulumuz, bu birliğin, onu demokrasi ve ulusal egemenliği savunma savaşında, sosyalizme yönelik devrimci savaşımızı kolaylaştıracak gerçekten etkinlikli bir alet haline getirecek olan temel ilkeler üzerine dayandırılması gereğidir.

Öncü Halk Partisi devrimci hareket içerisindeki sübjektivist [öznelci] ve iradeci [volontarist] görüşlerle savaşı sürdürmeyi ödev bilir. Sol güçlerin birliği arzulanır ve zorunlu olmakla birlikte, Partimiz ile öteki devrimci örgütler arasındaki ideolojik ve politik ayrımları gözardı edemeyiz. Marksizm - Leninizm'e ve proletarya enternasyonalizmine dayanan politik görüşlerimizi savunmakta devam edeceğiz. Fakat bu örgütlerle anlaşmaya, karşılıklı anlayışa, birlikte eylemlere ve birlik sözleşmelerine varabilmek için her zaman bir açık kapı bırakmaya çalışacağız.

Çin Komünist Partisi'nin bugünkü politikası, örneğin Angola ve Şili'de görüldüğü gibi, halkların çıkarlarına apaçık bir ihanete dönüşmüştür. Ülkemizde onları sözümona Halk Cephesi'ni yöneten bir küçük dönekler grubu temsil etmektedir. Bunlar, Maocu politikadan esinlenerek, maocu terminolojiyi kullanarak, aslında halkın çıkarlarına karşı savaşında oligarşi ve emperyalizmle suç ortaklığı yapıyorlar. Bunlar, halkımızın düşmanlarının ajanlarıdır; ve bu da bize karşı tutumlarını belirlemektedir.

Halk hareketinin büyümesiyle, ülkemizde, maocuların yanısıra, devrimci kılığında dolaşan yeni provokatör grupları ortaya çıkıyor. Troçkist «Dördüncü Enternasyonal»ın ajanları, şimdilerde küçük grupları birleştirmeye ve Partimize, halk hareketine karşı provokasyon ve sabotajlar yürütmek için bazı sol örgütlere sızmaya çalışıyorlar. Troçkizm ve Maoculuk'la savaş, devrimci savaşımızın bir parçası olarak kalmaktadır.

Partimizin Merkez Komitesi, seçim kampanyası süresince demokratik güçlerin azami seferberliğini kolaylaştırmak üzere, halkımızın dirimsel özlem ve gereksinimlerini karşılayan bir asgari program hazırlayacaktır.

Kongre, halkı, demokratik sistemi tehdit eden ciddi bir tehlike karşısında tetikte durmaya çağırır. Bu demokratik sistemin ciddi sınırlamalarına karşın, bizim amacımız onu ardıcıl olarak geliştirmektir. Bu görev devrimci sürecin bir parçasıdır. Emperyalizm, en gaddarca baskı yöntemlerini kullanarak, Latin Amerika'da egemenliğini pekiştirmeye yönelik bir plan uyguluyor. Kosta Rika halkı, Juan Rafael Mora ile Juan Santamaria'nın örneğini izleyerek, Kosta Rika'da bu planın yolunu kapamalıdır. (1976 Haziran)

Çeviriler

halk birliği yönetiminin 1.000 günü üzerine düşünceler*

Volodia TEITELBOİM

Şili Komünist Partisi M.K.

Politik Komisyonu üyesi

LENİN, 1917'de utkan Ekim Devrimi'ne yolaçan strateji ve taktikleri geliştirmek için, Paris Komünü ve Rusya'daki 1905 - 1907 devriminin derslerini dikkatli bir incelemeden geçirdi. Benzer biçimde, Halk Birliği yönetiminin 1.000 gününü tipik olan ve olmayan etken ve özelliklerinin tüm çeşitliliği içinde derin bir incelemeden geçirmek, doğru teorik ve pratik sonuçlar çıkarmak Şilililer için kaçınılmazdır. Elimizdeki çok değerli verileri irdeleyerek —10 milyonluk küçük bir ülkenin sınırları içinde bulunan belirli bir toplumsal küçücük dünyada— evrensel öneme sahip politik bir dramın karakteristiklerini ortaya koyabiliriz. Halk hareketinin başarılarının ve yanlış hesaplamalarının, doğru hareketlerinin ve yanlışlarının dikkatli bir değerlendirmesini yapabiliriz. Aynı zamanda, sahip olduğumuz göstergeler, düşmanın yöntemlerini ve araçlarını incelemeyi, günümüzdeki karşı - devrimin, devrimi nasıl bastırdığını gösteren hakiki bir el kitabı derlemeyi olanaklı ve gerekli kılmaktadır.

Şundan emin olmak gerekir ki, böyle el kitaplarının politik değeri yalnızca, her devrim ve karşı - devrimi karakterize eden, yer ve zamana özgü tüm tuhafliklarla, genel yasalar tarafından yönlendirilen özgül bir örneği göstermeleridir.

Geçmiş, önyargılara kapılmadan ve özeleştirisel bir biçimde incelemeye çalışacağız, faaliyetimizi düzeltmek için öneriler yapacağız ve düşman eyleminin açık ve gizli yollarını sergileyeceğiz;

* Bu yazı, World Marxist Review dergisinin Ocak/1977 sayısından çevrilmiştir.

tüm bunlar strateji ve taktiklerimize, aynı zamanda düşmanın-
kilere daha çok açıklık getirmeye yöneliktir. Bu, halkın yenilgisini
utkuya dönüştürmek yolundaki faaliyetimize düzeltmeler ge-
tirmek için bir başlangıç olacaktır.

SEÇİMLERİN ROLÜ VE «BARIŞCI YOL»

Şili'deki olayların, son tahlilde, tarihsel evrimin karmaşık seyrinden, güçlerin zahmet verici toparlanışından ve toplumsal değişim için çaba gösteren tüm katmanların birleşmesinden doğan belirli koşullarda; seçimler yoluyla, gerçek iktidarın çok daha altında kalan sıradan ve hatta önemlice bir seçim utkusu kazanmanın olanaklı olduğunu gösterdiği kanısındayız. Aynı zamanda bu olaylar hiçbir seçim utkusunun kendi sağlamlığının güvencesini içermediğini gösterir. Böyle bir utku, tehlikeli kıvrımların ve kesişmelerin çok olduğu ve sık sık bir uçurumun kenarına ulaşan uzun ve genellikle dikenli yolda önemli bir ilerleme olabilir. Ancak, seçimlerdeki utku; onu, yığınların tüm engellere, içteki ve dıştaki düşmanların bu iktidarı görmezlikten gelme ve bundan kurtulma girişimlerine karşı savunmaya, elde tutmaya istekli ve yetenekli olacakları gerçek bir iktidara dönüştürme amacını güden geniş bir halk saldırısıyla desteklenmedikçe, sonucun yenilgi olması muhtemel hatta kesindir.

Gerçekte seçimlerde sağlanan utku kısmi bir iktidar sağlar. Devrimci süreçte, yeni bir aşamanın başlangıcı ve önceki aşamaların tamamlanması olarak bu utku, bir gecede gelmez, tersine bir bütün olan devrimci sürecin, kapitalizmin genel krizinin kötüleşmesinden kaynaklanan ülkedeki yapısal krizin büyümesinin bir sonucudur. Bu utku, sınıf savaşımının değişik biçimlerinin olgunlaşmasını yansıtan hazırlayıcı etkenlerin birikiminin nihai sonucudur.

Şili'de devrim öncesi bir durumun oluşması böyle oldu. Komünist Partisi, seçimleri, toplumu dönüştürme savaşımında bir eylem biçimi sayıyordu ve bu, çoğunluk desteğinin kazanılmasını gerektiriyordu.

«Politik çoğunluk» oyların görelî yada salt çoğunluğundan daha güvenilir ve bütünsel bir anlam taşır. **Aritmetik (yada mekanik) çoğunluğun çok daha ötesinde o, nüfusun daha geniş kesimini temsil eden bir toplumsal grubun varlığının ifadesi olmalıdır.** Bunun yanı sıra, politik çoğunluk, (durmadan gelişen her hareketin tipik göstergesi olduğu gibi) yalnızca sürekli işleyen değil, tersine kazanılanları her türlü yollarla elde tutmak gerektiğini farkedenden etkin bir çoğunluk olmalıdır.

Ancak, Şili'de büyüyen devrim süreci sırasında, savaşım biçimleri, savaşımın hedefleri kadar önemli sayıldı. Biçim, öz düzeyine çıkarıldı ve tek yol mutlaklaştırıldı. Kuşkusuz, bu bir hata idi ve somut durum değiştiğinde yığınlar ellerinin bağlanmış olduğunu gördüler. Devrimin barışçı gelişimi, varolan koşullarla yan yana sürerken ve halk hareketinin kaderini dile getirirken, devrimi neye malolursa olsun ve her yolla, barışçı yol dışta kalmak üzere, her türlü yol dahil durdurmaya hazırlanmış bir düşmanın tavrına ayak uyduramadı. Bu, akılda tutulmalıdır. Düşmanın savaşçılığı ve saldırganlığı devrimciler için hiçbir zaman bir sürpriz sayılmamalıdır. Düşman direnişe geçmek için daima elinden geleni yapacaktır.

Her olgu yada gelişme, diyalektik olarak değişik etkenlerce etkilenir ve her somut gerçeğin temel ve ikinci dereceden görünüşleri vardır. Geçmiş olayların ışığında Şili'deki durumda biz, politik ve askeri etkenlerin karşılıklı bağlantısı içinde politik etkenin ana rolü oynadığını düşünüyoruz. Askeri etken politik etkenin bir parçasıdır ancak önemli bir parçasıdır. Bu nedenle halk hareketinin askeri politikası, çok büyük önem taşır. Bu, orduya karşı yalnızca belirli bir tavır almanın ve onun içinde potansiyel olarak varolan demokratik bölümüyle sağlam bir bağlaşıklık kurmanın ötesinde bir anlam taşır. Bu, ordunun devrime sadık kalan kesimiyle olanaklı olduğu ölçüde, ortak bir dava yaratabilecek bir güç oluşturmak demektir.

Deneyim, ilerlememizin, yalnızca halkın desteği değil, aynı zamanda yeterli askeri destek ile korunması gerektiğini gösterdi. Bunun sağlanması için önkoşul, (kuşkusuz Komünistlerin özel sorumluluk yüklenmesiyle) bu konuda yapıcı bir politikanın varlığıdır.

YOLU DEĞİŞTİRME OLANAKLARI

Bundan dolayı, devrimin, savaşımın akışına bağlı olarak değişebilen ve devrimini 1917'de Rusya'da olduğu gibi, zaman zaman öteki savaşım biçimlerini zorunlu kılacak bir noktaya ulaşabilen bir süreç olduğunu daima akılda tutarak, ona (kendi davranışımız içinde) yüksek diyalektik doğasını yeniden kazandırmak, dırimsel bir önem taşımaktadır. Bir başka deyimle, devrimin şu yada bu yolunu mutlaklaştırmamalı, bu yolun seçiminin nihai olduğunu ve değiştirilemeyeceğini sanmamalı veya tarihin uzun bir dönemi boyunca tek ve aynı ilkenin kullanılacağını düşünmemeliyiz. Başka ülkelerde bir savaşım biçiminden ötekine geçmek, Rusya'da Ekim Devrimi öncesindeki birkaç ay içinde olduğu ka-

dar hızla meydana gelmeyebilir. Ancak, bizim olumsuz deneyimimiz, savaşımın herhangi özel bir biçimine **değişmez** bir karakter yakıştırmanın, onu, özellikle politik krizler ve büyüyen çelişmelerinin yolaçtığı durumdaki değişmeleri, çoğunlukla aniden meydana gelenleri hiçe sayabilecek bir **sabit** gibi ele almanın yanlış olduğunu ortaya koyuyor.

«Barışçı yol» yalnızca iç savaşı dışta bıraktığı ölçüde doğru bir deyimdir. Ancak, süreçte birçok yükselme ve alçalmaların olması dolayısıyla, şiddetin tarihin «ebesini» olduğunu söyleyen yasayı görmezlikten gelemeyiz. Bunu daima akılda tutmalıydık, yolu değiştirmeye eyleminin «at değiştirmeyi» öngördüğünü ve ilerlememizi sürdürmek demek olduğunu hatırlamalıydık. Akıntının ortasında at değiştirmek zordur. Ancak, önceden hiçbir hazırlığın yapılmadığı bu durumda, değiştirme, daha da zor olur. Değiştirme gerekliliğinin ne denli açıkça anlaşıldığına bakmaksızın, böyle bir değişikliğin olanaklılığı ve bunu sürdürme yeteneği açıkça güvence altına alınmalıdır. Bu, değiştirme anında yapılabilecek bir şey değildir; yapılması yıllarca sürebilecek hazırlıklar gerektirir ve Şili halk hareketinin yapmayı başaramadığı da budur. Yığınların başında yürüyen devrimci öncü, gerici bir saldırıya karşı, gerekli olduğunda en zorlu önlemleri uygulamaya gerçekten hazırlıklı olmalıdır.

Şili'deki Halk Birliği yönetimi altında ise şu olmuştur; birçok kişi, savaşımın yol ve biçimlerini herhangi bir anda değiştirmek için yapılacak hazırlıkları, mutlak bir biçimde kabul edilemez şeylermiş gibi gördüler. Halk Birliği'nin öğrendiği bir başka ders şudur; bir yasallık atmosferi kabul edilir ki, yasaların daha sıkı uygulanmasını getirir ve bu nedenle devrimcilere daha fazla güç katar ve sonunda onların hızla ilerlemesine yardım edebilir; ancak bu, bazı durumlarda düşmanın bir ayaklanma yada darbe planlarına katkıda bulunabilir. Bu doğru bir biçimde anlaşılmadıkça, yasallık kendi başına, hatta yasal savunma hakkını uygulamasını daha da zorlaştırarak halkın elini bağlamak için kullanılabilir. Halkın, Güliyer gibi ellerini ve ayaklarını yasallıkla bağlanmış hissetmesi için bir neden yoktur. Halk, yasallığı, haklı davasını yüksekte tutacak yararlı bir silah saymalı, ancak onu hiçbir zaman bir tuzak yada bir susturucu olarak görmemelidir.

Gericilik ve faşizm Şili'de komplo makinesini kurarken, yasallığın sınırlarını aştığını söyleyerek, Halk Birliği hükümeti'ne karşı sürekli saçma suçlamalara girişti. Güttükleri amaç ise, tüm yasallığı ayaklar altında ezmektir. (Odilon Barrot'un «Yasallık bi-

zi öldürüyor»¹ cümlesini kendi biçimlerinde geliştirircesine «Yasallığı öldürelim» belgisini uygulamaya koyuldular.) Gelişmeler onların, özellikle silahlanmayı denetim altına alma yasasını, halkı silahsızlandırmak ve parçalamak için bir tuzak haline getirdiklerini gösterdi.

Tüm bunlar, temel bir isteme başvurma gerekliliğini doğruluyor: yığınlara dayanmak. Biz, barışçı yolun ancak, eğer devrim düşüncesi halkın çoğunluğunun aklına girer ve onu eyleme geçmeye hazırlarsa, uygulanabilir olduğunu söyledik. Değişiklik isteyen güçler, ezici bir üstünlüğe ulaştıklarında, gerici bir ayaklanma için, bırakın başarı kazanmasını, hiçbir fırsat kalmaz. Lenin'in çok önemli saydığı çoğunluk düşüncesi (1917 Eylül'ünde «halkın çoğunluğu biçim içindir» demişti) savaşımın biçimi ne olursa olsun, utkunun zorunlu koşulu olan geçerliliğini koruyor.

Sonuç olarak, güçlerin dizilişi kesin bir önem taşır. Ben öyle sanıyorum ki, biz, daima değişikliği savunanlar cephesinin onların karşıtlarıninkilerden daha güçlü olmasına ve bu üstünlüğün politik, ideolojik, kültürel, propaganda ve tüm öteki faaliyetlerde olduğu kadar sayıca ve örgütlenme açısından da hatırı sayılır bir ölçüde olmasına bakmalıyız. Bir başka deyimle bu geniş cephe, bağlaşıklıkla nitelik ve dayanışması, onun birleşik eyleminin canlılık ve verimliliği açısından daha güçlü olmalıdır. Aynı zamanda onun programı, kendisini meydana getiren tüm etkenlerin, öğelerin ve güçlerin ortak paydası olmalıdır. Bu temel üzerinde, tek ve aynı yönde ortak saldırıya geçtiklerinde, taktik ve stratejik birliğin ilkelerinden yola çıkarak eşgüdümlü hareket etmeleri gerekir. Düşman ancak bu yolla —gerçek bir koalisyon olarak hareket etmekle, hareketin içinde karşıt kutupların yada parçalanmış eylemin doğmasından kaçınarak ve ortak bir program çizgisi geliştirerek— yenilebilir. Deneyimin gösterdiği gibi, devrimci sürecin ilerlemesi için, cephenin alan ve gücünün korunması, genişletilmesi ve çoğunluğun sağlamaştırılması dirimsel önem taşıyan bir etkidir.

Tekrar ediyorum, düşman olanağı oldukça zor kullanacaktır. Devrim, kan dökmeden yapılabilir ancak, çoğunluk bunu dayatır ve azınlık bundan kaçınamazsa. Bu, 1970'in son aylarında ve kısım 1971'de ülkemizin içinden geçtiği dönem için geçerli sayıla-

¹ Odilon Barrot, İkinci Fransız Cumhuriyetinin tutucu politika adamı. Onun «Yasallık bizi öldürüyor» cümlesi 1848'in sonlarında ve 1849'un başlarında bir halk ayaklanması kıskırtıp, sonra onu ezip monarşiyi kurmak isteyen gericiğin hesaplarını açığa vuruyordu. Bkz. K. Marx, F. Engels, Seçme Yapıtlar, c. I, s. 202.

bilirdi. Bununla birlikte düşman daima, gücünü yeniden kazanmak için elinden geleni yapacaktır. Bu nedenle, yalnızca bir anlık tehlike söz konusu değildir, gerici güçler varoldukça tehlike de olacaktır ve gericilik durumu kendi lehine değiştirmeyi başarırsa tehlike artacaktır.

Sonuç olarak, güçler dengesi sorunu, onun sabit olmadığını ve muhtemel değişikliklerini hesaba katmayı gerekli kılmaktadır. Devrim, durumunu sağlamlaştırıp sınıfsız bir toplum kurmak için bu iç çelişmenin hakkından gelmedikçe ve uzlaşmaz sınıfları tasfiye etmedikçe, güçler dengesi bir anda ve bir daha hiç bozulmamak üzere kurulmuş olmaz.

Halk Birliği yönetimi döneminde Şili bir çeşit ikili iktidar altındaydı. Kuşkusuz bu, 1917'de Rusya'da varolan durumla karşılaştırılamaz. Şili'de, bir yanda yasal bir halk hükümeti, öte yanda da, daha önceden topluma egemen olan tüm güçler tarafından desteklenen yasa dışı gerici bir iktidar vardı. Bazı kilit önemde ekonomik, mali kumanda kolları ve yığınsal haberleşme araçlarının yanı sıra, gerici iktidar, devlet aygıtının önemli bir bölümünü denetimi altında tutuyordu. Gerici iktidar, Halk Birliği'nin yanlış hesaplarını, yetersizliklerini ve kendi planlarını uygulasin diye küçük - burjuvaziye gayrete getirmek amacıyla, Halk Birliği içindeki farklı eğilimleri başarılı bir biçimde kullandı. Bu büyük toplumsal katman, kendi değerlerine bağlı olduğundan ve düşmanın sürekli psikolojik terör makinesinin söylentileriyle korkutulduğundan, çoğunlukla kararsızdır. Düşman orta katmanın desteğini kazanmadıkça ve CIA'nın çabalarıyla zekice yaratılan isteri ortamında politik bilinçlilik, ideoloji ve davranış bakımından farklılık gösteren halkın heterojen gruplarını etkilemedikçe hiçbir şey elde edemeyeceğini çok iyi biliyordu. Eğer oligarşi, yığınları kazanma stratejisiyle bazı kazanımlar sağladıysa, bu yalnızca, kendi sınıfına ait olmayan öteki katmanların desteğini kazanmış olmasındandır. Bunda başarı sağladı, çünkü öteki taraftan yeterli karşı - eylem gösterilmedi, bu da halk hareketinin, hareketin programına bağlı ve orta katmanları yeni toplumda onların da bir yerleri olacağına inandıracak bir politikaya sahip olmamasındandı.

ÖNCÜNÜN SORUMLULUĞU

Savaşımın halkın lehine sonuçlanması için kesin etken kuşkusuz, yığınlara, uygun biçimde önderlik etme yeteneğine sahip, onları olan bitenden haberi kılan, onları gerekli şu yada bu eylem için harekete geçiren, bu politik çoğunluğu sorumluluğunun tam bilincine vardıran ve onu politik bilinçli, birleşik güçlerin bir

bütünlüğü haline getiren doğru bir halk hareketi önderliğidir. Bu konuda, öteki halk cephesi partilerinin yaptığı gibi Komünist Partisi'nin çok önemli bir rol oynadığını söylemeye gerek yok.

Şili halk hareketi kuşkusuz, kendi payına tarihsel başarılarla sâhiptir ve Halk Birliği yönetimi süresince yaratıcı bir girişkenlik göstermiştir. Burada, devletin sınıfsal yapısını değiştirmeye kararlı bir halktan doğan demokratik hükümetin başlangıç biçimleri geliştirilmiştir ve bu, kargaşayı denetimi altında tutmaya yetenekli gerçek bir demokratik yönetimin yararlı öncülleri olarak gelecekte hesaba katılmalıdır.

Bununla birlikte, Salvador Allende'nin Başkanlığa geçmesi, kendi başına devletin sınıfsal yapısını, silahlı güçlerin, polis in yada yönetim mekanizmasının karakterini değiştiremezdi.

Bizim, barışçı yolu izleyen herhangi bir süreçte askeri güçlerle bağlaşıklığı devrimci gelişmenin lehine çevirmenin en önemli şey olduğunu vurgulamamız bu yüzdendir. Bu kilit önemde bir sorundur.

Halk Birliği, devlet aygıtını yavaş yavaş halkın hizmetine girecek bir düzeye gelinceye kadar, halkın örgütlü baskısı altına sokacak değişimleri etkileyecek acil bir gereksinimle yüzyüze geldi. Dahası, deyim in en geniş anlamıyla yığınların katılmasını içeren etkin demokrasiyi ilerletmek, gerici lere egemenlik kurdukları alanlardan el çektirmek ve tüm gerçek iktidarı emekçi halka, ilerici toplumsal katmanlara geçirmek kaçınılmazdır.

İktidarda kaldığı üç yıl içinde Halk Birliği hükümetinin, yığınların etkin desteğini kazandığını inkar eden hiçbir şey yoktur. Bununla birlikte —demokratik ya da sosyalist— amaçlar konusundaki karışıklık ve Halk Birliği programına yabancı yada katıksız ütopya üzerinde temellenen düşüncelerin ortaya atılması, herhangi bir anda yığınların girişkenliğine doğru yön vermeyi ve herkesin anlayabileceği yurtsever bir önlem olan her sorunu çözümede —bakır madenlerinin ulusallaştırılmasında olduğu gibi— çoğunluk desteğini korumayı olanaksız kılmıştır.

Şunu vurgulamamıza izin verin ki, tarihin bu bölümünün acıklı sonucu, geçmiş in böylesine acık bir gerçekliğinin önemini küçültmemelidir; çünkü bu, halk hükümetinin üç yıldan daha az bir sürede, halkın anısında ve içinde yaşayan değerli kazanımlar kaydederek muazzam ilerleme sağladığı ve (sonradan fasist rejim tarafından yok edilmiş olmasına karsın) kalıcı politik bir mirasın parçası olan bir olgudur. Bunlar, ülke simdiki durumundan kurtulduğunda önemli bir harekete geçirici rol oynayacak bir mi-

ras oldular. Bu deneyimi küçümsemek yanlış olur. Böylesine trajik bir biçimde yıkılan bir halk hareketinin çok olumlu önemini ve büyük yapıcı katkısını ciddi olarak gözönünde tutmalıyız.

Bununla birlikte, yığınların politik eylem içinde ve politik durumu değerlendirme yoluyla sürekli eğitilmedikçe, yalnızca güdülerini izleyerek, düşmanı yenmek ve tarihi yaratmaya bilinçle katılmak için gereksinilen toplumsal uyanıklılık düzeyine yükselmeyecekleri görüşünü koruyoruz. Bu nedenle, **işçi sınıfına ve halk hareketine herhangi bir anda**, faşist yönetimin korkunç koşullarında dahi, **bilimsel bir önderlik sağlamak** ülke içinde ve dışında çalışan Komünistlerin **Marksist - Leninist politik öncüsünün bir ödevidir**. Temel görevini yerine getirirken öteki partilerle, bağlaşıklarıyla birlikte devrim sürecinin gelişmesinden sorumlu olan önder Parti, Komünist Partisi, şu iki öğeden oluşan diyalektik denklemi çözmek zorundadır: zaman zaman tehlikeli ölçülere varan çelişmelerden kurtulamamış bir halk hareketinin öteki güçleriyle birlikte **kendi birliğinin niteliği**; ve hiçbir koşul altında, anlaşmazlıklar ortamında bile birliği zayıflatmak değil, güçlendirmek amacıyla halka ve ülkeye kendi politikasını sunmaktan vazgeçemeyecek bir parti olarak bu hareket içindeki **bağımsız rolü**.

GÜNÜMÜZDEKİ KARŞI - DEVRİM, DEVRİMİ NASIL BASTIRABİLİR

Halk kesimi temsilcilerinin konumları adım adım zayıflatıldı, sonunda bu tam anlamıyla açığa çıktı ve gerici darbenin başarısına yaradı. Bunun yanı sıra, işçi sınıfının bağlaşıklıklar politikasının uygulanmasında eksiklikler vardı ve yönetimin son aylarında hem politik hem de askeri alanlarda güçler dengesi gözle görülür ölçüde bozuldu. Herşeye rağmen ve bununla birlikte Şili devriminin bu döneminin olumsuz sonu, daha önce de belirtildiği üzere halkın kendi isteğinden değil, tersine faşist darbe tarafından uygulanan zora dayanan aşağılık müdahale ve vahşi değişiklikten dolayıdır.

Devrimci sürecin bir halk çoğunluğu tarafından desteklenmesi gereklidir. Kaçınılmaz bir şey olmasına rağmen bu etken devrimin başarısını güvence altına almaz, eğer halk hareketi etkin savunma önlemleriyle çoğunluğun çözülmesini önleyemezse, devrimin ilerlemesi bozguna uğrayabilir ve kazanımları boşa çıkarılır.

Biz yalnızca silahları kastetmiyoruz. Politik sonuçlara ulaşmak için, emperyalizm ve iç gericilik, saldırılarını herşeyden önce

ekonomik alana yönelttiler, bu, onların özellikle güçlü olduğu ve burada herşeyi daha kolaylıkla yapabilecekleri bir alandı. Ekonomik saldırı, bugün artık Latin Amerika politik gericilerinin yaygın bir biçimde günlük uygulamaları haline gelen bireysel terör ile birleştirildi. Sonuçta ortaya çıkan durum, bazılarınca çok iyi örgütlenmiş diye tanımlanan tam bir kargaşa oldu. Bu, amacı için bütün dış propaganda saldırısını kullanmaktan çekinmeyen CIA tarafından örgütlendirildi. Karşı - devrimin, yığınsal haberleşme araçlarını böylesine adamakıllı, böylesine büyük ölçekte ve böyle bir güçle kullanması belki de ilk kez oluyordu. Bu tarihin en dikkatli bir biçimle incelenmeye degecek bir başka sayfasıdır. Hükümetin karşı önlemlerin eşgüdümünü sağlamada ve örgütlemekteki başarısızlığıyla gericiliğin planlarına yardımcı olundu. Halk Birliği içinde birbirine paralel iki politika çizgisinin varlığı, gericiliğin komplosunun başarısına yaradı. Bunun yanısıra komplocular, keskin devrimcilerin sahip olmadıkları halde, sözünü ettikleri silahlı güçler masalını sürekli kullandılar.

Söylemeye çalıştığımız şey, hiçbir silahın ateşlenmediği bir savaşın, yığınlara kelime kelime sürekli anlatılması gerekli ortak, tam anlamıyla açık bir politikayı gerektirdiğidir. Bu, yalnızca istihbaratı ve karşı - istihbaratı doğru bir biçimde örgütleme sorunu değildir. Görev, komplonun, yukarıdan aşağıya doğru, ekonomik, psikolojik, halk kesiminden gelen yada bir başka biçimde her yöndeki, ancak herşeyden önce askeri olan merkezi güçlerini parçalamayı hedef almış topyekun politik bir savaşım yürütmektir.

ORDU SORUNUNUN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKLİDİR

Bu kanlı olaylar, silahlı güçlerin rolünü çok iyi aydınlatmıştır. Bu sorunun küçümsenmesi kendisini, halkın uğradığı yeni bir trajediye döndürmüştür. Bizim tanık olduğumuz şey, yalnızca geçmişin basit bir yinelenmesi yada tarihin uzun bir döneminden çıkan derslerin doğrulanması değildir. Emperyalizm ve iç bağlaşıkları, orduyu kışlasından çıkarma konusuyla geçmişte olduğundan daha çok ilgilidirler. Bu, halk hareketinin gelişen ve büyüyen gücünün, toplumun ve devletin, emperyalist - kapitalist denetimini şimdiye dek görülmemiş bir ölçüde tehdit etmesinin dolaylı da olsa kabullenilmesindedir. Açıktır ki, artık Latin Amerika cumhuriyetlerinin tarihinde yeralmış, yüksek rütbeli bir serüvenciye yada hükümet sarayında iktidara susamış bir kişiyi, basitçe değiştirmek için girişilen sayısız askeri eylemler söz konusu değildir. Bir kural olarak askeri eylem şimdi, halk hareketine karşı ve

herşeyden önce, gericiğin ilerici güçlerin bir utkusunu engellemek yada kazanımlarını ortadan kaldırmak için başka çaresi kalmadığında, doğrudan doğruya giriştiği bir eylem konusu olmuştur. Bu bize, askeri sorunu, bugünün bakış açısından yeniden değerlendirmemiz gerektiğini hatırlatmaktadır. Emperyalizmin, Pentagon'un dünya çapındaki stratejisini uygulayan güçlerin ayrılmaz bir parçası olarak etkilemeye çalıştığı Latin Amerika orduları arasında, ısrarla destek aradığı olgusunu gözden kaçırmasak, yapacağımız hiçbir yeni yaklaşım bu soruna açıklama getirmeyecektir. Ülkedeki bazı askeri önderlerin benimsediği ithal malı bir doktrine göre, baş düşman bugün ülkenin dışında değil içindedir ve buna «içteki yıkıcı» denmektedir. ABD askeri - sanayi kompleksi nazik bir anda, «Asyalıların Asyalıları öldürmesi»nin umulduğu **savaşı Vietnamlılaştırma** taktik ilkesini geliştirdi. Bunun şimdi ülkemizdeki özlü deyişi, silahlı güçlerin kendi halkına karşı savaş açması anlamına gelen «Şilililerin Şililileri öldürmesi»ni beklemektir. Bu, emperyalistlerin Şili'deki egemenlik ve yağmalarını kolaylaştırıyordu. Bu bağlam içinde, emperyalizmin çıkarını temsil eden Pinoçe'nin Uruguay'da verdiği demeç utanmaz bir acıklı - güldürüydü. Pinoçe, «ABD Şili'den komünizmi uzaklaştırmak için tek bir kurşun dahi atmadı. Burası Vietnam değildi. Kimse öldürülmedi» diyordu. Gerçekten hiçbir ABD askeri öldürülmedi, ancak ondan sonra binlerce Şilili öldürüldü. Pinoçe bu ölümleri saymıyor.

Bazı Pentagon politik ve askeri stratejistleri, yaptıkları en iyi yatırımın Latin Amerikalı subayları ABD askeri akademilerinde eğitmek ve onlara Pentagon düşüncesini aşlamak olduğunu söylemişlerdi. Gerçekten de yaptıkları budur. Senatör William Proximire, 1971'de, ABD'nin 1945 ve 1971 yılları arasında 70 bağımsız ülkeden gelen 320.000 askeri hizmetliyi eğitmek için 175 milyar dolar harcadığını ilan etti. 1965'de Robert Wood (o zaman askeri yardım komisyonu başkanıydı) hemen hemen bütün Latin Amerikalı subayların ABD'de yada Panama Kanal Bölgesinde² eğitim gördüklerini gururla söylemişti.

Emperyalistler şimdi meyvaları topluyorlar. Birçok Latin Amerika ülkesinde, kendilerine yararlı gerici askeri diktatörlükleri zorla dayatmışlardır. Başka yerlerde de aynısını yapmayı planlıyorlar.

Bu yüzden, yanlışlarımızın derslerinden şu sonucu çıkarmalıyız: devrimin barışçı gelişimini güvence altına almak için silahlı

² Bkz. Fernando Rivas y Elizabeth Reimann, **Un caso de penetracion imperialista**, Ediciones 75 Mexico City, s. 7.

güçler içindeki gericiilerin, halk hareketinin cellatları ve boğazlayıcıları olmalarını engellemeliyiz. Bir başka deyimle, ordunun süper - polis rolü oynamayı bırakması, Pentagon'dan emir alan iç sömürgeci bir güç, tekellerin ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını koruyan bir sigorta şirketi yada bir Romalı muhafız birliği gibi iş görmemesi için çare aramalıyız.

Şili halk hareketinin en büyük zayıflıklarından birisi, bu sorunun halk arasında derin kökleri olan partiler, yığınlar dışta bırakılarak tercihen bireyler düzeyinde yetersiz, güçbela ve çekinecek ortaya atılmış olmasındandır. Ödevlerini yapmaktan kaçınan kimseler uzun süre ordu ve polisin başında kalmışlardır. Birçok yüksek rütbeli subayın düşünceleri pek bilinmiyordu. (en çarpıcı örnek Pinoçe'nin durumudur, ancak bu tek örnek değildir). Yıkıcı faaliyetlerle delik deşik edilen istihbarat hizmetleri feci halde yetersizdi. Bunun yanı sıra, kabineye başkanlık ettiği sırada ve başkomutanlığa atanırken, bu görevden ayrılmasından sonra General Prats'ı desteklemek konusunda hükümet içinde birliğin sağlanamaması herşeyi etkiledi. Samimi görüşümüz odur ki, biz Komünistler de, askeri politikamızın ve silahlı güçlere karşı tavrımızın zayıflığı ve savunulamayacak birşey oluşunun sonucunda ortaya çıkan bu tarihsel hatadan ötürü sorumluyuz.

Orduda lehte bir değişiklik nasıl yapılabilir? Bu, çok zor, ancak hiç kuşku yok ki yapılabilir bir görevdir. Bu soruya olanaklı olduğu ölçüde doğru cevap vermek için, ordunun toplumsal yapısını, sınıf bileşimini ve faaliyetlerinin mekanizmasını, tarihin akışı içinde değişen işlevlerini ve toplumda şimdiki rolünü - bir başka başka deyişle davranışının diyalektiğini çözümlememiz gerekir.

Latin Amerika ülkelerinin silahlı güçleri, soyut kurumlar yada alın yazıları halklarını kaçınılmaz olarak ve her zaman için kanlı bir biçimde bastırmak olan korkunç örgütler değildirler. Burada, utkan bir sosyalist devrim tarafından yaratılan Küba'nın devrimci silahlı güçlerinin özel karakterini vurgulamak gereksizdir. Ancak, kıtada devrim yapılmamış ülkelerin ordularında bile, bize rollerinin kadereci bir açıklamasına yada aşırı kötümserliğe hak kazandırmayan gelişmelere tanık oluyoruz. Karl Marx, İspanyol ordusundaki iki akımı ayırıyordu. (tarihsel olarak söylersek bu, atmosferi bakımından ve birlikleri eğitmek, düşünce aşlamak için bir okul olan bir zamanların İspanyol - Amerikası ülkelerinin ordularıyla bazı benzerlikler taşımaktadır.) Karl Marx, toplumsal ve politik faaliyetin, kendisini bugüne dek kanıtlayan iki almasığını görmüştü: aptal gerici bir tavır ve aynı zamanda, Rafael Riego'nun başını çektiği ayaklanmanın gösterdiğine benzeyen, bir

devrimci girişkenlik potansiyeli. Bu girişkenlik kendisini yalnızca politik kriz dönemlerinde gösterir. Lenin, gelişen devrimci bir hareket ile, bunun silahlı güçlerdeki yansıması olarak orduda büyüyen huzursuzluk arasındaki canlı bağa işaret etmişti. Bununla birlikte, kabul edilmelidir ki, tarihsel olarak egemen olan, ordunun bu karakteristiği değil, tersine, onun zulme dayanan bir düzenin silahlı güvencesi olmasıdır.

Ordu hakkında «partikülarizm (tekelcilik)» teorisinin savunuculuğunu yaparak, onun belirli bir anda «politik tarafsızlığa» bağlı kaldığını ileri süren birçok kişi vardı Şili'de. Yalnızca şunu belirtmek doğru olur ki, ordu daima şu yada bu sınıfın veya hareketin kesin etkisi altında hareket eder. Ancak bir hayalci, ordunun politik olarak «tarafsız» olduğunu düşünebilir. **Zamanı gelince değil, belirli bir durumda** orduyu gerici bir darbeye karıştırmayı amaçlayan faşist planları engellemek için, silahlı güçlerin dışında ve içinde yürütülecek savaşımın bir sonucu olarak **bir tarafsızlaştırma dönemi** yaratılır. Bu durumda halk ordudaki, anayasaya sadık ögelere güvenebilir. Devrimin barışçı gelişme kavramı çevresinde bu **tarafsızlaştırmanın** bir süre için belirli bir etkisi olabilir.

Kuşkusuz akılda tutulması gerekli çok önemli bir etken, askerlerin sınıf kökenidir. Bununla birlikte askeri hizmetlerdeki çoğu üyelerin, nihai olarak işçi sınıfı ve yoksul köylülükten geldiği olgusu, kendisinin yalnızca devrimci bir durumun etkisi altında ve kışlalarda belirli ideolojik çalışma sürdüren bir örgütün varlığı halinde yığınsal ölçekte gösterir.

Asıl olan, askerlerin tümüne yada çoğunluğuna kamu görevi hakkında yanlış bir toplumsal bilinç ve yanlış bir kavram dayatılmış olması ve bunun, kendi payımıza etkin ideolojik ve politik çalışmayı daha da gerekli kılmasıdır.

Bu sorunda uzmanlaşanların çoğunlukla benimsedikleri bir görüşe göre, darbe öncesinde Şili ordusunda üç akım belirmişti. —yeterli bilimsel kesinlik olmaksızın— bunlar şöyle sınıflandırılıyor: 1 — yurtsever askerler yada «anayasacılar»; 2 — mesleki görevlerine sadık askerler; 3 — faşizmin lehinde olan askerler. Bu sınıflandırma, aşağı yukarı gerçeğe yakındır ve geçerliliğini korumaktadır. Bununla birlikte, iç ve dış etkenlerin işlemleriyle sonradan getirilen değişiklikleri gözden kaçırmak mekanik bir yaklaşım olacaktır. Totaliter devletin elinde bulunan yığınsal haberleşme araçları tekeline rağmen, Şili toplumunda kuşkusuz süregiden, ideolojik savaşımı da içeren mücadele, aynı zamanda silahlı güçler üzerinde de etkisini göstermektedir. Ülkenin anti - fa-

şist güçleri, onun halkçı ve demokratik hareketi bu savaşıma etkin bir biçimde katkıda bulunabilir, bulunmalıdır da.

Bunun için ortada nesnel önkoşullar vardır: kökleri derinlerde olan yıkıcı ekonomik bir kriz; cuntanın çevresindeki politik boşluk, rejimin uluslararası planda soyutlanması ve halk çoğunluğunun ona karşı duyduğu nefret. Diktatörlüğün dayatılmasından üç yıl sonra, bugün çeşitli öznel etkenler de olgunlaşmaktadır. Geçtiğimiz yılda işçi sınıfının rolü artmıştır. Komünist Partisi, vahşi baskıya kahramanca göğüs gererek öncülük rolünü azimle sürdürüyor. Parti örgütleri ülkenin her yerinde etkindir. Başlıca halk muhalefeti partileri, ulusal düzeyde yeniden örgütleniyorlar. Yönetici gruplar içindeki anlaşmazlıklar artıyor. Askeri kılığın, ülkenin herhangi bir sorununu çözmek bir yana, daha da ağırlaştırdığına ikna olan halkın cuntayı giderek artan ölçüde lanetlemesinin de gösterdiği gibi, ordu çevrelerindeki yalpalama daha da açıklık kazanmıştır. Ordu içinde daha fazla sayıda kişi cuntanın azgın terörizmini, benzeri görülmemiş vahşiliğini ve (Şili Gizli Polisi) DINA'nın kötülüklerini lanetlemektedir. Bu kurumun doğrudan doğruya Pinoçe'ye bağlı olan faaliyetlerini, aşağılık bir insan avı ve rejimin tutuklandıklarını inkar ettiği ancak, Şili gestaposunun tutuklusunu olan kişilerin adlarını içeren çok sayıda ve giderek artan «kayıp kişiler» listesiyle belirlenmiştir.

Bugünkü kâbusa, halkın çektiklerine son vermeyi hızlandırmanın büyük ölçüde kendimize, Halk Birliği'nin faaliyetine ve genel olarak anti - faşist güçlere dayandığını biliyoruz. Birçoğunun acı, ötekilerin öğretici ve tümünün eşit ölçüde yararlı olduğu Şili deneyiminden sayısız dersler çıkarırken, halkın özverili, çok tehlikeli ancak artan ölçüde yaygınlaşan ve örgütlenen bir savaşım vererek durumu değiştirmek için yolu açacağını düşünüyoruz. Bu yalnızca, zamanı geldiğinde Şili'ye, halkın arasına dönmeyi değil, aynı zamanda bazı acil teorik ve politik sorunların ele alınmasına (işlenmesine) katkıda bulunmayı olanaklı kılacaktır.

Dünya Çöl Olmasın!

Dünya Sendikalar Federasyonu ile Dünya Bilim İşçileri Federasyonunun ekolojik (çevrebilimsel) sorunlar konusunda ortak açıklaması *. Aralık 1975

Bilim ve teknoloji ilerledi. İnsanlığa doğa olayları karşısında olağanüstü bir güç sağladı. Ne ki, bu gücün yaşama geçirilmesi artık insanlığın denetiminden uzak tutulamayacak yakın ve uzak gelişmelerin kararlaştırılması konusunda yeni sorunlar doğuruyor.

Tüm emekçilerin bunu bilmeleri gerek. Bundan ötürü, içinde yaşadığımız toplumun yapısını göz önüne almadan, ondan kopuk olarak çevrebilim (ekoloji) sorunlarını (doğal kaynakların yönetimi, yaşam koşulları, yaşamın niteliği) çözmek, hatta bunları ortaya koymak bile olanaksızdır.

Sosyalist ülkelerin, böylesi sorunlara olumlu yanıtlar verecek olanakları var. Oysa kapitalist ülkelerde bu sorunlar, kapitalizmin bunalımının sadece bir başka yönü olan gerçek bir ekolojik bunalımının sadece bir başka yönü olan gerçek bir ekolojik bunalımın varlığını ortaya koyarlar.

İşçilerin maddi ve kültürel durumları hızla gelişti. Kentleşmenin hızlanması, nüfus yapısına ilişkin (demografik) değişimler ve insan gereksinimlerinin evrimiyle birlikte sanayi ve tarım üretiminin gelişmesi, yaşam çerçevemizi değiştirdi ve yeni istemler yarattı. Kapitalist ülkelerde işçilerin sömürülmesi, toplumsal hizmetlerin yetersizliği, kaynakların tekellerce boş yere harcanması, salt işçi sınıfınca değil, aynı zamanda halkın en geniş kesimlerince de reddediliyor.

İşçilerin günlük yaşamı anlamaları için şimdi ellerinde bulunan olanaklar, hem nicelik, hem nitelik bakımından, gelecekleri ve gereksinimlerinin karşılanması konusunda onları sorular sormaya yöneltiyor. İşçiler, yaşamın niteliği, yaşam düzeyi, enerji tüketimi ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerinin, yine birbiriyle ilişkili bir dizi ekonomik, toplumsal ve politik mekanizmaya bağlı olduğunu giderek daha bir kavramaya başlıyorlar. «Herkesin gereksinmesine göre» ereğine sosyalist toplumda erişilmeyeceğini

* La Terre Ne Doit Pas Devenir Un Désert, DSF Yayını.

anımsamakta yarar var, çünkü sosyalist toplum bu yolda bir aşamadır ve yeni gelişmeler tarihsel perspektifleri (açınımları) açısından ele alınmalıdır. Ancak muhakkak olan bir şey varsa, o da, çoğunluğun gereksinimlerinden çok, bir azınlığın kârı peşinde koşan kapitalizmin böyle bir çözümü başaramayacağı, tersine artan ölçüde karşıt yönde yürüyeceğidir.

Bundan ötürü işçiler, şimdi «ekolojik bunalım» diye bilinen konuda, sorumluluğu bilim ve bilim işçilerinin üzerine yıkarak, kendi bunalımını örtmek, toplumsal - ekonomik işleyişini gizleme yollarını arayan kapitalist çözümlemeyi (analizi) çürütmek için, kendi çözümlemelerine sahip çıkmak durumundadırlar.

.....

İNSAN VE EKOLOJİ

Ekoloji (çevrebilim), bir ekosistemler, yani belli bir çevrede hayvan ve bitki topluluklarının karşılıklı etkileşimlerinden oluşan sistemler bilimidir. Uzunca bir süre insan, bu sistemin kesinlikle dışında tutulmuştur. Ekoloji de betimleyici (tasviri) ve görece olarak durağan (statik) bir bilim, kamuoyunun dikkatini çok az çektiği için de, küçük bir bilim dalı olarak kalmıştır. Şimdi geçmişte kalan ilk ideolojik savaştan sonra, insanın doğadan ayrı olmadığı, tersine onun bir parçası, ekosistemleri oluşturan öğelerden biri olduğu kabul edilmiştir. Bir süre sonra insanın daha etkin ve dinamik etmenlerden biri olduğu teslim edilmiştir.

.....

Ekolojide insanın bir etmen olarak kabul edilmesi kararının geniş kapsamlı sonuçları olacaktır. Çünkü bilimsel ve teknolojik ilerleme, öteki canlı varlıklara oranla ortalama insana büyük bir güç kazandırmıştır. Doğa üzerinde insanın etkisini artırmada, üretici güçlerin gelişmesi ve yoğunlaşmasının ikili bir sonucu vardır.

İlki, böyle bir gücün farkına varılmasının, artık insan denetiminden uzak olmayan olgularla karşı karşıya kalındığı zaman karar verme sorununu ortaya getirmesidir. Aynı şey, daha önceki ampirik * ve bireysel temelde ele alınan doğal kaynakların ulusal ve kolektif yönetimi için de sözkonusudur.

Örneğin, daha etkili ve zararsız doğum kontrol araçlarının bulunması, nüfus yapısına ilişkin sorunlar ortaya koyabilmemiz ve onlara çözümler bulabilmemiz anlamına gelir.

* Ampirik : Sadece denemeye ve görgüye dayanan, ç.n.

Başka bir örnek verelim: 2-4-D gibi bitkisel zehirlerin bulunması, tarımda yabancı ot öldürücüleri üretmemizi sağladı, ama bunların aynı zamanda Vietnam'da askersel amaçlarla kullanılması bilimsel sorumluluğu artırmaktadır. Böylesi sorunların ortaya çıkması ne şaşırtıcıdır, ne de görmezden gelinebilir. Ne denli zor ve ciddi de olsa, bu sorunlarla yüzyüze gelmek zorundayız ve bunlarla yüzyüze gelmek, gezegenimizde bilinçli evrime doğru bir adım atmak demektir.

İkinci sonuç, yeni gereksinimlerin ortaya çıkması ve bunların topluma maledilmesidir. Bunların niteliklerinin incelenmesi ve karşılanması, ekolojinin boyutlarını aşar. Ne var ki bu gereksinimlerden bazıları, insanın doğayla ilişkisi sorununu ortaya çıkarır. Burada da, bunun yanıtı, büyük ölçüde içinde ele alındığı siyasal sisteme bağlıdır. Açıktır ki, kapitalist sistemde çevre, bir meta (mal) ve kâr kaynağı sayılır. Kapitalizmde su, kâr, klorofil, hatta barış ve huzur bile çoğunca satılıktır.

EVRİM YOLU

Çevre konusundaki ilk ideolojik savaş bittikten hemen sonra ikincisi başladı. İnsanı doğa kavramının dışında tutanlar, sonunda gönülsüz de olsa onu kabul etmek zorunda kaldılar. Aynı felsefi ve dinî görüşlerin bir parçası olan bu kişiler, insansız doğanın bir yeryüzü cenneti olduğunu, buradan bir tür cehenneme doğru düzgün adımlarla geri çekildiğimizi ileri sürüyorlar. Onlara göre herhangi bir tür cehennem değil bu. Bilimsel ve teknolojik olduğunu savlayan bir uygarlık cehennemi. Bu görüş bir taşla iki kuş vurmanın yollarını arıyor.

İkinci ideolojik savaşımız, hem geçmişi, hem de zamanımızı göz önüne almamızı gerektiriyor. Geçmişin tüm kanıtları bir araya toplanırsa, her halde geçen yüzyılın işçileri, Orta Çağ köylüleri, eski Roma köleleri cennette yaşadıklarına zor inanırlardı. Şimdiki birçok yoksul insan gibi, geçmişin mağara adamı da açlık ve hastalık korkusuyla yaşıyordu.

Malthus teorilerinin tersine, şimdiye dek insan nüfusundaki artışa, ortalama yaşam düzeyinin yükselmesi eşlik etmiştir. (Ancak bu, sınırsız nüfus artışını gerekli ya da yerinde gördüğümüz anlamına gelmez). Bu, işçilerin sürekli ve artan ölçüde örgütlü savaşmaları sonunda olmuştur. Zamanımızın, düşsel ve mükemmel geçmişten hiç de doğal olmayan bir ayrılış olduğu yolundaki sahtecilik ve karaçalma kampanyasına hakettiği karşılık verilmedir.

Zamanımıza gelince: Toplumumuz ve çağımız salt bilimsel ve teknolojik değildir. En başta onu belirleyen toplumsal ve siyasal rejimler vardır (ötekilerin yanısıra kapitalist ya da sosyalist). Bu rejimler, bilimsel ve teknolojik bilginin kullanımı bakımından farklılıklar gösterirler. Bu bilgi, sözkonusu rejimlerin bir bölümünde insan gereksinimlerinin karşılanmasına yarar, bir bölümünde ise kârları artırma aracı olur.

İnsanın, önceden bilmediği, kendisine dayatılan bir geçmişi koruması gerekmiyor. İnsan, «başlangıçta cennet vardı» sahteciliğinin içyüzünü açığa vurmaya zorundadır. İnsan, uzun bir süredir yaptığı gibi, doğayı değiştirmeye devam edebilir, ama bunu şimdi bilerek yapabilir. Bilerek, çünkü şimdi bu mümkündür. Başka bir deyişle, doğadaki değişimler, artık rasgele insan eyleminin irade-dışı yan ürünleri ya da ticari ilişkilerin bir sonucu değildir. Tersine, tüm öğelerin gözönünde tutulduğu ve gerçekleşmesi için siyasal araçların kullanıldığı önceden bilerek hazırlanmış planların sonuçlarıdır.

DOĞAL KAYNAKLARIN YÖNETİMİ

Ekoloji alanındaki üçüncü savaşa gelince... Buna daha büyük bir açıklık getirmek zorundayız. Belli bir siyasal görüşün tersine, yeryüzü kapalı bir sistem değildir. Dünya, güneşten kaynaklanan güçlü bir enerji akımıyla taranmaktadır. Dünya, bu akımla doğrudan bağlantılı yenilenebilir kaynaklardan (örneğin, bitkilerin fotosentezine bağlı kaynaklar zinciri) yararlanır. Bunun yanısıra dünya, insanlığın doğuşuna aşağı yukarı denk düşen (kömür, petrol, vs. de olduğu gibi, ve insan çağından çok önceki sabit bir enerjiden doğan yenilenmeyen kaynaklardan da yarar görür.

Maddi varlıkların kaybı ve israfı ve birçok teknolojik sorun bu açıdan ele alınmalıdır. Böyle bir çerçeve içinde çok uluslu şirketlerin insan emeğini sömürmelerinin yanısıra, doğal zenginlikleri yok ettikleri görülebilir. Aynı bağlam içinde petrol bunalımının bilimsel anlamı değerlendirilebilir. Çalışmalarımızın pekçoğu enerji yoluyla açıklanabilir: salt ulaşım ve ısıtma değil, aynı zamanda konut yapımı, ya da patates ve süt üretimi gibi.

Bu oldukça yeni bir kavramdır. Örneğin, hektar başına mısır ürünü artarken enerji ürünü düşüyor. Çünkü tarımda kullanılan enerji, gübre, yabancı bitki öldürücüleri; tahıl üretiminin iyileştirilmesini aşan bir noktaya gelmiştir. Bu sorun daha gelişebilir, an-

cak ilk kez, böylesi sosyo - ekonomik sorunların âcil kâr anlayışından başka bir anlayış içinde konması ilgi çekicidir.

Böylelikle ve sosyo - ekonomik olayların zorlamasıyla ekolojinin kendisi hızlı bir evrimin içine itilmiştir. Bundan ötürü, ekosistemlerin, yani kabaca yenilenebilir kaynakların nasıl yönetileceği sorunu, ekosistemlerin çalışması henüz tümüyle anlaşılmasından ortaya çıkmıştır. Yanıtlardan biri, «sıfır büyüme» görüşüdür. Bu konuda birçok yorum yapılabilir, ancak bu kavramın kendisinin herhangi bir mantıki plandan sapma, hareket dünyasında (salt herhangi bir hareket değil, işçi sınıfının, dünyadaki sömürülen ülkelerin kurtuluşu hareketi) durağan bir yanıt olduğunu vurgulamalıyız.

Ekolojinin bu üçüncü savaşı, insan bilimleriyle; ekonomik, toplumsal ve siyasal bilimlerle olan ilişkilerini kapsar. Burada da insancıl amaç ve niyetler maskesi altında gereksinim ve araçların bilimsel analizi yapılmadan alınan keyfi kararlara karşı koymalıyız. Çünkü özellikle kapitalist ülkelerde iktidarda bulunanlar böyle analizlerden yana değildirler. Çünkü böylesi analizler, onların miadını doldurmuş sistemlerinin sürmesine elverişli haksız kararlarının içyüzünü büyük ölçüde açığa vurabilir.

EKOLOJİ VE POLİTİKA

Egemen politik gruplarla bilim adamları arasındaki ilişki sorusu, her zaman zor bir soru olmuştur. Bilim adamları çoğunca toplumdaki yerlerini ve potansiyel güçlerini değerlendirmede başarısız kalmışlardır. Politikacılar sık sık bilim adamlarını ters yollara sevk etmişler, özellikle onların bulgularının askeri alanda uygulanmasını, araştırma programlarını kötüye kullanmışlardır. Gelişmelerinin şimdiki evresinde kapitalist ülkelerde, bilimsel başarıların, enbaştta da bilimin dar politik amaçları haklı göstermek için kullanılması, sık sık aldatıcı durumlar ortaya çıkarmıştır. Kamuoyunun bu sözde bilimsel savları çürütme ve gerçeği doğrudan ayırma olanaklarının bulunmaması işi daha ciddi bir hale getirmektedir.

Öyleyse, şimdi, ekolojiden daha iyi bir hükümet aracı olabilir mi? Yaşamın niteliğini, çevre kirlenmesini, pazar gezmesini ya da petrolü ilgi alanı dışında bırakmayan bir bilim! Böyle bir geniş çerçeve içinde, endüstrice gelişmiş kapitalist ülkelerin politik stratejisi daha bir belirgin nitelik kazanıyor: Kemerleri sıkma kampanyasıyla birlikte giden, hatta onun önünde gelen çevre için ve bilime karşı bir kampanya. Veriler konusunda gerçekten yeterince bir kafa karışıklığı ve çelişki var!

Uluslararası alanda, en başta, örneğin aynı önerinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için geçerli olduğuna nasıl inanabiliriz?

Tüm dünya üretiminin yüzde 50'sinden çoğunu çıkaran ve yüzde 10'undan azını tüketen Üçüncü Dünya'nın petrol üretici ülkelerinden enerji kullanımında tutumlu davranmalarını nasıl isteyebiliriz?

Kilometre kare başına düşen nüfus sayısı 9'dan az olan, temel gereksinimlerini (yeterli yiyecek - içecek, konut, ısınma, elektrik, doktor) ancak uygun bir maddi büyüme yoluyla gerçekleştirebilecek olan Afrika ülkelerinden nüfus artışını durdurmalarını istenebilir mi?

Gelişmekte olan ülkelere büyümelerini durdurmalarını istemek, yeni tür bir yeni - sömürgecilik icadından başka bir şey değildir. Kapitalist ülkelerdeki milyonlarca işsizden ve düşük gelirli işçiden, enerji kullanımında tutumlu davranmalarını istemek, daha iyi bir yaşam ve daha iyi çalışma koşulları istememek, bu ülkelerdeki savaşımın temel ekonomik niteliğini zayıflatmaktan başka bir şeye yaramaz.

Bunu yapmanın en ustaca yolu, kemerleri sıkma politikasının işçilere dayatılmak da ne söz, Malthusçu kendini zora koşma ve yazgıcılık savları temelinde halkın bunalım zamanında bunu kabul ettiği, hatta istediği izlenimini verebilmektir. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nün model ve hesaplamalarının bellibaşlı kullanımlarından biri, maddi büyüme ile kâr artışı arasındaki kafa karışıklığı temelinde dayanan tekelci politikalara bilimsel bir kılıf hazırlamak olmuştur.

Bunu söyledikten sonra, gerçek dünyanın birçok sorunla yüz yüze olduğunu belirtmek gerekir. Özellikle şu üç sorunun bile bile karıştırılması hem can sıkıcı, hem de kabul edilemez bir niteliktedir.

İlki —ve herkesin bildiği bir şey— genel bir politik ve ekonomik sorundur: Kapitalizmin bunalımı. Çeşitli nedenlerle, sosyalist ülkeler, özellikle burada tartıştığımız sorunlar çerçevesinde, bu bunalımı görmezden gelemezler. Çünkü doğal kaynakların kötüye kullanılmasının uluslararası etki ve sonuçları vardır (Okyanusların ve atmosferin kirlenmesi, artık maddelerin yeniden kullanımı, enerji kaynaklarının silah yarışı yoluyla ısrafı, vs. gibi.).

İkinci sorun, her ne kadar genellikle ortaya konulduğu gibi olmamakla birlikte, enerji bunalımıdır. Daha önceleri de yaptığımız gibi, ana enerji kaynağını her halde değiştirmek zorunda kalacağız.

Üçüncü tür sorunlar, dünya yüzeyindeki insan eylemlerinin «doğal güçler»in işlemesiyle pekçok ortak yanının olmasından doğar. Örneğin, bir dakikada tüketilen su miktarı, varolan su miktarının çok küçük bir parçasıdır. Bir yılda tüketilen enerji miktarı, aynı dönemde güneşten sağlanan enerji miktarının küçük bir parçasıdır.

Bundan ötürü, yenilenebilir ya da yenilenemez kaynakların yönetimini, yaşam tarzını, özlediğimiz ve beklediğimiz yaşamın niteliğini sorgulamak, soruşturmak insanlığın geleceğini etkileyecek tüm tasarımlar arasında bir seçim yapmak gereklidir.

Politik ve ekonomik demokrasi temelinde dayalı, insanların kendi geleceklerini kendilerinin ellerine aldığı uygun bir politik rejim, henüz böyle bir rejim kuramamış ülkeler için güncel bir zorunluluktur.

İnsanlığın gücü arttıkça, sorumluluğu da büyüyor. Barış içinde yaşayabiliriz, savaşabiliriz de, çoğalabiliriz, çoğalmayabiliriz de, yaşam süresini uzatabiliriz ya da yaşama son verebiliriz, yeryüzünü verimli bir hale getirebiliriz, onu çöle de çevirebiliriz, vs. Yazgımızı kendi ellerimize almazsak, kendi sorunlarımızı kendimiz çözmezsek, her türlü politik felaketin, akla gelir - gelmez her türlü yanılmanın ve bunların sonuçlarının kurbanı oluruz. Ekoloji alanında kapitalist ülkelerin yakın geçmişi bu konuda ibret verici bir örnek: Anın gereklerine göre teknokratik oportünizmle ussal olmayan bir kötümserlik arasında sallanıp duran kapitalist ülkelerin yöneticileri, bir bütün olarak işçilerin çeşitli toplumsal, ekonomik ve kültürel gereksinimlerini karşılamakta yeteneksiz kaldıklarını göstermişlerdir.

(••)

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

SOSYALİZMİN BAŞARILARININ TARİHSEL ÖNEMİ AÇIK ŞEKİLDE ORTAYA KONMALIDIR

2 - 3 Mart 1977'de Sofya'da yapılan Sosyalist Ülkelerin Komünist ve İşçi Partileri M. K. sekreterleri konferansının sonuçlarına ilişkin bildiride, «Büyük Ekim Devrimi'nin jübilesi, sosyalizmin dünya çapındaki tarihsel öneminin ve onun barışın ve sosyal ilerlemenin sağlanmasında oynadığı rolün daha geniş ve daha açık şekilde ortaya konmasını sağlayacağı» belirtiliyor. «Bu şanlı yıldönümünün ve kardeş partilerin ve halkların hayatındaki diğer önemli tarih ve olayların kutlanması, Ekim Devrimi'nin yüce ideallerinin tüm dünyada daha da fazla yayılmasına, bu devrimle ilan edilen ve kardeş partiler tarafından gerçekleştirilen Leninci barış, özgürlük ve halkların bağımsızlığı düşüncelerinin, sosyalist ülkelerin yeni düzenin kurulmasında elde ettikleri üstün başarıların ve onların barışsever dış politikasının propagandasına hizmet edecektir.»

«Konferansa katılanlar, Helsinki'de imzalanan Nihai Belge'de yer alan ilkelerin ve anlaşmaların Helsinki Avrupa Genel Konferansı'na katılan tüm devletler tarafından tam ve sürekliliği olarak hayata geçirilmesi, barışın ve Avrupa'da güvenliği güçlendirilmesine olumlu ve yapıcı katkıda bulunacak olan Belgrad Görüşmesi'nin hazırlanması ve yapılması için el-

Ayın Haber Özetleri*

verişi koşulların sağlanması savaşında kitle haberleşme araçlarının büyük rol oynadığını belirttiler.»

«Konferansta, sosyalist ülkelerin iç ve dış politikasının içeriğini tahrif etmeye ve Avrupa Genel Konferansı Nihai Belgesi'nin özüne ve sözüne aykırı olarak onların iç işlerine karışmaya çalışan emperyalist çevrelerce düzenlenen ve sosyalist ülkeleri hedef alan kampanyalara direnmek ve anti - komünizmi kesinlikle ortaya çıkarmak gerektiği belirtildi.» (APN)

★

SOSYALİZM VE BARIŞIN BAŞARILARINI KORUYANLAR

Sovyetler Birliği Oramirali S. G. Gorşkov'un Demeci.

APN Askeri Gözlemcisi Stepan Fedoseyev Sovyet Ordusu ve Askeri - Deniz Filosu Günü öncesinde SSCB Savunma Bakanı Yardımcısı, Askeri - Deniz Filosu Başkomutanı, Sovyetler Birliği Oramirali Sergey Gorşkov'dan Sovyet Silahlı Kuvvetleri, çağdaş aşamadaki rolleri ve görevleri konusunda bilgi vermesini rica etti.

Amiral Gorşkov, «Sovyetler Birliği barışçı bir ülkedir. Ordumuz ve filomuz varoluş tarihi boyunca hiç kimseyi tehdit etmedi ve kılıcı ilk kaldıran olmadı. Ama her zaman için emekçi halkın başarılarına zarar ver-

* «Ayın Haber Özetleri» Sovyetler Birliği Haber Ajansı TASS'ın; APN Ajansı'nın ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliđi «Basın Bülteni»nin Türkiye'de yayımlanan, TÜRKÇE Bültenleri'nden derlenmektedir.

meye yeltenen düşmanlara karşı koymaya hazırды. SSCB'nin 60 yıllık tarihi boyunca ekonomi ve kültürün geliştirilmesi, halkımızın refaha kavuşturulması, ülkemizin gücünün artırılması ve dünyadaki ilk sosyalist ülke olarak otoritesinin güçlendirilmesi konularında elde ettiği başarıların tümü Sovyet insanların fedakarca çalışmaları sonucu kazanıldı. Bunların hiç biri diğer halkların ve ülkelerin emek meyvalarından yararlanılarak sağlanmadı. Gerçek böyledir» diye açıkladı.

— Sovyet Silahlı Kuvvetleri Sovyet devletinin eseridir. Egemenliği ellerine alan işçi ve köylülerin ordusu, kazanılan devrim başarılarını koruma aracı olarak ortaya çıktı. Size göre Sovyet Ordu ve Filosu'nun tarihi hizmetleri nelerdir?

— Hiç abartmadan denilebilir ki Sovyetler Birliği Silahlı Kuvvetleri tarihi halka hizmet ve bağlılığın, enternasyonalizm ideallerinde şaşmazlığın en açık örneğidir. Sovyet halkının faşist Alman istilacılarına karşı yaptığı Büyük Anayurt Savaşı'nda bu daha belirgindir.

SSCB Silahlı Kuvvetleri Büyük Anayurt Savaşı'nda saldırganı durdurdu. Ama bununla yetinmedi ve savaşın ağır yükünü omuzlarına aldı, uluslararası emperyalizmin vurucu güçlerinin dağıtılmasında çözümlenici bir rol oynadı, Hitler Almanyası'na ve militarist Japonya'ya ödürücü bir darbe indirdi. Dünya egemenliğini isteyenleri hiç bir koşul ve bağ olmaksızın teslim zorladı. Emperyalizm ve dünya gerici güçleri yenilgiye uğradılar, ciddi şekilde zayıfladılar. Bu zafer pek çok Asya ve Müttepa ülkesi halkının faşizm ve militarizm boyunduruğundan kurtulmasına, bağımsızlık hakkını elde etmesine ve ileriki gelişim yollarını bağımsız olarak belirleme olanağına kavuşmasına yardım etti.

Faşizme karşı kazanılan zafer tüm insanlığın yazgısında tarihi bir

dönüm noktası oldu. Bugün bu zafer dünya sosyalizminin başarıları, devrimci güçlerin artışı, ulusal - kurtuluş hareketinin elde ettiği başarılar, barış için yapılan savaşımın sonuçları, çağımızın önde gelen eğilimlerinden olan gerginlik yumuşamasının pekiştirilmesi ile yaşamını sürdürüyor.

— Savaştan sonraki yıllarda Sovyet Devleti sürekli olarak savunmasını geliştirdi. SBKP'nin bir yıl önce yapılan 25. Kongresi Sovyet halkının yaratıcı emeğinin meyvalarının sağlam bir şekilde korunduğundan emin olması gerektiğini belirtti. Sovyet Ordusu'nun ve Askeri - Deniz Filosu'nun günümüzdeki durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

— Genel olarak Sovyet Ordu ve Filosu'nun çağdaş gereksinimlerin ve bilimsel - teknik ilerlemelerin düzeyinde bulunduğu söylenebilir. SSCB Silahlı kuvvetleri ülke savunması için gerekli her şeye sahiptir, çeşitli savaş durumları koşullarında çok yüksek tempolarla etkin eylemlerde bulunabilir ve böylece çeşitli boyutlardaki taktik ve stratejik sorunları kısa zamanda etkin bir şekilde çözümlenebilir.

Evet, biz Sovyet Ordu ve Filosu'nun savaş gücünü sürekli olarak çağdaş düzeyde tutmaya çalışıyoruz. SSCB'nin savunma için gerekenden fazlasını yaptığı, silahça üstünlük sağlamaya çalıştığı şeklinde NATO ülkelerinde yayılan iddialar tamamıyla asılsızdır. Biz her zaman Sovyetler Birliği'nin savunma potansiyelinin barışçı yaşamımızı bozacak her türlü girişimi karşılayabilecek yeterlilikte olması görüşü üzerinden hareket ediyoruz. Bir hususu daha belirtmek istiyorum: Ülkemizin ve mütefiklerimizimizin güvenliğini hiç bir zaman feda etmedik ve feda etmeyeceğiz.

— Sovyet Ordu ve Filosu'nun çağdaş aşamadaki rolü ve fonksiyonu nedir?

— SBKP programında iç koşullar açısından Sovyetler Birliği'nin orduya gereksinmediği belirtiliyor. Dış koşullar, yani dünya emperyalizmi ve tezahürlerini hergün gördüğümüz saldırgan yönelimleri SSCB'de bir ordu kurma zorunluluğunu doğurdu.

Emperyalizmin belirli politika çevrelerinin savaş sanayii komplekslerini geliştirdikleri, NATO ve kapitalist ülkelerdeki öteki gerici güçlerin silahlanma yarışını kızdırtıkları, SSCB ve diğer sosyalist ülkelere yönelik aktif askeri hazırlıklar yaptıkları biliniyor.

Bu koşullarda ülkemizin yüksek düzeydeki saldırılardan korunması için savunmasının sağlanması son derece doğaldır ve bu, SSCB Silahlı Kuvvetleri'nin bugün tek ve en önemli fonksiyonu olmuştur. Gerek kardeş ordularla sosyalist topluluk çıkarlarının ortaklaşa korunmasında ve gerekse bütün dünyada barışın sağlanmasında bu fonksiyonun etkinliği açıkça ortaya çıkıyor.

— Çağdaş koşullarda Sovyet Askeri - Deniz Filosu'nun ülke savunmasındaki yeri nedir?

— Askeri - Deniz Filosu Silahlı Kuvvetlerin ayrılmaz bir parçasıdır. Askeri - Deniz Filosu Silahlı Kuvvetleri oluşturan diğer bölümler gibi SSCB'nin güvenliğinin temelini meydana getirir.

Sovyet Filosu gemilerinin Sovyetler Birliği'ne saldırı emeli besleyen devletlerin gemilerine özgü olan diğer ülkelere ve halklara saldırı amacıyla denize açılmalarından gurur duyuyoruz.

Saldırgan amaçlar Silahlı Kuvvetlerimizimizin tümüne olduğu gibi Askeri - Deniz Filosu'na da yabancıdır. Askeri - Deniz Filosu Batı'nın savaşçı çevrelerinin saldırgan emellerinin önüne geçilmesinde, ülkemizin bütün kıtaların halkları ile olan dostluğunun ve barışın sağlanmasında

önemli bir unsurdur. Filomuz bu görevi onur duyarak yerine getirmektedir ve bu göreve ileride de devam edecektir.

SBKP M. K. Genel Sekreteri L. İ. Brejnev Tula'da konuşurken bir kez daha Sovyet devletinin dış politikasının barışçı karakterini belirtmiş ve: «Parti ve tüm halkımız adına ülkemizin hiç bir zaman saldırı yoluna sapmayacağını, diğer halklara karşı kılıç kaldırmayacağını açıklıyorum» demiştir.

Bu tutum gerek Sovyet halkı arasında ve gerekse Sovyet Ordu ve Filosu'nun yüksek kumandanları, generalleri, amiral ve subayları, asker ve tayfaları arasında geniş destek buluyor. (APN)

PARTİ KONGRESİNDEN BİR YIL SONRA SOVYET TOPLUMU

SBKP'nin 1976 yılı Şubat - Mart aylarında yapılan XXV. Kongresi Sovyet toplumunun ileriki sosyo - politik gelişimine, sosyalist demokrasi'nin yetkinleştirilmesine, yasaların ve düzenin güçlendirilmesine büyük önem vermişti. Herkesin onayını alan ve halkın desteğini kazanan Kongre kararlarında geniş bir sosyo - ekonomik program ve Sovyet toplumunun bunalımsız, ekonomisi sürekli gelişen, olgun sosyalist ilişkilerin ve gerçek özgürlüklerin bulunduğu yarından emin bir toplum olması için somut yollar belirlenmişti.

Geçen yıl Parti Kongresi kararlarının iyimserlik gücünü tüm açıklığı ile gösterdi. Ülkede toplumsal ilişkiler daha da sağlamlaştı, tüm Sovyet ulus ve halklarının birlik ve dostluğu güçlendi, toplumun ahlaki değerleri yükseldi, gerçek kolektivizm ve arkadaşlık atmosferi iyileşti, Sovyet toplumunun çok yönlü ilerlemesini sağlayan doğrultuyu sürekli olarak

ve ısrarla izleyen Sovyet Hükümeti ile Parti yönetiminin otoritesi arttı.

Sosyalist demokrasinin maddi temelini genişletilmesine ve derinleştirilmesine devam edildi. Kapitalist toplumun kaçınılmaz uydusu olan işsizliği tanımayan planlı sosyalist ekonomi önceki gibi yine Sovyet insanına çalışma hakkını, çalışabilir nüfusa iş bulma olanağını sağladı. Parti Kongresi tarafından onuncu beş yıl için belirlenen ve Sovyet insanların iş ile yaşam alanlarına ilişkin geniş bir önlem grubunu kapsayan, onların maddi ve manevi gereksinimlerinin tam olarak karşılanması, kişinin çok yönlü gelişmesini, ülkedeki her yurttaşın sosyal etkinliğinin artmasını sağlayan Sosyal Gelişim ve Halkın Yaşam Düzeyini Yükseltme Programı başarıyla gerçekleştirildi.

Bu programa uygun olarak onuncu beş yıllık dönemin ilk yılı olan 1976'da halk ekonomisinde çalışan işçi ve memur sayısı 2,1 milyon arttı. Aylık ücretler ve kolhozcuların emekleri karşılığı aldıkları paraların tutarı, toplumsal tüketim fonlarından yapılan ödeme ve avantajlar arttı. Bunun sonucunda kişi başına düşen reel gelirler bir yıl içinde % 3,7 oranında fazlaştı. Yaklaşık 11 milyon Sovyet insanı yeni konutlara taşındı, yaşam koşulları iyileşti. Ulusal eğitim, bilim ve kültür gelişmeye devam etti. Halka satılan tüketim mallarının satışında farkedilir derecede bir artış oldu.

Sosyalizm koşullarında demokrasinin maddi temelini genişlemesi ve derinleşmesi insan hak ve özgürlüklerinin daha tam ve garantili bir şekilde gerçekleştirilmeleri, daha geniş emekçi kitlelerinin ülkenin yönetimine, toplumsal meselelere etkinlikle katılmaları için gerçek öncül ve koşulları yaratıyor, böylece halkın ülkenin gerçek sahibi olarak görevini yerine getirmesini sağlıyor.

Geçen yıl devlet ve toplum yaşamının bütün alanlarında Sovyetler toplumsal örgütlerin etkileri iyice arttı. Bugün halkın seçim yoluyla tayin ettiği 2 milyondan fazla milletvekili yerel ve yüksek Sovyetlerde devlet işlerini yürütüyor. Bunların % 67' den fazlası işçi ve kolhozçudur. 30 milyon toplumcu aktivist gönüllü olarak Sovyetler'in görevlerini yerine getirmesine yardımcı oluyor. 9 milyon emekçinin çalıştığı halk denetimi seçim organları tüm dikkatlerini ekonomi mekanizmasının ve yönetim kadrosunun faaliyetleri, bürokrasi, sorumsuzluk ve savsaklama belirtileri ile savaşım üzerinde toplayarak etkinlik derecelerini açıkça gösterdiler.

Üretim araçlarını halkın malı yapan sosyalizm böylece yönetici fonksiyonlarını da ona vermiş oldu. Baykal - Amur anayolu kurucularından ustabaşı Leonid Kazakov SBKP XXV. Kongresi'nde: «Biz Sibiry'a da konuk değil evsahipleriyiz. Ve sadece bugünü değil yarını da düşünerek evsahibi olarak çalışmak istiyoruz» dedi. Ülkenin, kendi tesisinin sahibi olma bugün milyonlarca Sovyet işçisine özgü bir duygudur. Sovyet işçileri yaptıkları işin bilincine vararak (36 milyon emekçi kitlesel ekonomik kuruculuk sistemi ile ilgilidir) üretim yönetimine, tesislerinin toplumsal sorunlarının çözümüne faal bir şekilde katılıyorlar.

Her emekçiye tüm ekonomik, politik, sosyal ve kişisel hak ve özgürlükleri sağlayan sosyalist demokrasi aynı zamanda onu görev ve borçlarını iyi niyetle yerine getirmeye zorlayarak toplum önünde sorumlu kılıyor. Toplumun diğer üyeleriyle demokrasinin nimetlerinden eşit olarak geniş ölçüde yararlanan her Sovyet insanı herkesle birlikte çıkarlarının, ortak meselelerin sorumluluğunu da taşır. Bu, Sovyet yaşam tarzının değişmez yasasıdır ve bugün toplumun ezici bir çoğunluğu yani işçi-

ler, kolhozcular, halk aydınları bilinçli olarak bu yasaya uyar. Bunun en inandırıcı kanıtı üretim ve yaratıcı topluluklarının SBKP XXV. Kongresi tarafından belirlenen beş yıllık plan görevlerini kısa bir zaman içinde yerine getirmek için yaptıkları kitlesel harekettir. Sovyet insanları planın öngördüğü normdan daha fazla miktarda ürün vermenin, üretim teknolojisinin elden geldiğince geliştirilmesinin, daha üretici bir şekilde çalışmanın sorumluluğunu üzerine almayı kabul ediyor. Sonuçta 1976 yılı sanayi üretim planı fazlasıyla yerine getirildi, tarım emekçileri rekor denecek bir düzeyde tahıl ve öteki bitkilerden topladılar.

Sovyet toplumunun politik sisteminin çok yönlü geliştirilmesi yollarını belirleyen SBKP XXV. Kongresi demokrasinin daha da geliştirilmesini, devlet ve toplum yaşamının türel esaslarının güçlendirilmesini bu çalışmanın en önemli yönelimi olarak saptadı. Ülkenin sahibi olan Sovyet halkı pozisyonunu bu yolla daha da sağlamlaştıracak. Bazı kişilerin disiplinsizlik belirtilerini, iş ve yurttaş yükümlülüklerine sorumsuz yaklaşımları, yasalara saygısızlığı, Sovyet toplumuna zarar veren eylemleri hoşgörü ile karşılamak niyetinde değildir.

Sosyalizmin çekici gücünden ve demokratik esaslarının gerçekliğinden kaygı duyan emperyalist propaganda Sovyet Devleti tarafından yasaları ve düzeni güçlendirme amacıyla disiplinin ve yurttaşın toplum öndeki sorumluluklarının sağlamlaştırılması konusunda alınan önlemleri demokrasinin «çığnemesi» şeklinde göstererek bu önlemlerin anlamını değiştiriyor. Burjuva kitlesel haberleşme araçlarının buna benzer hücumlarını ortaya çıkaran SBKP M. K. Genel Sekreteri Leonid Brejnev: «Evet, yurttaşın kişiliğinin ve haklarının elden geldiğince geliştirilmesinden kaygı duymakla bera-

ber toplumsal disiplini güçlendirme sorunlarına, bütün yurttaşların toplum öndeki yükümlülüklerini yerine getirmelerine büyük önem veriyoruz. Çünkü disiplini ve sağlam bir toplum düzeni olmayan demokrasi yaşayamaz. Özellikle her yurttaşın yükümlülüklerine, halkın çıkarlarına sorumluluk duyarak yaklaşması sosyalist demokrasi ilkelerinin ve gerçek kişi özgürlüklerinin tam olarak somutlaştırılması için sağlam bir temel oluşturuyor» diye belirtti.

Sovyet halkı Parti tarafından düzenlenen politikanın doğruluğundan tamamiyle emindir. İleride de bu politikayı izlemeye devam edecektir. (Gleb Spiridonov, Gözlemci - APN)

★ MİLLETVEKİLLERİ VE SEÇMENLER: SEÇİM ÖNCESİ VE SONRASI

Moskova Sovyeti milletvekilleri, bu yılın başından itibaren bazı dileklerin daha yerine getirildiğini seçmenlerine bildirmeyi başardılar. Özellikle, Proleterskiy Caddesi'nin 3 milyon ruble harcanarak imarı konusundaki çalışmalar tamamlandı, Pilot Babuşkin Caddesi'nin bir bölümü 500 bin ruble harcanarak rekonstrüksiyondan geçirildi, Babuşkin semtinde 600 bin rubleye yiyecek maddeleri mağazası inşa edildi.

1975 yılında seçilmiş olan Moskova Sovyeti'nin seçim kampanyası sırasında adayların adresine 300'den fazla dilek listesi geldi. Bu dilek listeleri halkın büyük çoğunluğunun seçim öncesi dileklerini yansıtıyor. Bunların görüşülmesi sırasında da ortaya çıktığı gibi bu dileklerin büyük bölümü, yürürlükteki ve geleceğe ait planlarda yer almıştı. Bu nedenle doğal olarak bunları bir kez daha yönetim organının çalışma programına almanın gereği yoktu. Başkentli seçmenlerin ancak 161 dileği Moskova Sovyeti tarafından resmen kabul edildi.

Ülkenin 50 binden fazla yerel yönetim organından herhangi biri gibi Moskova Sovyeti de özel bir karar alarak seçmenlerin dileklerini, bu dileklerin yerine getirilme sürelerini ve sorumluların soyadlarını kaydetti. Böylesi bir açıklık, seçmenlere, seçim öncesi dileklerinin nasıl yerine getirildiğini sürekli olarak izleme, gerektiğinde de milletvekiline bu dileklerin hayata geçirilmesinin neden gerektiğini açıklama olanağını veriyor. Zaten SSCB'de seçmenler, milletvekilinden dileklerinin yerine getirilmesi için Sovyet'te nasıl çalıştığı konusunda hesap sorma hakkına sahiptirler. Ve eğer seçmenler milletvekilinin güvenlerini haklı çıkarmadığı sonucuna varırlarsa onu süresinden önce Sovyet'ten atabilirler. Bu haklı seçmenlere SSCB Anayasası'nın 142. maddesi garanti etmektedir. Bu maddede uyarınca, örneğin 1973 yılı seçim devresi yerel sovyetlerinden, 957 milletvekili çıkarılmıştır (toplam milletvekili sayısı 2.193.195'tir).

Anayasanın bu koşulunun bazılarına çok sert görünmesi mümkün. Özellikle de bölgesinin seçmenlerinden milletvekili kartını alan bir insanın tam bağımsızlığına izin veren burjuva demokrasisinde bu olabilir. Ancak, kendi gerçek temsilcisini yönetim organında görmek isteyen vatandaşların büyük çoğunluğunun çıkarları başka türlü nasıl korunabilir? Üstelik SSCB'deki yasa, milletvekiline yeterince büyük yetkiler veriyor. Bu yetkilere uygun olarak milletvekili yönetim organının çalışmalarına aktif olarak katılabilir, gündem konusunda, sovyetin seçtiği, atadığı ya da onayladığı görevli kişiler konusunda önerilerde bulunabilir. Milletvekili bilgi isteme hakkını kullanabilir, sovyetin verdiği görev üzerine devlet organlarının, işletmelerin, kuruluşların çalışmalarını denetleyebilir, bunların denetlenmesi meselesini ortaya atabilir. Nihayet milletvekili, çalışmaları için gerekli olan bilgileri çeşitli görevlilerden isteme hakkına

sahiptir, gerektiğinde hemen bilgi isteyebilir. Ve eğer görevli kişilerden herhangi biri, milletvekilinin çalışmasını önlemeye kalkarsa yasa uyarınca cezalandırılabilir. Tabii ki seçmenler, milletvekilinin bu yetkileri nasıl kullandığına kayıtsız kalmazlar.

Milletvekillerinin raporlarını iki yerel sovyetlerin her milletvekili yılda en az iki kez seçmenleri önünde rapor vermek zorundadır. Dinleyen seçmenler iki amacın gerçekleştirilmesine çalışırlar. Bir yandan, seçtikleri kişileri, sovyetlerde belirli sorunların çözümüne yöneltirler ve böylece kent, cumhuriyetin ve tüm ülkenin yönetimine, uygulamada katılmış olurlar. Öte yandan milletvekillerinin iş yapma niteliklerini belirlerler. Bu, gelecek seçim kampanyaları için önemlidir. Seçmenlerin güvenini haklı çıkarmayan milletvekili yenden seçilemez. Bu konuda ne güzel söylevler, ne de seçmenlere yararlanış için girişilen herhangi bir davranış yardımcı olamaz.

Seçmenler, milletvekilinin çalışması hakkında, her ay vatandaşları nasıl kabul ettiğine, onların dileklerini, öneri ve açıklamalarını nasıl ele aldığına, ricalarını yerine getirip getirmediğine bakarak hüküm verirler.

Bu seçim devresi yerel sovyetlerinin yetki süresi yazın sona erecek. Bu durum kuşkusuz milletvekillerinin seçmenler önünde sundukları raporlar üzerinde belirli bir iz bırakıyor.

Bütün vaatler yerine getirilecek mi? Bu sorun sadece seçmenleri ve milletvekillerini değil, aynı zamanda seçmenlerin dileklerini çalışma programına alan Moskova Sovyeti'ni de ilgilendiriyor.

Uygulamanın gösterdiği gibi, dilekler genellikle belirlenen sürelerde yerine getiriliyor. Tamamlanmayan ve süresi iki yılı aşacak şekilde saptanan işler yeni seçim devrelerinin

sovyetlerine devrediliyor. Ancak tamamlanmamış işler seçmenlerin ve milletvekillerinin karşılıklı ilişkilerini her zaman zorlaştırıyor. Ve bu konuda hiç bir şey yapılamıyor. Söz verince tutmak gerek. (Yevgeniy Smirnov -APN)

★

OLAĞAN BİR ÇIKMAZ

«Pravda»: «Panama'nın tutumu açık ve ilkeseldir - Panama Devleti tüm ülke topraklarında egemenlik sağlamalıdır» diye yazıyor. Gazete, Panama Kanalı'nın gelecekteki statüsü konusunda yapılan Panama - Amerika görüşmelerinin hiç bir sonuç vermeden sona eren turunu yorumluyor. Bilindiği gibi Panama'nın haklı isteklerinin gerçekleştirilmesi 1903 yılında zorla imzaladığı ağır koşulları olan anlaşmaya ters düşüyor. Bu anlaşmaya göre «Kanal sahası» yargı yetkisinin ABD'de bulunması nedeniyle gerçekte «devlet içinde devlet» oluyor. 14 Amerikan askeri üssü bu bölgeye yerleştirilmiş bulunuyor. Bunun, Latin Amerika'daki «ateşli nokta» ların söndürülmesinde yararlı olabilecek bir çeşit «itfaiye ekibi» olduğu kolaylıkla anlaşılıyor. «Pravda», Amerikan basınının sürdürmekte olduğu Panama aleyhtarı kampanyanın kuşku verdiğini belirtiyor. Aynı zamanda Panama'daki gerici güçler de ülkede ekonomik bir kaos ve düzensizlik yaratmak amacıyla çeşitli eylemlerde bulunuyorlar

«Pravda», Panama halkının hiç bir zaman bu olayların etkisi altında kalmayacağını ve kendi devletinin Kanal bölgesine egemen olması için verdiği savaşıma devam edeceğini belirtiyor. Panama halkı bu haklı savaşımında gezegenimizin ilerici kamuoyunun artan desteğine güveniyor. (APN)

★

GÜNEY AFRIKA :

KURTULUŞ SAATİ YAKLAŞIYOR

Sömürgeciliğe Karşı Sosyalist Ülkelerle Elele

Zimbabve Afrika Halk Birliği'nin (ZAPU) Başkanı Coşua Nkoma, «Pravda» muhabiriyle yaptığı görüşmede, «Zimbabve yurtseverlerinin Sovyetler Birliği'nden ve diğer sosyalist ülkelerden gördüğü destekten çok memnunuz» dedi ve sözlerini şöyle sürdürdü :

«Nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan halkımız, Britanyalı sömürge yöneticilerinin göz yummasıyla egemenliği zorla ele geçirmiş olan ırkçı kliğe karşı silahlı savaş verecektir. Daha önceden Zimbabve sorununun barışçı yoldan adil biçimde çözümü için girişilen tüm denemeler, egemenliği halkın gerçek temsilcilerine terketmemekte ayak direyen Rodezya ırkçıları tarafından bozulmuştu. Bu koşullarda Yurtsever Cephe iğrenç ırkçı rejime karşı geniş askeri eylemleri başlatma kararı almıştır.

İrkçılar Özgürlük Savaşını Boğamayacaklar

Ernest Çirianga, «Güney Afrika ırkçıları hiç bir zaman ve hiç bir şekilde özgürlük ve savaş isteğimizi kıramayacaklardır» dedi. Güneybatı Afrika Halkçı Örgütü (SVAPO) temsilcisi, «Pravda» gazetesinin Cenevre muhabiriyle yaptığı görüşmede, «Pretoria rejiminin genel olarak emperyalist tekellerin enjeksiyonları sayesinde ayakta durabildiğini, ABD, İngiltere, Federal Almanya, Belçika, Japonya, Fransa ve öteki kapitalist devletlerin şirketlerinin Afrika'nın güneyindeki zenginliklerde ellerini ısırtırken bir yandan da Pretoria yöneticilerine ciddi destekte bulduklarını, dünyanın bu bölgesinde emperyalizmin ortaya koyduğu askeri

stratejik amaçların bir tek amaca, Afrika halklarının ulusal kurtuluş hareketini bu karakoldan yola çıkarak boğma amacına hizmet ettiğini» belirtti.

Namibia sorununun BMT Dekolonizasyon Komitesi'nde görüşülmesine değinen Ernest Çirianga, Namibia halkının kurtuluşu için kesin önlemler alınmasını isteyen pek çok bağımsız Afrika ülkesinin sosyalist ve bloksuz ülkelerin tutumundan büyük memnuniyet duyduklarını söyledi. (APN)

YUMUŞAMANIN SOMUTLAŞTIRILMASI KOMŞULARIN YARARINADIR

SBKP M. K. Genel Sekreteri Leonid Brejnev 25. Kongre'de Çalışma Raporu'nun Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'yla ilgili kısmında: «Konferans sonuçları birçok bakımdan ileriye yöneliktir. Ekonomi, bilim ve teknik, kültür ve enformasyon alanlarında barışçı işbirliği yapılması, insanlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için yeni perspektifler belirlenmiştir. Askeri alanda da devletler arasındaki güvenin güçlendirilmesine ilişkin bazı önlemler alınmıştır. Şimdi en önemli olan şey Helsinki'de varılan anlaşmaların ve ilkelerin yaşama geçirilmesidir. Sovyetler Birliği'nin bütün eylemleri bu amaca yöneliktir ve ileride de bu yönelimde olacaktır» diyordu.

Bu açıklama bir yıl önce yapıldı. Sovyet Devleti uygulamadaki etkinliği ile yumuşamanın somutlaştırılması meselesinde Avrupa Genel Konferansı Nihai Belgesi'nin özüne ve sözüne uydugunu, söylediği sözleri somut işler haline dönüştürdüğünü gösterdi, özellikle son zamanlarda somut bir içerik kazanan Sovyet - Türk ilişkileri buna en güzel örnektir.

Sovyet yardımıyla Anadolu'da bir dizi büyük endüstri ünitesinin

kurulmasını öngören 1967 tarihli hükümetlerarası anlaşma bu dönemde gerçekleştirildi. İskenderun Metalurji Tesisi ve Seydişehir Alüminyum Fabrikası gibi ağır sanayi tesisleri işletmeye açıldı. Bu tesislerin sadece Türkiye'nin ulusal ekonomisinin kalkınmasına yardım etmediği, binlerce Türk emekçisine çalışma olanağı sağladığı ve ekonomistlerin görüşlerine göre de ülkede görülen işsizliğin azaltılmasında önemli bir etken olduğu özellikle belirtilmelidir.

Komşuların ekonomik işbirliği metalurji ve alüminyum tesislerinin genişletilmesini, ayrıca iki elektrik santralının kurulmasını öngören 1975 tarihli anlaşmanın imzalanmasından sonra daha da gelişti. Gelecekteki somut ortak çalışma alanlarını saptayan hükümetlerarası Sovyet - Türk Karma Komisyonu'nun geçen yılın sonunda yaptığı ilk toplantı iki ülkenin ekonomik ilişkilerinin sağlanlaştırılması ve genişletilmesinde yeni bir itici güç oldu. Metalurji, madencilik ve sanayinin enerji dalı, Komisyon'un saptadığı somut ortak çalışma alanları arasında bulunuyor. Bu sorunlara ilişkin olarak yapılan görüşmeler sonunda gereken protokol imzalandı. Ayrıca uzun perspektifli bir ekonomik işbirliği anlaşması parafe edildi.

Bir süre önce Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği ve Ticaret Borsaları'ndan bir heyet Sovyetler Birliği'ne geldi, Sovyet örgütleri ile ticaretin genişletilmesine ilişkin görüşmeler yaptı.

Sovyet ülkesi askeri alanda da güney komşusu ile karşılıklı anlayışın ve güvenin güçlendirilmesine yönelik adımlar attı. Geçen yılın başında SSCB'de yapılan «Kafkas» askeri manevralarına diğer ülkelerin yanı sıra Türk temsilcisinin gözlemci olarak katıldığını söylemek yeterlidir. Yine aynı yıl Türk Silahlı Kuvvetleri Genel Kurmay Başkanı Yardımcısı Orgeneral K. Evren başkanlığındaki askeri Türk heyeti Moskova'yı ziy-

ret etti. Bütün bu gerçeklerin ışığında batılı bazı çevrelerin «Sovyet tehdidi» hakkındaki açıklamalarının ne denli asılsız olduğu iyice meydana çıkıyor, yaşamın kendisi silahlanma yarışına daha fazla para ayırmaları için halkların korkutulmasını amaçlayan bu yalancı açıklamaların sahiplerini ortaya çıkarıyor.

Gerçekler Sovyetler Birliği'nin Türkiye ile yaptığı işbirliğinin ekonomik alandan kademeli olarak politika alanına kaydığını tüm açıklığı ile gösteriyor. Bu konuda da aynı şekilde bazı sonuçlar alındı. SSCB ve Türkiye arasındaki iyi komşuluk ilişkilerinin ilkeleri hakkındaki deklarasyon Avrupa Genel Konferansı Nihai Belgesi'nin ışığında yeni ve daha geniş bir anlam kazandı. Bu deklarasyon karşılıklı anlayış atmosferinin güçlendirilmesine hizmet ediyor. Komşular aralarındaki dostça ilişkiler ve işbirliği hakkında siyasi bir belgenin hazırlanması konusunda anlaşılabilir. Belge en yakın zamanda yüksek düzeyde yapılacak bir görüşme sırasında imzalanacak.

Sovyetler Birliği ve Türkiye'nin bir dizi uluslararası sorun hakkındaki tutumları aynı ya da yakındır. Bu, yeryüzünde gerginlik yumuşamasının somutlaştırılması meselesine olumlu bir katkıdır.

Sovyet devletinin gerçekleştirdiği Helsinki anlaşmalarından birkaçı böyledir. SSCB'nin tutarlı politikasının Türkiye Cumhuriyeti tarafından anlaşılması ve destek görmesi de kıvanç vericidir. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanı Fahri Korutürk bir süre önce «Türkiye'nin öncelikle komşuları ile olan ilişkilerinin geliştirilmesinde olumlu adımlar attığını, ekonomi, ticaret ve kültür alanlarındaki ilişkilerin artırılmasını istediğini» açıkladı. Bu istek sadece alkışlanabilir. Zaten yumuşamanın somutlaştırılması Avrupa Genel Konferansı'nda varılan anlaşmaların ve ilke-

lerin yaşama geçirilmesi her ülkenin çıkarlarını yanıtıyor. (İ. Ugolkov - APN)

KANIT OLMAYINCA SESLER YÜKSELTİLMELİDİR

Tecrübeli politikacı ve hatip W. Churchill bu sözleri defalarca tekrarlamıştı. Bir kişi, ama Büyük Britanya'nın eski başbakanı olan bir kişi kanıtların gücü ile ses tonu arasındaki bağlantıyı çok iyi anlamıştı. Ve sesini sadece güvensizlik duyduğu ya da pozisyonunun sarsıldığını sezdiği zamanlar yükseltirdi. Güçlü kanıtlar yüksek ses gerektirmez. Eğer savaşçı bir tutumla pekiştirilmemişlerse şüpheli kanıtlar da benimsenmez.

Şimdi yumuşama düşmanlarının kampında da aynen böyle bir durum oluştu. Helsinki anlaşmalarına katılan ülkelerin politik, ekonomik ve diğer ilişkilerinin olumlu bir şekilde gelişmesinden cidden kuşku duyan uluslararası gericilik, yumuşama ve ilerleme düşmanları en ilkel dürüstlük normlarını bile hiçe sayarak herkesi yumuşamanın tersine çeviremez bir süreç haline getirilmesine engel olmaları için seferber ediyor. Ama «sırça kümeste oturan taş atmak gerekmez» şeklindeki eski halk deyişinin anımsanması yerinde olur.

Bugün yumuşama düşmanlarının çoğu kendilerini insan hak ve özgürlüklerinin koruyucuları olarak tanıtıyorlar. Bu kişilere haklı olarak sosyalist ülke yurttaşlarına hâlen sahip oldukları şeylerin verilmesinin nasıl istenebileceği sorulabilir. İstenebiliyormuş meğer ve bunun için sesin yükseltilmesi yeterliymiş. İnandırıcı ve esassız kanıtlara gelince bunlar için aynı şey söylenemez.

Uzun yılların verdiği tecrübe kapitalist ülkelerde sosyal çelişkilerin artmasıyla tekeli sermaye tarafından denetlenen, anti - komünist örgütler tarafından finanse edilen kitlesel haberleşme araçlarının da bu-

na bağlı olarak kindar bir tavır takındıklarını gösteriyor. Bugün çevresinde sert ideolojik çatışmaların yapıldığı sorunlardan biri temel insan hak ve özgürlükleridir.

Helsinki'de imzalanan Nihai Belge'de: «İştirakçi devletler fikir, vicdan, din ve düşünce özgürlükleri de dahil olmak üzere ırk, renk, dil ve din farkı gözetilmeksizin tüm temel insan hak ve özgürlüklerine saygı göstereceklerdir (Bölüm I, Paragraf 7)» deniliyor. Bana göre yazılanlar son derece açık, hiç bir açıklama gerektirmiyor. Ama insan hak ve özgürlükleri sınıfsal kavramlardır : Hak, egemen sınıfın isteklerinin yasallaştırılmış şeklidir. Kapitalist ülkelerde hak burjuvazinin isteklerini, sosyalist ülkelerde ise emekçilerin isteklerini yansıtır ve egemen sınıfın maddi yaşam koşulları ile belirlenir. Sınıflarüstü devlet olmadığı gibi sınıflarüstü haklar da olamaz.

Özellikle bu nedenle burjuva toplumunda özel mülkiyet ve buna bağlı olarak insanın insanı sömürü hakkı mevcuttur. Gelişmiş sosyalist toplumda özel mülkiyet hakkı yoktur, insanın insanı sömürüsü ise suç sayılır. Burjuva toplumunda işsiz olma ve işsizlik maaşı alma hakkı vardır. Gelişmiş sosyalist toplumda işsizlik bir defada ve temelli ortadan kaldırılmış (SSCB'de son iş borsası 1930 yılında kapatıldı), anayasa ile saptanan çalışma hakkı ise kişinin çok yönlü ve özgür gelişiminin temeli olmuştur. Sovyet Devleti dinlenme ve eğitim, sosyal yardım ve ücretsiz tıp hizmetlerinden yararlanma hakkını, çeşitli uluslara mensup yurttaşlarının bu haklardan eşit olarak ve çok yönlü yararlanmalarını garanti ediyor. Sosyalizm egemenlik ve yönetim organlarına seçme ve seçilme, bu organların çalışmalarını eleştirme ve denetleme, devlet için büyük önemi olan kararları görüşme ve kabul çalışmalarına katılma haklarını ilan etmekle kalmadı ve bunları gerçekte de sağladı. Bütün bunlar sosyalist

toplum bireylerinin yarınlalarına güvenle bakmalarını sağlıyor, insanlık onuru ve ülkenin sahibi olma duygularını geliştiriyor. Zaten Helsinki anlaşmalarının ağırlık merkezini oluşturan unsurlar da insan ve onurudur.

Kapitalist dünyada milyonlarca insan çalışma olanağından yoksundur. Burjuva kitlesel haberleşme araçlarının sürekli olarak yayınladıkları insan kişiliğinin tam ve özgür gelişimine ilişkin çeşitli konuşmalarla sadece yoksulluk ve açlıktan ölenlere karşı değil bir dereceye kadar iyi maddi koşullarda yaşayan ve işi olanlara karşı yapılan hakaretlerdir. Farklı ırktan olanlara ve kadınlara işe alınırken öncelik tanınmıyor ama ilk önce onlar işten çıkarılıyor. Federal Almanya Cumhuriyeti, ABD ve öteki gelişmiş ülkelerde «meslekle ilgili yasaklar» yani düşünce, vicdan ve fikir özgürlüğü ile hiç bir ortak yanları olmayan hak normları vardır.

Kuzey İrlanda Katoliklerinin kitlesel halinde tutuklanmaları ve yapılan canice işkenceler insan onuruna ve din özgürlüğü ilkelerine aykırıdır. Batılılar insan haklarını överken, kendi halklarına ve sosyalist düzene karşı kin duyan açıkca yalan söylemekten ve iftira atmaktan çekinmeyen topluluktan kopmuş kişileri kalkan olarak kullanıyorlar. Böylece sosyalist ülkelerin işçilerine karışılmış oluyor.

ABD, Büyük Britanya ve diğer kapitalist devletler «topraklarında ulusal azınlıklar bulunan iştirakçi devletler ve azınlıklara da tanınan insan haklarına saygı gösterecekler, onlara yasalar önünde eşit muamele yapacaklar, temel insan hak ve özgürlüklerinden tam anlamıyla yararlanma olanağını verecekler ve böylece onların bu alandaki yasal çıkarlarını koruyacaklardır» şeklindeki yükümlülüklerin altına imzalarını atarak bunları kabul ettiler. Ama bu soylu dilekler günümüzün kapitalist

gerçeği ile tam bir çelişki halindedir. İrlanda Cumhuriyeti Savcılığı'nın Büyük Britanya'nın temel insan hak ve özgürlüklerinin korunması hakkındaki Avrupa Anlaşması'nı çiğnemesi sorununa ilişkin olarak topladığı geniş bilgiler bunu kanıtıyor. Amerika'nın yerlileri topraklarından çıkarılarak özel kamplara alındılar, bunlar ABD'deki beyaz çoğunluğun sahip olduğu hakların hiç birine sahip değildiler. Amerikalı ve Kanadalı Eskimolar için de aynı şeyler söylenebilir. İspanya'da hükümet Basklar'a baskı yapıyor. Avusturyalı milliyetçiler ulusal azınlık temsilcilerinin ülke dışına sürülmelerini istiyor. İtalya'nın birçok kentinde faşist gençler binlerce insana gözdağı vererek zorbalık yapıyor. ABD'deki Ku-Kluks-Klanlar ise beyaz ırktan olmayanların tüm haklarını ayaklar altına alıyorlar. Bu örgüt, kollarını Amerikan Ordusu'na kadar uzattı : ABD Savunma Bakanlığı'nın yönergesine göre «Klu-Kluks Klan» örgütüne üye olunması Silâhlı Kuvvetler' de yasa dışı bir unsur olarak kabul edilmiyor.

Ama yine de şöyle yapılabilir : Ayrıntılara inilmez, gerçeklerden kaçılır ve sesler yükseltilir. Kanıt olmayınca sesler yükseltilmelidir! Belki buna inanan çıkar. (Viladimir Fi-

latov, Hukuk Bilimleri Doktor Adayı - APN)

★

BÜYÜK EKİM DEVRİMİNİN YILDÖNÜMÜ YAKLAŞIRKEN

Bozulan Kehanet

Devrim öncesi Rusya'sında nüfusun hemen hemen 3/4'ü cahildi. Ülkede topu topu 91 yüksek okul, buna karşılık 78.790 kilise ve manastır vardı. Kütüphanede 15 kişiye bir kitap düşüyordu. Kırk kişiden biri gazete alıyordu. Çarlık tarafından yayınlanan «Vestnik Vospitaniya» 1906 yılında şu tahminde bulunmuştu: Rusya'da erkekler arasında cehaletin ortadan kaldırılması için 180 yıl, kadınlar arasında 300 yıl, ulusal bölgelelerin halkları arasında ise 4.600 yıl geçmesi gereklidir.

Sovyet egemenliği bu tahminleri çürüttü. «Kommunist» dergisinin belirttiği gibi, şimdi SSCB'de halk ekonomisinde çalışan işçilerin 3/4'ünden fazlası yüksek yada orta dereceli (tam veya yarım) öğrenime sahiptir. Sovyetler Birliği'nde 93 milyon kişi yani nüfusun 1/3'ü tüm öğrenim türlerinden yararlanmıştır. Orta dereceli genel öğretime geçiş esas itibariyle tamamlanmıştır. (APN)

TÜSTAV

-Baştarafı 10. sayfada-

çi sınıfının kurtuluşundan ayrı olamayacağını görüyorlar. 1965 yılında TÖS'ün kurulmasıyla sendikacılık yolunda güçlü adımlar atmış olan Türkiye Öğretmen hareketi, 12 Mart faşist darbesiyle elinden alınmış olan sendikalaşma hakkını, toplu sözleşme ve grev hakkıyla donatılmış olarak geri almanın yolunun, işçi sınıfının ileri sendikal hareketi ile dayanışmaktan, onunla güçbirliği yapmaktan geçtiğini görüyor. Öğretmen hareketinin örgütlü gücü TÖB - DER'in savaşım hedeflerinin ve bu savaşımında başvurulacak yöntemlerin, örgütlü işçi sınıfının izlemekte olduğu politikaya ve yöntemlere uyumlu kılınması, ona ters düşmemesi gerektiğini görüyor. Sendikalaşma hakkını elde ederek, DİSK ile aynı çatı altına girmeyi amaçlıyor.

Buna koşut olarak, öğretmen hareketi, gözlerini dünya öğretmen hareketine çeviriyor. Bütün kıtalardan 150 milyondan çok işçiyi temsil eden Dünya Sendikalar Federasyonu içinde, uluslararası planda işçi sınıfıyla aynı çatı altına girmiş olan Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu'nun (FİSE'nin) savaşım hedeflerine yöneliyor. Yeni savaşlara, emperyalizme, faşizme karşı, dünya barışı için, yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için, sendikal haklar için, uluslararası dayanışma için, eğitimin demokratikleştirilmesi için savaşımı ön plana getiriyor. Anti - demokratik Dernekler Yasası'nın yürürlükten kaldırılması ve TÖB-DER'in FİSE'ye üye olabilme hakkının elde edilmesi için savaşıyor.

Sınıf sendikacılığı yoluna yönelen öğretmen hareketi, kendi savaşımını işçi sınıfının öncülüğünde verilen bağımsızlık, barış, demokrasi, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımının kanallarına akıtmak görevi ile karşı karşıya olduğunu görüyor. Bunun için de, kendi parçalanmışlığına, bölünmüşlüğüne son vermek üzere BİRLİK VE DANAYIŞMA'ya yöneliyor. Öğretmenler, işçi sınıfının yoğun ve örgütlü olduğu büyük sanayi kentlerinden başlamak üzere, dalga dalga, BİRLİK VE DANAYIŞMA anlayışı çevresinde toplanıyorlar, öğretmen hareketinin iç birliğini örüyorlar.

Öğretmen hareketini kendisi için her zaman bir tehlike olarak görmüş olan egemen sınıflar, işbirlikçi burjuvazi, öğretmen hareketinin kendi gücünü işçi sınıfının gücüne katma yolundaki girişimlerini baltalamak için, öğretmenlere, TÖB - DER'e saldırılarını görülmemiş boyutlara ulaştırıyor. Gerici - faşist karması MC, kıyım çarkını işletmenin yanısıra, valilerini, polisini, kendi beslediği faşist komandoları öğretmenlerin üzerine, TÖB - DER'in örgütlerine saldırtıyor. Öğretmenler tutuklanıyor, yaralanıyor, öl-

dürülüyor. TÖB - DER'in şube binaları tahrip ediliyor. MC'nin valileri TÖB - DER Genel Merkezi'ni ve şubelerini kapatıyor.

İşbirlikçi burjuvazi, öğretmen hareketini parçalamak, gücünü zayıflatmak için Ülkü - Bir, Öğret - Bir gibi kendi beslemesi sahte öğretmen örgütleri kurdurtuyor. Öte yandan da, dünyanın her yerinde emperyalizmin, tekellerin, savaş kıskırtıcılarının yedek gücü olan Maocu ajan provokatörleri, anarşistleri, her soydan ve boydan sapık akımları kullanarak, öğretmen hareketini arkadan vurmaya çalışıyor. Bu sapık akımlar, keskin sahte devrimci lafazanlıklarıyla, «sosyal emperyalizm», «modern revizyonizm» gibi sözlerle, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, tüm sosyalist sisteme, dünya işçi sınıfı hareketine, ulusal kurtuluş savaşlarına saldırıyorlar. Bunlar, emperyalizmin, egemen sınıfların yıllardır halkımıza aşılamaaya çalıştıkları «anti - komünizm»i körük-lüyorlar. Gerek bütün dünyada, gerekse Türkiye'de işçi sınıfının, yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirme uğrunda verdiği savaşımı «ekonomizm» diye suçluyorlar. Uluslararası işçi sınıfının sendikakal hareketini, Dünya Komünist hareketini, Türkiye işçi sınıfının örgütlü siyasal hareketini, ileri sendikakal sınıf ve kitle örgütü DİSK'i saldırılarının baş hedefi yapıyorlar.

Maoculuk ve anarşizm, bunların öğretmen hareketi içindeki uzantıları, bu nitelikleriyle, Türkiye öğretmen hareketinin de düşmanındırlar. Bu sapık akımlar, öğretmenlerin işçi sınıfının yolunda bir politika izlemesine, DİSK ile dayanışma içinde olmasına, TÖB - DER'in FİSE'ye katılmasına karşıdırlar. Bunun en açık ve somut örneği, 5 Şubat günü TÖB - DER'in, TÜM - DER ve TÜTED ile birlikte Ankara'da düzenlediği mitinge karşı, bunların gerici - faşist karması MC'nin desteğinde düzenledikleri silahlı saldırıdır. Maocu ajanlar, anarşistler, geniş öğretmen kitlelerinin bilinçli desteğiyle, onların etkin katılımıyla, öğretmen tabanından yalıtılarak TÖB - DER'den temizlenmedikçe, öğretmen hareketinin gerçek birliğini örmek mümkün değildir.

Bugün Türkiye'de anti - emperyalist, anti - faşist, ilerici hareketin en ivedi sorunu, bağımsızlık, barış, demokrasi ve toplumsal ilerlemeden yana bütün güçleri ulusal demokratik bir cepheye toplamak, parlamento içi ve parlamento dışı muhalefetin birliğini sağlamak, emperyalizmin desteğindeki gerici - faşist karması MC'yi devirmek, onun yerine ilerici, halktan yana demokratik bir iktidarı işbaşına getirmek, ileri demokratik bir düzeni devrimci yoldan kurmaktır. Bu hedefe varmakta öğretmenlerin üzerlerine düşeni yapabilmeleri, her şeyden önce, kendi örgütleri TÖB - DER'in parçalanmışlığına, bölünmüşlüğüne son vermelerine, MC'nin, faşist komandoların, maocuların, troçkistlerin saldırıları kar-

şısında, TÖB - DER'in örgütlü gücünü yükseltebilmelerine bağlıdır. Bunun için de, bütün ilerici, sosyal - demokrat, sosyalist ve komünist öğretmenler, sınıf sendikacılığı ilkeleri çevresinde omuz omuza vermelidirler.

Ne var ki, öğretmen hareketi içindeki bazı unsurlar, legal sosyalist akımın kimi oportünist yöneticilerinin işçi sınıfının sendikal birliğini zedelemeye yönelik sekterliklerini, bölücülüklerini TÖB - DER'in içine taşıyorlar. Bunlar, öğretmen hareketinin sınıf sendikacılığı ilkelerine dayalı en geniş birliğini savunacakları yerde, DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK, DEMOKRASİ İÇİN BİRLİK gibi gösterişli sözlerin ardında, geniş öğretmen kitlelerinin çıkarlarından ayrı çıkarlara sahip, öğretmen hareketini kendi öznel niyetlerine göre biçimlendirmeyi amaçlayan sekter grupçuklar yaratmaya, bunları yaşatmaya çalışıyorlar. Bu sekter, bölücü çıkışlarına karşı duran, TÖB - DER'in örgütsel bağımsızlığını savunan, en geniş birliği örmeye çalışan öğretmenleri «komünistlikle» suçluyorlar, ihbarcılık yapıyorlar.

Bunlardan bazıları, işçi sınıfının, demokrasi, bağımsızlık ve barış savaşımının en büyük ve en önemli gücü olduğunu dillerinden düşürmedikleri halde, TÖB - DER'in verdiği savaşımın başarısı için işçi sınıfının, onun ileri sendikal örgütü DİSK'in öncülüğünü gerekli gören, TÖB - DER'in savaşım hedeflerinin ve taktiklerinin işçi sınıfınınla uyum içinde olması gerektiğini savunan öğretmenleri, «TÖB - DER'in eylemlerini DİSK'in iznine bağlamakla» suçluyorlar. TÖB - DER'in sendikalaşma hakkını alınca DİSK'e katılması gerektiğini söylüyorlar; ama bu hakkın kazanılmasının ilk koşulunun işçi sınıfı ile, DİSK ile uyum içinde olmanın, onun öncülüğünde savaşım vermekten geçtiğini görmezlikten geliyorlar. İşçi sınıfı ile dayanışma içinde olmaya özen gösterecekleri yerde, onunla rekabet etmeye çalışıyorlar. Ve bu rekabet havası içinde, işçi sınıfına, DİSK'e asılsız suçlamalar yöneltiyorlar.

Kimileri de, geniş öğretmen kitlelerinin kendilerine yüz vermemesinden telaşa kapılarak, öğretmen tabanı ile hiçbir bağı olmayan, kendilerinden başka kimseyi temsil etmeyen iki - üç kafadarlarına «Halkçı Eğitimciler» adı altında sahte gruplar kuruyorlar; sonra da bu grupla sözümona ittifaka gidiyorlar. Böylelikle, sosyal - demokrat öğretmen kitlelerini aldatabileceklerini sanıyorlar ve bölücülüklerini nereye kadar vardırabileceklerini gözler önüne seriyorlar.

Ama bütün bu engellere karşın, öğretmen hareketi işçi sınıfının açtığı yoldan ilerlemesini sürdürecektir. İlerici, sosyal - demokrat, sosyalist ve komünist öğretmenler, yerli ve yabancı tekellerin,

işbirlikçi burjuvazinin aşırı sömürüden kaynaklanan baskı ve zulmünü altetmek için, yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için, demokratik hakların kazanılması için, eğitimin ve toplumun demokratikleştirilmesi için, Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB - DER) içinde, BİRLİK VE DAYANIŞMA ilkeleri çevresinde daha da güçlü bir biçimde omuz omuza vereceklerdir. Böylelikle, öğretmen hareketi, ilerici, halktan yana demokratik bir iktidar savaşımında, işçi sınıfının, öteki ilerici güçlerin yanındaki yerini daha da güçlü olarak alacaktır.

TÜSTAV